

1959

THE HISTORY OF THE BLOEMFONTEIN CENTRE OF THE ASTRONOMY SOCIETY OF SOUTHERN AFRICA, ACCORDING TO THE MINUTES AND NEWSLETTERS

DIE GESKIEDENIS VAN DIE BLOEMFONTEINTAK VAN DIE ASTRONOMIE VERENIGING VAN SUIDER-AFRIKA, VOLGENS DIE NOTULES EN NUUSBRIEWE

1959

A meeting was held at the Technical College, Bloemfontein, on **March 18th, 1959**, under the auspices of Dr. H. Haffner, at which it was decided to seek the approval of the Council of the Astronomical Society of Southern Africa to the formation of a Bloemfontein Centre of the Society. Dr. C.B. van Wyk was elected Chairman, Mr. N. Lincoln Secretary. Dr. Haffner & Mr. M. J. Bester were elected to the Committee. It was decided that the next Meeting should be held at the Boyden Observatory on April 20th, at 7.30 p.m. Those present at the Meeting enjoyed a talk by Dr. Haffner on "The Moon", illustrated by lantern slides.

An article in "**The Friend**" of 19 March 1959 reads as follows:

Astronomy society branch

Dr. C.B. Van Wyk, professor of applied mathematics at the University of the Orange Free State, was elected chairman at the inaugural meeting of the Bloemfontein centre of the Astronomical Society of Southern Africa last night. Dr. Haffner and Mr M.J. Bester were elected to the committee, with Mr. Lincoln as secretary. There were about 20 foundation members. After the meeting Dr. Haffner gave an illustrated talk on "The Moon". He confined himself to the more technical side of the subject, as he considered he said, that enough had already been said about the more imaginative side. The next meeting of the centre will be held as an observation evening at Boyden Observatory, Mazelspoort, at 7.30 p.m. on April 20. An open invitation has been extended to anybody interested in astronomy to attend the centre's meetings.

April 20th, 1959, Boyden Observatory, at 7.30 pm.

The Hon. Secretary reported that he had written to the Astronomical Society of Southern Africa asking for the Council's approval of the formation of a Bloemfontein Centre of the Society. Mr. P.D. Uscher was appointed Honorary Treasurer. It was decided that Members & Associate Members should pay a subscription of 2/6, and that this sum should be subject to revision later if necessary.

During the evening Members heard a talk by Dr. Haffner on the moon, and had the opportunity of observing through the 13 inch refractor.

May 18th, 1959, Boyden Observatory, at 7.30 pm.

The Hon. Secretary reported that he had received a letter from the Astronomical Society of Southern Africa stating that the Council had:

- a) Approved the formation of a Bloemfontein Centre,
- b) Elected as Members the Bloemfontein candidates whose names had been submitted,
- c) Confirmed the election of the Associate Members whose names had been submitted.

Members then heard a talk by Mr. Anderson on Jupiter, and afterwards observed the planet through the 13 inch refractor.

June 15th, 1959, Boyden Observatory, at 7.30 pm.

The Hon. Secretary read the names of the Members, whose election had been confirmed by the Council. It was decided that the next meeting would be the Annual General Meeting. Members then heard a talk on Saturn and afterwards observed the planet and other interesting objects through the 13-inch telescope.

July 22th, 1959, Boyden Observatory, at 7.30 pm.

1st Annual General Meeting. The Hon. Secretary read the Annual Report of the Centre which had been sent to the Council. Mr. J.C. Van Loggerenberg was elected to the Committee to take the place of Dr. Haffner on the latter's departure from Bloemfontein. Mr. G.N. Walker, speaking on behalf of Members, thanked Dr. Haffner for the prominent part which he had taken in the formation of the Centre and for the help and encouragement which he had given to Bloemfontein astronomers, and wished him all good fortune in the future.

It was decided that Mr. M.J. Bester should be asked to act as the Centre's representative on the Council, vice Dr. Haffner. Dr. Haffner then gave his Presidential Address, his subject being Star Spectra. Members then visited the 60 inch reflecting telescope, under the guidance of Mr. Anderson.

August 17th, 1959, Boyden Observatory, at 7.30 pm.

Mr. J.C. Van Loggerenberg was elected as Honorary Treasurer vice Mr. P.D. Usher. A talk was given by Dr. Hoffmeister on Variable Stars, and observation through the 13 inch telescope.

September 14th, 1959, Boyden Observatory, at 7.30 pm.

Members heard a talk on Novae by Mr. P. Smits, President of the Society.

October 12th, 1959, Boyden Observatory, at 7.30 pm.

Members heard a talk by Father Bertiau on Cosmogony.

November 2nd, 1959, Physics Building, UOFS, at 7.30 pm.

Members heard a talk by Dr. Louw Alberts on Optical Spectra.

1960

March 7th, 1960, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

Mr. N. Lincoln and Mr. J. van Loggerenberg spoke of the observations which they had made during recent years.

March 28th, 1960, Physics Building, UOFS, at 7.30 pm.

Members heard a talk by Mr. G.N. Walker on Artificial Satellites.

May 2nd, 1960, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

Dr. van Wyk gave a talk, his subject being "some aspects of the Solar System".

June 13th, 1960, House of Mr. G.N. Walker, 39 Vilonel Street, at 7.30 pm.

The following Resolutions were passed:-

1. That the annual subscription to the Centre for members and associate members be fixed at 2/6.
2. That any member or associate member who fails to pay his annual subscription to the Centre within three calendar months of due date shall cease to receive notices from the Centre until the subscription is paid.

July 27th, 1960, Physics Building, UOFS, at 7.30 pm.

2nd Annual General Meeting. The Hon. Secretary read the Annual Report of the Centre for the year 1959/60. Balance: 9/2.

The following office-holders were elected:

Chairman Mr. J.C. Van Loggerenberg

Hon. Secretary Mr. N. Lincoln

Hon. Treasurer Mr. P. Keuris

Committee Dr. C.B. van Wyk, Mr. G.N. Walker

Centre's Representative on the Council Mr. N. Lincoln

September 2nd, 1960, Boyden Observatory, at 7.30 pm

Members heard a talk by Dr. Velghe on "The Boyden Observatory and its work", and then observed through the 13 inch telescope.

October 7th, 1960, Physics Building, UOFS, at 7.30 pm.

Mr. J van Ellinckhuysen gave a talk on the making of telescopic mirrors.

November 7th, 1960, Mooihoek Observatory, at 4 pm.

Members waited for a break in the clouds to enable them to see the transit of Mercury. Three telescopes were available. The sun did not emerge until just after six o'clock. Then Mercury was seen against the disc.

1961

February 20th, 1961, George's Café, West Burger Street, at 7.30 pm.

There was some general discussion, and then those Members who were able to do so went to Mooihoek Observatory for observation through the 3½ inch refractor.

March 27th, 1961, George's Café, West Burger Street, at 7.30 pm

After general discussion Members went to Mooihoek Observatory.

May 8th, 1961, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

Mr. E.H. Fitz was enrolled as a Member of the centre. Observations.

July 26, 1961, Room 511, Saambou, Maitland Street, at 7.30 pm.

3rd Annual Meeting. The Hon. Secretary read the Annual Report of the Centre for the year 1960/61. Balance: R1,43. The following office-holders were elected:

Chairman Mr. J.C. Van Loggerenberg

Hon. Secretary Mr. N. Lincoln

Hon. Treasurer Mr. P. Keuris

Committee Dr. C.B. van Wyk, Mr. G.N. Walker

Centre's Representative on the Council Mr. N. Lincoln

1962

February 23rd, 1962, Boyden Observatory, at 7.30 pm

Dr. Haffner spoke about the Meeting of the International Astronomical Union which was held in California last year, and from this passed on to a talk on variable stars and other matters on which there was general discussion. Finally Dr. Haffner explained how to adjust the polar axis on an equatorial mounting. Tea was very kindly supplied by Mrs. Haffner.

March 23rd, 1962, Boyden Observatory, at 7.30 pm

Dr. Haffner gave a talk on the Schimdt telescope. After the Meeting, members parted with regret from Dr. Haffner, who will be returning home shortly.

April 27th, 1962, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

Hon. Secretary reported on members who did not pay the annual fee. Observations.

May 25th, 1962, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

The Hon. Secretary reported that he had arranged for the supply of British Astronomical Association Circulars for the sum of 5/- per annum. Observations.

July 25, 1962, Room 511, Saambou, Maitland Street, at 7.30 pm.

4th Annual General Meeting. The Hon. Secretary read the Annual Report of the Centre for the year 1961/62. Balance: R1,43½. The following office-holders were elected:

Chairman Mr. G.N. Walker

Hon. Secretary & Treasurer Mr. N. Lincoln

Committee Dr. C.B. van Wyk, Mr. M. Bohlman & Mr. P. Keuris

Centre's Representative on the Council Mr. N. Lincoln

August 24th, 1962, Boyden Observatory, at 7.30 pm

It was decided that the British Astronomical Association should be asked to send Circulars by air-mail at an extra 6/- per annum. Dr. Geyer gave a talk on Variable stars, after which there was general discussion. Members then observed various objects through the 13 inch telescope.

September 28th, 1962, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

Observations.

October 25th, 1962, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

Observations.

November 23rd, 1962, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

Owing to unfavorable weather the meeting was continued in the Chairman's house.

1963

February 15th, 1963, Mooihoek Observatory, at 7.30 pm.

Observations.

March 29th, 1963, Lamont-Hussey Observatory, at 8 pm.

With the kind and energetic assistance of Professor Holden, members viewed the moon and Mars through the 27 inch refractor. Professor Holden gave a talk on external galaxies, and this was followed by a general discussion. At the end of the meeting Professor Holden expressed the desire that the local Centre should pay further visits to the Lamont-Hussey Observatory. Mr. Walker then thanked Professor Holden for the invitation and also for the interesting and instructive evening.

April 26th, 1963, Mooihoek Observatory, at 8 pm.

Observations.

May 25th, 1963, Mooihoek Observatory, at 8 pm.

After some searching, Comet Alcock 1963b was identified. No tail was to be seen with the 3½ inch refractor.

June 21st, 1963, Mooihoek Observatory, at 8pm.

Appreciation to Mr. J.C.C. van Loggerenberg, who constructed the new room on the west side of the observatory, as well as all the other improvements he carried out. Observations.

July 24th, 1963, Mooihoek Observatory, at 8pm.

5th Annual General Meeting. The Hon. Secretary read the Annual Report of the Centre for the year 1962/63. Balance: R1,20½. The following office-holders were elected:

Chairman Mr. G.N. Walker

Hon. Secretary & Treasurer Mr. N. Lincoln

Committee Dr. C.B. van Wyk, Mr. J.C. van Loggerenberg & Mr. P. Keuris

Centre's Representative on the Council Mr. N. Lincoln

August 23rd, 1963, Mooihoek Observatory, at 8pm.

Observations.

September 20th, 1963, Lamont-Hussey Observatory, at 8 pm.

Professor Holden kindly allowed members to observe through the 27 inch refractor. Unfortunately seeing conditions were very poor.

October 17th, 1963, Mooihoek Observatory, at 8pm.

Members had hoped to observe the eclipse by Saturn of Japetus (satellite VIII), and also the transit across the disc of Jupiter of the shadow of Europa (satellite II) and the emerge of this satellite from the face of the planet. They were disappointed, as the sky, where not completely obscured by clouds, was very hazy, and the hoped-for observations were not possible.

1964

February 14th, 1964, Mooihoek Observatory, at 8pm.

Searching and viewing

April 10th, 1964, Mooihoek Observatory, at 8pm.

The Secretary informed the meeting that he was shortly leaving Bloemfontein for a trip overseas and asked those present if the Centre would like to use Mooihoek Observatory in his absence and thereby carry on as usual. The members present gratefully accepted Mr. Lincoln's generous offer and Mr. Mahalley was appointed as acting Secretary in the absence of Mr.

Lincoln. The key to the observatory was handed to the Chairman. The Records of the Centre was handed to the acting secretary. Observations.

May 14th, 1964, Mooihoek Observatory, at 8pm.

Handygas lighting was tried in the new chart room for the first time and proved to be more satisfactory than the previous lighting. Handygas heating was also available, but the evening was pleasantly warm, and the warm clothes worn, were more than sufficient, and the heater was not used. It was decided to buy a gas lamp, a table and chair for the chart room.

The Chairman addressed the meeting, explaining that he felt that the centre should have a definite work program. His suggestion was that each member should be equipped with a large Drawing Book, and at each meeting, the group should study a small section of the sky in Norton, then proceed to sketch the main stars in the Drawing Book, making notes of all the "Interesting objects" in the immediate vicinity.

This to be followed by an inspection of the sky itself in order to locate and identify the main stars, and when everyone was satisfied with their identification the area be searched with the telescope to locate the Nebulae and clusters in that area. The meeting gave this suggestion its anonymous support, and as the Chairman had anticipated this, he had already purchased the necessary Drawing Books, which were there upon issued and work began. A most interesting and profitable session followed, with members helping each other in the various sections of the work involved.

At the close of the meeting, the evenings work was again discussed and it was decided to carry on with the programme as suggested by the Chairman. In order to be better informed at the next meeting it was suggested that members do a little homework on the area of the sky to be studied next month. This meeting having been spent on the constellation Scorpius, it was decided to carry on next month with Crux and Traigulum Aus.

June 11th, 1964, Mooihoek Observatory, at 8pm.

The Chairman had a table made. The sky was overcast. This was very disappointing as a 3 inch reflector had been erected for examination and testing. The evening was spent on examining charts and discussion. Two members undertook to make and install a double black curtain between the chart room, and to have same operating for the next meeting.

The Acting Secretary reported that he had been in contact with Dr. Holden, who had very kindly offered to lend his own 4 inch refractor to the Centre. It was felt that the responsibility together with the small membership of the Centre did not warrant the use of Dr. Holden's telescope and a letter of thanks be sent to Dr. Holden. It was proposed to send Dr. Holden all notices of the Centre and if possible to arrange meetings that would suit Dr. Holden.

July 9th, 1964, Mooihoek Observatory, at 8pm.

The double black curtain made by Mrs. Mahalley, for use between the chart and observing rooms had been erected before the meeting and appeared to be a great success. The Acting Secretary informed the meeting that he had been in contact with Mr. Bondietti, Chairman of the telescope Making Section of the Cape Centre, in connection with information for making a reflector. Mr. Bondietti had ended his letter, with the request as a Council member, that this Centre forward our notices to the Council, as the Transvaal Centre was doing, thereby keeping the Council informed of our activities. Minutes of the Council meetings held on the 3rd and 24th June were read.

Mr. Mahalley reported that he had photographed the eclipse of the moon on the evening of June 24/25. The negatives appeared to be fair enough, but he had not as yet had time to produce any prints. Of interest was the fact that the temperature dropped to 22°F. Mr. Keuris presented the Centre with a copy of "stars of the Southern Heavens" for the Library and Elger's Map of the Moon, for use in the Chart room. The remainder of the evening was given over to observing Crux, Triangulum Aust., Circinus and Centaurus, and the interesting phenomena in their vicinity.

July 22nd, 1964, 14 Gelderland Street, at 8pm.

6th Annual General Meeting. Minutes of previous A.G.M. were read and accepted. Election of Office Bearers:

Chairman Mr. G.N. Walker

Hon. Secretary Mr. Mahalley

& Treasurer Mr. N. Lincoln

Committee Dr. C.B. van Wyk, Mr. J.C. van Loggerenberg & Mr. P. Keuris

Centre's Representative on the Council Mr. N. Lincoln

Hon. Member Dr. F. Holden

The remainder of the evening was spent discussing matters of general interest.

August 7th, 1964, Mooihoek Observatory, at 8pm.

Mr. Lincoln suggested that a small curtain be placed over the window to the west. Mr. Mahalley undertook to see to this. During the latter part of the evening Mr. Bohlman returned to town and brought out an old telescope for the members to inspect. This telescope belonging to the University, is badly in need of repair, but could be made shipshape and would be of great help to the Centre. Mr. Bohlman undertook to approach the University, with a view to the Centre borrowing this instrument.

1965

January 28th, 1965, Mooihoek Observatory, at 8pm.

The Secretary reported on the telescope loaned by the university, saying that he was disappointed at the definition and invited members and visitors to examine the instrument at his home over a weekend. Saturday afternoon of the 6th February was decided upon. The remainder of the evening was given to general discussion as the sky was not clear for observations.

March 5th, 1965, Mooihoek Observatory, at 8pm.

The secretary reported that he had been unable to obtain a clear image and had brought the telescope to the meeting in order that the members could examine the instrument and find a possible solution to the optical problem. It was reported that Mr. Erasmus was making great progress with his new telescope and it was hoped that members would soon be privileged to examine and make an observation with this interesting instrument. This was followed by a short discussion on Astronomical matters in general and observations.

March 28th, 1965, Mooihoek Observatory, at 8pm.

The Chairman expressed the feeling that the group lacked a programme and felt that he himself was tied up to devote sufficient time to such a project, but hoped that the members would think over the possibility of electing a new chairman at the forthcoming A.G.M. who would be able to implement a programme. Mr. Erasmus suggested that a certain area of the sky be prepared for each meeting and that one member deliver a lecture on that area, at the next meeting. Members to take it in turn to lecture. This suggestion was accepted by all and it was proposed that the constellation of Leo, Crater and Corvus be prepared for the next meeting. (Maps 9&10). Suggestions were made on the studying the moon and the making of an illuminated sky-chart. Observing.

June 25th, 1965, Mooihoek Observatory, at 8pm.

Mr. Walker demonstrated his illuminated sky-chart holder. The idea was most ingenious and members were greatly impressed. The question of the university telescope was again raised and Mr. Erasmus stated that he felt that a lot of the trouble lay in the objective which we had had cleaned. It was suggested that the object be returned to Messrs. General Optics with the request that the lens components be separated. Mr. Mahaffey undertook to have this done. Observing.

July 28th, 1965, Lamont-Hussey Observatory, at 8pm.

7th Annual General Meeting. The Chairman welcomed all, especially Dr. Holden and Professor Van Wyk. The chairman's Report: The chairman recalled that all meetings over the last twelve months had been held at the Mooihoek Observatory and they were most grateful to Mr. Lincoln for having offered us the use of his observatory. He went on to report that all meetings had been very interesting, but he felt that a more constructive approach to our astronomy must be made in the forthcoming year. Mr. Lincoln reported the balance to be R20,12½. It was decided that as Dr. Holden keeps the centre informed on news from the British Astronomical Society, the subscription to the BAA Circulars could be stopped.

Election of Office Bearers:

Chairman Mr. Erasmus

Hon. Secretary Mr. P. Keuris

Hon. Treasurer Mr. N. Lincoln

Committee Mr. Mahaffey and Mr. Walker

The University telescope was found to be bent at its mount. Mr. Mahaffey will try to rectify it. Mr. Lincoln advised that the report on the AGM should be sent to the Hon. Sec. ASSA at Observatory Cape.

Mr. Mahaffey commented that the centre was not doing enough. We should be more active at home. He proposed we should break up in various sections, to try and expand the centre and raising money for material to make our own telescopes or buy suitable ones (not expensive). Mr. Lincoln offered his opinion upon a section of the centre concentrating on Nova-research work. The thought was also raised that Dr. Holden should canvas for members for our centre amongst visitors to Lamont-Hussey Observatory.

Mr. Walker stated that we must first have a definite aim as to what we want to achieve, i.o.w. to organize ourselves before thinking of expanding. He put forward to canvas for some films on Astronomy and science. Mr. Mahaffey proposed an extra meeting for technical work, and Mr. Erasmus was willing to hold a lecture on telescope making at the residence of Mr. Mahaffey at 14 Gelderland Street at Aug. 13th. Before departing Dr. Holden was very cordially thanked for having lent the Observatory to our Annual General Meeting this year.

August 27th, 1965, Mooihoek Observatory at 8pm.

Observing

October 22nd, 1965, Mooihoek Observatory at 8pm.

Mr. Rheeder asked about telescope making by members. Chairman Erasmus voted that the matter should stay over till next year. In Johannesburg telescope making kits were obtainable at R9,75 for 6 inch mirrors. The rest of the meeting given to observing and learning positions of constellations.

1966
----

5 Mei 1966, Vrystaatklub in Charlestraat, om 8nm.

Die Voorstatter het weereens beklemtoon dat ons 'n vaste werkprogram moet hê. Daar is besluit om Donderdae byeen te kom en 'n rooster vir die res van die jaar is vasgestel. Die Voorsitter het aan die hand gedoen dat ons 'n 10 duim Cassegranian teleskoop moet aanskaf en Dr. Holden verlof moet vra om dit by die Sterrewag op Naval Hill te instaleer. Mnr. Walker het daarna gesê dat hy films i.v.m. sterrekunde van Johannesburg kan kry.

26 Mei 1966, Mooihoek Sterrewag, om 8 nm.

Die Voorsitter berig dat Dr. Holden van Laymont Hussey Sterrewag op Naval Hill ons nie hierdie jaar tegemoet kan kom nie, en beveel aan dat ons Dr. C.B. Van Wyk moet nader vir 'n perseel op die Universiteits gronde. Mnr. Erasmus voel egter dat die perseel van die Sterrewag op Naval Hill beter geleë is. Hy het daarna voorgestel dat 'n komitee afgevaardig

word om met Dr. Holden te gaan beraadslag. Die lede van die komitee sal wees Mnr. P. Erasmus, N.Lincoln en G.N. Walker. Observasies.

June 23rd, 1966, Mooihoek Observatory at 8pm.

The committee for acquiring space at Laymont Hussey Observatory site met Dr. Holden, who thought it impractical to lend us the small outer building for a short period. The owner i.e. the Michigan University would not allow this. Mr. Walker and Mr. Lincoln afterward conversed with the owner of our Mooihoek Observatory site for the erecting 4 posts, being 30 feet from centre lining and 20 feet to next line. Permission to do so was granted by Miss. Goodrick. She was duly thanked by Mr. Lincoln. The further erecting of the posts were discussed and the chairman Mr. Erasmus remarked that these posts were ideal for photographic observations.

The Hon. Treasurer Mr. Lincoln told the meeting there was a balance of R8,49½ to our credit. A special meeting will be held on Friday next at 5.30 pm for observing Mercury with as many as possible telescopes.

July 27th, 1966, Mooihoek Observatory at 8pm.

8th Annual General Meeting. The following office-bearers were elected for the current year:

Chairman Mr. Mr. J. J. Mahaffey

Hon. Secretary Mr. N. Lincoln

Hon. Treasurer Mr. P. Keuris

Committee Mr. G. N. Walker

Representative on the Council Mr. N. Lincoln.

Balance: R8,49½.

A suggestion was made that it would be interesting if contact could be made with other centres, with a view to meetings between members of centres. As Johannesburg Centre is our nearest neighbour the Hon. Secretary was instructed to approach the Hon. secretary of that centre on the matter. There followed a discussion as to the future activities of the centre. The Hon. Secretary pointed out that the search for novae was a very easy, and at the same time useful, task, and that the Novae Search Director would no doubt welcome contributions. It was agreed that at each meeting a study should be made of some particular constellations, and that Scorpio, now well overhead, should be chosen for the next meeting.

August 18th, 1966, Lamont-Hussey Observatory, at 8pm.

Prof. Holden addressed the meeting briefly on two events to be looked for in the near future. First, the total eclipse of the sun on November 12th, of which only the partial phases will be visible in South Africa. And the second, the coming passage of the earth through the plane of the rings of Saturn, in this connection he invited members of the centre to the Lamont-Hussey Observatory on October 31st - to view the planet.

Members were given an opportunity of observing through the 27 inch telescope. The first object selected was Antares, although the star was high overhead its components were only separated with difficulty. Other objects viewed were the "Saturn Nebula", NGC 7009, in Aquarius, and Saturn. The meeting closed with an expression of thanks to Professor Holden.

September 15th, 1966, Mooihoek Observatory at 8pm.

It has been the intention to study the constellation of Scorpio at this meeting but high wind made observation with the telescope impossible. The meeting was spent in general discussion, with a short break to observe the Zodiacal Light.

October 13th, 1966, Mooihoek Observatory at 8pm.

Mr. Walker described the interesting visit which he and Mr. Harrison (accompanied by Messrs E. Abrams and A. Andrews) had to the Transvaal centre on 24th and 25th September, and said that he had sent a letter of thanks to the Chairman of that centre. The Hon. Secretary said that he had also sent his thanks to the Hon. Secretary of that centre.

The 3½ inch telescope was not available for use, as it had been dismantled to the equatorial mount. However a fairly clear sky permitted naked-eye observation of Scorpio, the constellation selected for study at this meeting. It was decided that the constellation of Sagittarius should be studied at the next meeting.

November 10th, 1966, Mooihoek Observatory at 8pm.

With reference to a letter dated August 15th, received from the Pretoria Centre, the Hon. Secretary was instructed to reply that this centre's facilities were limited but that we should be glad to collaborate with them in observational work within our capacity. Conditions were not suitable for observing and the proceedings consisted chiefly of general discussion. It was decided that the constellations of Pegasus and Andromeda should be studied at the next meeting.

December 8th, 1966, Mooihoek Observatory at 8pm.

Observing conditions were excellent. The 3½ inch telescope is now correctly adjusted with reference to the South Pole and has a slow-motion hand-drive in R.A. It was decided that the constellation of Taurus and the surrounding region should be studied at the next meeting.

1967

February 9th, 1967, Mooihoek Observatory at 8pm.

Weather conditions made observing impossible, it was decided that the study of the Taurus region, which was on the programme for this meeting, should be undertaken at the next meeting.

March 9th, 1967, Mooihoek Observatory at 8pm.

An overcast sky, with rain and hail, made observation impossible.

April 6th, 1967, Mooihoek Observatory at 8pm.

The evening was past by observing double stars and clusters. Mr. R.A. Andrews was introduced as a new member.

May 4th, 1967, Mooihoek Observatory at 8pm.

Only four members were present. Mr. Erasmus discussed the University Telescope Mounting with the chairman and plans are being made to speed up the work on it.

June 1st, 1967, Mooihoek Observatory at 8pm.

A draft of the Annual Report to be sent to the Council in Cape Town was submitted to the meeting and approved. It was decided that the Director of the Boyden Observatory should be asked whether he would agree to members of the centre paying a day-time visit to the Observatory.

July 26th, 1967, Mooihoek Observatory at 8pm.

8th Annual General Meeting. The following office-bearers were elected for the current year:

Chairman Mr. G. N. Walker.

Hon. Secretary Mr. N. Lincoln

Hon. Treasurer Mr. P. Keuris

Committee Mr. P. Erasmus

Representative on the Council Mr. N. Lincoln.

Balance: R9,86

The following communications from the Council were submitted to the Meeting:

1. Presidential Address to be delivered at the Annual General Meeting of the Society on July 26th, 1967.
2. The Report of the Council for the Session 1966/67.
3. The financial statement of the Council for the Session 1966/67
4. The Council's report on the prize-winners in the Forbes Essay Competition.

August 31st, 1967, Mooihoek Observatory at 8pm.

The Hon. Secretary reported that he had had no reply from the Director of the Boyden Observatory to a letter which he addressed to the Director on June 4th - asking whether members of the centre might pay a day-time visit to the Observatory.

December 12th, 1967, Bloemfonteinklub, at 8pm.

A memorandum drawn up By Messrs Walker, Erasmus, Keuris, Mahaffey and Muller at an unofficial meeting, held at Mr. Erasmus's house at 8 pm on November 30th, was discussed. The memorandum reads as follows:

Members present felt that the centre had been virtually inactive and it was vitally necessary to activate the activities of the centre, with this in mind the above members suggest:

1. Future meetings be held at member's homes as well as at Mooihoek.
2. Public interest be aroused by holding star parties.
3. That the centre encourage the development of different types of equipment both within the centre and privately.
4. That the centre caters for the different interests of members.
5. That every effort be made to work in closer liaison with the Astronomical Faculty of the University of the Orange Free State.
6. Subscriptions be raised to meet the cost of materials required by the centre for the making of telescopes etc.

Other methods of fund raising to be "considered".

The following decisions were made:

As to 1. This was agreed to.

As to 2. Action to be deferred until the centre had more instruments.

As to 3. Messrs. Erasmus and Muller undertook to interest themselves in this.

As to 4. This was agreed to.

As to 5. Messrs. Walker and Muller agreed to approach Dr. van Wyk of the UOFS.

As to 6. That sum of R2 be levied from members for telescopes and equipment for the centre.

As to 7. That this be kept in mind.

With further reference to 3, the opinion of the meeting was that efforts should be made to construct portable telescopes belonging to the centre. The Hon. Treasurer was instructed to open an account with Trust Bank.

1968

January 1st, 1968, Mr. Walker's home, at 8pm.

Mr. N. Lincoln resigned as Hon. Secretary and is replaced by Mr. Keuris.

Memorandum of Dec. 12th 1967:

Various items of this memorandum were discussed further.

Item 2. The idea of star parties was further exploited but nothing definite was settled as yet.

Item 3. Mnr. Muller is nog steeds besig om die 8 duim spieël teleskoop te herbou. Hy stel voor dat so 'n 5 of 6 teleskope gebou word vir sterrekundige byeenkomste.

Item 4. 'n Voorstel om klein komitees te stig vir die verskillende aspekte van astronomie.

Item 5. Wait until UOFS opens.

Item 6. Alle lede moet hulle R2 betaal.

Item 7. Our Chairman Mr. Walker explained again his "Astro Viewers" to which Mr. Muller added that if material and costs are cheap, these "Veivers" can be sold to Bazaars. It was felt that it should work with a sort of light installation. Summaries on "Astronomy for Amateurs": To excavate item 4 Mr. Muller proceeded with his summary on chapter 1 of this book and show how thoroughly he studied his subject. This first attempted was enthusiastically received and our secretary stated he is willing to attempt his subject on Occultations at the next meeting in February. Jacob Trachtenberg Arithmetic. Our host Mr. Walker closed the meeting with a very comprehensive lecture on the means and practice of this kind of Arithmetic.

February 29th, 1968, 35 Wilcocks Road, at 8pm.

Mr. Walker reported on his experiments with the "jamtin" star viewers, and stated that a lens would be required. Mr. Erasmus, when questioned, estimated that a suitable lens could be ground in approximately 10 minutes. Mr. Muller reported that he had handed over the 8 inch telescope to Mr. Erasmus, and that he himself will proceed with the construction of the base of this telescope. When questioned, Mr. Muller estimated that a 6 inch telescope, without a drive, will cost the centre R26,28. A lengthy and detailed discussion on the construction followed (on telescopes in general) and it was finally decided to purchase two blanks. The members then proceeded to the site of Mr. Muller's telescope and several interesting bodies were observed.

April 25th, Home of Mr. Mahaffey, at Gelderlandstreet, at 8pm.

With regard to constructing 6 inch Newton telescopes, two blanks were ordered from Millner Park Planetarium - Johannesburg, again it was stressed that 6 inch telescopes is the most suitable for our centre, Mr. Muller asked volunteers for making a box to send a grounded glass to be aluminized at R1,25 per inch. The tool for grinding glass was discussed and Cast Iron was suggested as most suitable. After this the Hon. Secretary Mr. Keuris gave his summaries on Occultations and a discussion on timing occultations followed.

Mei 23ste, 1968, Huis van Mnr. Erasmus, de la Reylaan 65, de Wet uitbreiding.

Die voorsitter het verder uigewei oor die sterreskope (starviewers). Hy het o.a. vrywilligers gevra om sterrebeelde te fotografeer vir hierdie toestelle. Die posisie van kunstig in die sterreskope is verder bespreek en die voorsitter belowe om op die volgende vergadering 'n voorbeeld van sy voorgestelde sterreskoop te toon.

Teleskoop Vervaardiging: Die verwagte glasstukke het nog nie aangekom nie. Die stellasie van die 8 duim spieël is amper voltooi, maar 'n geskikte plek om hierdie spieëlteleskoop op te rig moet nog gevind word. Die voorsitter Mnr. Walker onderneem om die munisipaliteit te nader omtrent die ou "Maanwag" satelliet op spoor geboue op Naval Hill. Daarna het Mnr. Walker 'n opsomming geles van Mnr. Mahaffey se "Sterrekundige fotografie".

June 27th, 1968, Home of Mr. Walker - Vilonel Str.

Our Chairman show his sample of a starviewer which was admired, meditated upon and advises were offered. For the 8 inch telescope, parts for driver wheels are to be made. Material for making a general tool for grinding glass is also needed. Mr. Walker informed that he could not contact Mr. Boshoff of Bfn. Municipality re site on Naval Hill. Mr. Muller suggested a site on the grounds of the university again and Mr. Walker agreed the Naval Hill site - project should be postponed.

Mr. Chairman than gave us a talk on the subject of planets and asteroids, and a general discussion followed in which the importance of correct eyepieces in telescopes was stressed. A letter from Mr. Lincoln was read in which he expired his membership of our centre after June 30th 68.

July 31st, 1968, Bloemfonteinklub, at 8pm.

10th Annual General Meeting. The Secretary, as well as the Chairman reads his report, which for the purpose of the report to the National Council, would be combined. Balance R22,44.

Election of Officers:

Chairman Mr. G. J. Muller

Hon. Secretary & Hon. Treasurer Mr. A. W. E. Schultz

Representative on National Council Mr. G. J. Muller, with Mr. G. H. Walker as alternative

Third Committee Member Mr. G. H. Harrison

It is decided to raise the annual subscriptions from 25c to R1,00.

Honouree Members of the Centre:

Professor F. Holden of Lamount-Hussey Observatory and Mr. N. Lincoln, c/o the Bloemfontein Club. The latter has resigned as member of the Centre. The above-mentioned persons are to be notified of the decision. Mr. Lincoln is also to be approached as regards the University telescope, as well as the table, chairs, gaslamp, etc. still being kept at Mooihoek. The last mentioned articles are to remain at Mooihoek at Mr. Lincoln's pleasure, or until the Bloemfontein Centre has required a permanent building.

Work by Members:

Mr. Muller reports success in aligning a reflector telescope, using the collimation method, and that good results were obtained by him after about 10 minutes work. He is also progressing with the manufacture of telescope supports. Mr. Erasmus has progressed with the grinding of two six-inch mirrors, being manufactured from pyrex blanks recently purchased by the Centre. Mr. Walker submits a paper on Minor Planets, based on an article by J. L. White, for circulation amongst members. Messrs. Harrison, Keuris and Schultz offer to help with the construction of instruments.

Open Discussion. The analogous behaviour of sound and light under varying and critical conditions proved to be an interesting and absorbing subject.

Augustus die 15de, 1968, Huis van Mnr. Schultz, Glentonhof 3, Koning Edwardweg, om 8nm.

“Starviewers” is tans in die V.S.A. gepatenteer. Daar word dus afgesien van die idee om ‘n goedkoop plaaslik-vervaardigde produk te ontwikkel vir verkoopsdoeleindes ter staving van fondse van die plaaslike sentrum. Dit staan lede egter vry om self hulle “starviewers” te vervaardig. Daar word egter voorgestel dat die sentrum ‘n paar aanskaaf vir wanneer publieke aande in die toekoms aangebied word.

Werk deur lede:

Mnr. Muller en Erasmus maak goeie vordering met die vervaardiging van onderdele vir die nuwe instrumente vir die sentrum en verklaar dat hulp van mede-lede in die verband waardeer sal word. Mnr. Keuris onderneem om 18-kaliber swart yster te bekom vir die gerolde 7 duim deursnit X 4 - 6 duim teleskoop-buise. Verder word besluit om te gelegenertyd twee 30 mm oogstukke aan te skaf, asook later ‘n Barlow-lens.

Korrespondensie.

Na samesprekings deur Mnr. Muller met, en skrywe aan die Rektor van die UOVS, skrywe Prof. Kok dat hy die saak van skakeling tussen hierdie sentrum en die nuutgestigte sterrekundige fakulteit aan sy inrigting baie goedgesind is. Hy verwys Mnr. Muller se brief na Prof. Van Wyk, wat UOVS se verteenwoordiger by die WNNR is, ivm sterrekunde. Prof Kok belowe verder om die aangeleentheid met Prof. Jarret, wat die nuwe leerstoel beklee, te bespreek.

Algemeen:

Mnr. Muller kondig aan dat hy daarin geslaag het om die x Crucis te splyt met ‘n 100X versterking - wat ‘n prestasie is! Mnr. Walker vertel dat daar nog besluit moet word of die s.g. Doppler-effek te wyte is aan die uitwaartse beweging van sterrestelsels naby die sigbare uiteindes van die heelal, aldan nie. Menings in die verband wil dat die snelheid van lig geensens beïnvloed word deur bewegings van die ligbron nie. Mnr. Erasmus stel belang in die meeting van dubbel sterre d.m.v. ‘m mikrometer. Mnr. Muller sal die vervaardiging ondersoek. Verder oorhandig Mnr. Muller ‘n sterkaart mat 57 “navigasie-sterre” aan Mnr. Walker vir fotostatiese afdrukke.

September 19th, 1968, Residence of Mr. P. Erasmus, 56 de la Rey Avenue, General de Wet, at 8pm.

1. Starviewers. Mr. Mahaffey offers to investigate the possibility of importing a few of these instruments
2. Liaison with University Astronomy Faculty. Mr. Muller undertakes to strike the iron while it is hot and to get acquainted with Professor Jarret.
3. Progress in manufacture of club telescopes.
  - a) Steel for tubing. No purchase had been made but investigation continuing.
  - b) Materials, such as bushes and reinforcement rods were still required. Mr. Walker offers to investigate how to obtain the latter. The “diagonals” are still to be made, otherwise the work on the supports as well as the mirrors, is progressing.
4. Photostat copies of maps of navigational stars and lists of co-ordinates, previously supplied by Mr. Walker were handed to members by Mssrs. Walker and Mahaffey. These aids to observing are a substantial contribution to the assets of the centre and appreciated by all.

Correspondence.

1. Mr. Lincoln accepts the Honorary Membership of the centre which was offered to him. He will upon his discharge from hospital, arrange for the handing over of the University equipment still being stored at Mooihoek Observatory. Secretary will write him a letter, thanking him and wishing him complete recovery.
2. Prof. F. Holden also accepts the Honorary Membership offered to him, thanking the members of the centre, and offering his assistance.
3. Mr. J. Breure of Whites, OFS, who is interested in astronomy, but who is new thereto, is desirous to join Bloemfontein centre. As to his question whether his mirror with very short focal length is suitable for astronomical use, the answer is “probably not”. Secretary is to invite Mr. Breure to the next meeting, so that technical and other problems may be discussed.

General.

1. Mr. Erasmus intends building a roll-off shelter.
2. Mr. Muller observed sun-spots. A lively discussion on the sun followed.
3. Mr. Walker will talk on relativity at the next meeting.
4. Acknowledgement to the Council to invitation to Chairman.

Oktober 17de, 1968, Huis van Mnr. G. J. Muller Wilcocksweg 35, Bloemfontein, 8nm.

1. Starviewers. Mnr. Mahaffey spreek sy spyt uit dat die plan vir die invoer van die toestelle geblyk het nie suksesvol te wees nie. Daar word voorgestel dat ‘n ander moontlikheid ondersoek word.
2. Kontak met die Universiteit. Die Voorsitter berig dat geen verdere vordering in die verband gemaak is nie, maar dat ‘n skuiling vir teleskope ens. dringende aangeleentheid bly.
3. Vordering met vervaardiging van teleskope. Mnr. Muller berig dat die buste reeds ver gevorder is. Vooraf het hy sy handewerk, wat getuig van opoffering, vernuf en deurstellingsvermoë aan lede gewys. Slegs enkele toevoegings en daarna die afrondingswerk is nodig om die voetstukke gereed te maak om die teleskope te ontvang. Mnr. Erasmus berig dat verdere vordering gemaak is met die slyp van die 6 duim spieëls, maar dat gebrek aan vrye tyd die werk vertraag. Staal vir teleskoop-buise. Nadat Mnr. Keuris vasgestel het waar die plate verkrygbaar is, is aan die sekretaris opgedra om die bestelling vir 2 6X3 duim graad 20 plate te plaas. Die Voorsitter sal reël vir die rol van die plate.
4. Fotostatiese sterkaarte. Mnr. Mahaffey oorhandig aan die Voorsitter ‘n verdere aantal eksemplare in saamgestelde formaat, waarvoor hulle hartlik bedank word.
5. Forbes Opstel-wedstryd. Mnr. Walker voel dat hierdie sentrum die betrokke plaaslike skole moet gelukwens, tw. Eunice Hoërskool en Greenhill Convent met sukses behaal vanjaar. Mnr. Muller sê dat die pers ook genader moet word.
6. Korrespondensie. Die Voorsitter ontvang die Notule van die Raadsvergadering gehou op 23 September 1968, asook kennis dat Dr. A.W.G. Cousins van die Royal Observatory as sy plaasvervanger te Kaapstad aangestel is. Kennis word hiervan geneem.

Spesiale Onderwerp: Teorie van Relatiwiteit, soos ontwikkel deur Albert Einstein. Spreker Mnr. G.N. Walker.
Die Voorsitter bedank Mnr. Walker vir sy hoogs onderhoudende en prikkelende onderwerp en sluit die vergadering.

November 21st, 1968, Residence of Mr. J. J. Mahaffey, 14 Gelderland Street, at 8pm.

1. Starviewers. The Chairman will try to obtain a few of these instruments through Professor Jarret of Boyden Observatory.
2. Organised visits to Boyden. The Chairman and Mr. Walker will endeavour to organise visits for members of the centre to the observatory. Special meetings will be fitted in, some of which will possibly be at public nights, where members can assist newcomers to astronomy.
3. Progress with club telescopes. Mr. Muller reports that the mountings are complete. The telescope tubes are being rolled by an engineering firm, whilst Mr. Erasmus has reached the polishing stage with the mirrors. He states that the time has arrived for some optical flats to be obtained. The Secretary is instructed to contact the Head-office Secretary to try and find suitable glass, which should be of the order of 1¼ inch diam by 1¼ inch thick for a 6 inch mirror. Mention is also made that for a 10 inch mirror, the glass required for a flat should be about 1½ inch in diam and ¼ inch thick. Professor Jarret might be able to help in this respect. Mr. Erasmus is further entrusted with the selecting and ordering of new eye-pieces for the telescopes. The centre accepts with thanks the phosphor-bronze parts supplied by Mr. Walker.
4. Presentation to centre. Mr. Mahaffey graciously presents his 10 inch reflector telescope to the centre for use by members. This instrument is received with appreciation and accepted with thanks.
5. Dr Immelman telescope. The Chairman undertakes to approach another amateur astronomer, Dr. Immelman, for the possibility of obtaining his 10 inch telescope for the centre.
6. Mr. N. Lincoln. Secretary must invite Mr. Lincoln to the next meeting.
7. Correspondence. The Chairman expresses his appreciation of the invitation to attend the Council meeting to be held on the 18th November 1968, but regrets that he is unable to attend. Head-office to be informed. Head-office announces that Article XII of the constitution, which governs the procedure to be followed with the Annual General Meeting in its present form, is open to reform. Centres are requested to consider the matter and to come forward with suggestions for possible improvements. Members express the opinion that the AGM should be held at the larger centres, such as Cape Town and Johannesburg, perhaps alternately. Free State members will then be more likely to attend personally, if the meeting is held in Johannesburg. Centres should hold their own AGM's, possibly one month prior to the national gathering, but no longer part of thereof. Members will then have the opportunity to pursue personally a matter or case brought up at a centre annual meeting, the following month at the national gathering.
8. General. Mr. Walker and Secretary are to investigate the feasibility of introducing the office of honorary auditor into our centre, in view of a (savings) banking account having been opened during 1968.

1969

Januarie 23ste, 1969, Huis van Mnr. A. W. E. Schultz, Ben-An woonstelle Nr. 302, Voortrekkerstraat om 8nm.

1. Starviewers: Mnr. Mahaffey verklaar dat 'n vriend van hom, 'n sekere Mnr. White wat later vanjaar die VSA besoek, moontlik van die gesogte instrumente sal saambring.
2. Standplaas by Mazelspoort, asook optiese glasplaat: Die Voorsitter en Mnr. Walker sal Prof Jarret spreek tydens hulle voorgeenome besoek aan Boyden Sterrewag.
3. Klubteleskope: Die spieëlhouers is gereed vir die spieëls, sodra hulle voltooi is. Die teleskoop buise moet nog geveer word: dowwe swart binne en grys buite.
4. Dr. Immelman-teleskoop: Voorsitter berig dat daar vordering op die gebied gemaak is, nl. met die verkryging van die teleskoop.
5. Wysiging van die bepaling van Artikel XII. Sekretaris sal aan hoofkantoor laat weet wat die menings van die plaaslike tak is.
6. Konstitusie vir Bloemfontein. Sekretaris en Mnr. Walker sal mettertyd met aanbevelings kom na 'n gewone vergadering.

Korrespondensie.

1. Prof. Jarret: Hierin spreek hy sy beriedwilligheid uit om die Bloemfontein-tak by Boyden te huisves, maar wys daarop dat die finale besluit by die komitee in beheer berus. Die voorsitter sal die brief beantwoord.
2. Mnr. Overbeek: Interessante verskynsels word genoem wat gedurende November 1968 sigbaar sou wees. Ongelukkig het die brief ons te laat beriek, deurdat die sekretaris intussen van adres verander het.

Algemeen

1. Lede se persoonlike ywer: Mnr. P. Erasmus toon aan lede duidelike foto's deur hom geneem van die onlangse "besoek" van die planeet Venus aan die maan, asook van die maan self. Die foto's hou groot beloftes in. Mnr. G. J. Muller verduidelik aan die vergadering sy metode om d.m.v. 'n verkyker sekere sterre op te spoor waarmee die posisie van die suidelike hemelpool akkuraat bepaal kan word. Deur die toepassing van geometriese beginsels kan die geoefende waarnemer binne 'n japtrap die begeerde resultaat verkry. Vir die geleentheid het die vergadering verdaag na die dak van die woonstelgebou, vanwaar 'n redelike uitsig van die hemelruim verkry kon word. Mnr. Keuris sit sy studie van wisselsterre voort.
2. Universiteits-teleskoop: Sekretaris, vergesel van ere-lid Mnr. N. Lincoln het die instrument op Mooihoek gaan haal en stoor dit solank by e.g. adres, totdat van die Universiteit verneem is wat hulle daarmee wil doen.
3. Algemene Jaarvergadering, laaste Woensdag in Julie, 1969: Lede spreek die begeerte uit dat Prof. Jarret genader word om as gasspreker op te tree by die eerskomende jaarvergadering. Voorsitter sal by hom aanklop.
4. Fotografie: Mnr. Erasmus en Mahaffey meld die volgende ten inligting van lede: Materiaal wat aanbeveel word. Ontwikkelaar: Rodinal of D76 Film: Pan F Beligtingsmeter: Tot en met 200 A.S.A.

February 20th, 1969, Residence of Mr. G. N. Walker 39 Vilonel Street, at 8pm.

Prof. Jarret of Boyden Observatory will obtain quotations for optical flats for our club telescopes. A firm in Johannesburg will be approached with view to obtaining the parts from Japan. Regarding the proposed club site at Mazelspoort, the findings are that it appears that the site inspected is too close to the camping area and that lights at the Municipal installations may prove to be an obstacle. The municipality may be approached with a view to try and turn the lights away from the observatory grounds.

Prof. Jarret has kindly consented that the Bloemfontein centre take charge of the University Telescope, provided good care is taken of it. Mr. Muller feels that it is worth the while to repair the instrument.

Lecture on astro-photography: In the light of the absence of Mr. Erasmus, Mr. Mahaffey carried on an explanation into the technicalities of developing photo negatives. The cost of apparatus was approx. R3 to R4. An article prepared on the subject was distributed among members.

Maart 20ste, 1969, Huis van Mnr. G. J. Muller Wilcocksweg 35, om 8nm.

Klub teleskope: Mnr. Muller is besig met die monterings en mikrometer stelstukke. Mnr. Erasmus kan weens omstandighede buite sy beheer nie voortgaan met die slyp van die spieëls nie. Die diagonale sal nog deur die klub gemaak word.

Praatjie oor Astro-fotografie:

Mnr. P. Erasmus gee sy indrukke en bevindings in kort oor aangeleenthede soos toerusting, beligting, ontwikkeling van foto's, keuse van onderwerp ens. So kan bv. met 'n gewone, statiese kamera 'n foto van die konstellasie Orion geneem word teen f18 op Tri-x film (400 ASA) met 'n beligting van 6, 10, of 15 sekondes, sonder om 'n noemenswaardige verskuiwing van beeld tot gevolg te hê. Hoe nader daar aan die suidpool gefotografeer word, hoe kleiner is die verskuiwing van die beeld vir 'n gegewe tydperk. Daar bestaan 'n metode om die teleskoop met die hand te draai, d.m.v. 'n apparaat wat in hoofsaak uit 'n arm en 'n skroef bestaan. Hiermee kan 'n sterrebeeld wat 'n lang beligting veries, op 'n bevredigende wyse gevolg word, deur die teleskoop daarop gerig te hou.

Ontwikkeling: Radiaal gekonsentreerde vloeistof of D76 poeier kan gebruik word, volgens aanwysings. Deur die mengsel te verdun met gedistilleerde water tot 'n verhouding van 4:1 vir 1 uur ontwikkeling kan beter detail verkry word. Die mengsel word dan vir die eerste 10 minute lank geroer en daarna nie meer nie. Pan F film met 'n beligting van 1/8 sekonde en 'n f16 teleskoop behoort ook bevredigende resultate te lewer op die maan. Papier: Harde graad, hoë glans, hoë kontras-tipe.

Publikasies aanbeveel: Ons Suiderhemel en Norton se Sterre-atlas.

April 17th, 1969, Residence of Mr. P. Erasmus, 56 de la Rey Avenue, Genl De Wet, at 8pm.

1. Proposed site at Boyden and optical flats: - Mr. Muller will see Prof. Jarret. (Boyden Board of Management in session in Bloemfontein).
2. Club Telescopes: University Telescope proves to be worth-while, after adjustments made thereto, by Mr. Muller. Mirrors are progressing. Hampo Trading Co. of Johannesburg are agents for optical flats, etc.
3. Club Constitution: A report, prepared by Mr. Walker and Mr. Schultz was tabled. It was decided to leave the matter over until the June meeting.
4. Insurance of instruments and property would have to be considered in the not too distant future.
5. Forbes Essay Competition, 1969: An effort is to be made to insure that schools receive their notices in time.
6. Mirror-grinding class: Mr. de Leeuw reports that progress has been made at the Technical High School with preparation for such a class. A meeting of interested parties is to be held at the school on Saturday evening, the 19th April. Messrs. Muller and Erasmus will attend.

Mei 15de, 1969, Huis van Mnr. Mahaffey, by Gelderlandstraat 14, om 8nm.

Perseel by Boyden: In 'n brief laat weet Prof. Jarret dat die Boyden Raad nie sy weg oopsien om 'n perseel af te staan nie. As besoekers sal lede altyd welkom wees. Voorgestelde perseel te Brandkop: Mnr. Muller sal met die eienaar, Mnr. Fichardt, in verbinding tree.

Die vergadering gee sy goedkeuring en steun aan die toekenning van die Royal Observatory, asook die aanstelling van Prof. Arthur Blekesley as erelid.

Die ophandsynende wenteling van die Amerikaanse Apollo 10 ruimtetuig word bespreek. Mnr. Keuris beweer dat die ruimtetuig moontlik waargeneem sal kan word. Daar word uitgesien na verdere toeligting i.v.m. satelliete.

June 19th, 1969, Flat of the Secretary, Mr. A.W.E. Schultz, 302 Ben-An, Voortrekker Street, at 8pm.

The Chairman reported that he had visited Mr. Fichardt on his farm at Brandkop and that a site could be selected as soon as Mr. Fichardt was well again. The meeting gratefully took note of this prospect. A start could be made with the design of a structure of approx. 15' X 15' X 5'-6" high with possibly a double slide roof - east/west direction.

Mr. de Leeuw states that a number of (10) X 4½ inch mirror blanks, (chipped), pitch and powder had been received by the Technical High School. Part of the workshop was being fitted out for the grinding class. A demonstration was arranged for Monday, 4th August at 7.30pm at the school. Those interested would be welcome to attend.

Forbes Essay Competition: Mr. de Leeuw reported that four candidates from the Tech. High School had entered for this year's competition.

Topic Talk on Satellites, by Mr. G. H. Harrison, Ass. M: From a comprehensively compiled schedule, Mr. Harrison related the history and progress of orbiting and probe satellites, over the past score years. Lunar orbiter satellites are paving the way to man's first landing on the moon, just as mariners are paving the way to landing on Mars. He pointed out that the Russians might attempt to land a man on the moon before America, but that it was unlikely, in the light of the known facts. However one regarded the satellite situation, it is helping to add a wealth of knowledge to that which we have of outer space, our solar system, and beyond. Mr. Harrison also showed the meeting a map of the Cape Kennedy rocket launching area, where history is being made in this space age.

Mr. Muller thanked the speaker.

Julie 31ste, 1969, Biologie-lesingsaal, UOVS, om 8nm.

11de Algemene Jaarvergadering. 50 Persone, o.a. 'n aantal seuns van die Tegniëse Hoërskool, het die vergadering bygewoon.

Verkieping van Ampsdraers:

Voorsitter: Mnr. G. J. Muller

Vise-Voorsitter: Mnr. G. N. Walker

Sekretaris - Tesourier: Mnr. A. W. E. Schultz

Verteenwoordiger op die Nasionale Raad: Mnr. G. J. Muller, alternatief Mnr. G. N. Walker

Komiteelid: Mnr. D. P. de Leeuw.

Balans op lopende spaarrekening by die Trust Bank - R21,45.

Die Bloemfontein-tak aanvaar die konstitusie van die Sterrekundige Vereniging van Suidelike-Afrika, maar voeg sy eie regulasies by.

Die Voorsitter verklaar dat die datum van die vorige skeer-okkultasie binne die Vrystaat, ongelukkig saamgeval het met die eerste maanlanding! Verder is heelwat oefening nodig voordat Bloemfonteinse span in die veld kan gaan.

Voorsitter se Jaarverslag: 'n Kort maar prikkelende verslag word gelewer deur die herkose voorsitter, Mnr. Muller, waarin nuwe lede verwelkom word en die werksaamhede van die sentrum geskets word.

Erelid: Prof A. H. Jarret van Boyden Sterrewag word eenparig as erelid van die sentrum gekies.

Mnr. Walker bedank almal.

Gaslesing gelewer deur Prof. Jarret: "Some aspects of High-altitude Observations." Mr. Walker thanks Prof. Jarret, who is a distinguished person, for his interesting talk on the problems encountered by astronomers.

21ste Augustus, 1969, Huis van Mnr. B. Van Der Berg, te Athlonelaan 22, Westdene, om 8nm.

Brandkop Sterrewag: Die voorgestelde nuwe gebou op die plaas Brandkop net buite Bloemfontein word verder bespreek. 'n Sketsplan sal aan die eienaar, Mnr. Fichardt, voorgelê word met die oog op verdere stappe ter bevordering van die projek. Die gedagte is uitgespreek dat 'n verwyderbare struktuur van staal en aluminium opgerig moet word.

Klub teleskope: Mnr. Erasmus berig dat een van die twee 6 duim spieëls klaar geslyp is. Hy sny tans die diagonaal. Hy beoog om die spieël self te versilwer.

Slypklas: Mnr. De Leeuw rapporteer dat hy baie sukses behaal het met die slyp - daar word driekeer per week aan die spieëls gewerk en die seuns is baie geesdriftig oor hierdie vak in hul leerplan. Hy en Mnr. Erasmus voel dat ander skole ook betrek kan word en dat aand-byeenkomste soos die wat op 4 Augustus vanjaar by die Tegniëse Hoërskool gehou is, baie byval behoort te vind. Die vergadering stem hiermee saam.

Skyviewers: 'n Eksemplaar is aan lede getoon, maar die klein toestel is nog nie buite in die naglug uitgetoets om die ware bruikbaarheid daarvan te bepaal nie. Weens die eenvoudige samestelling daarvan, behoort dit sonder veel moeite deur lede van die klub vervaardig te word.

Mnr. v.d. Berg het aan die aanwesiges bewys dat hy groot belangstelling toon in die vervaardiging van teleskope en instrumente, deur sy versameling boeke en sy goed toegeruste werkskamer.

September 18th, 1969, Residence of Mr. D. P. de Leeuw, 9 Graves Street, Hospital Park, at 8 pm.

The Chairman reports with regret that the City Council did not see its way clear to put the building at the old bus sheds at the disposal of our club. Another suitable building for a workshop/grinding class, would have sought, anew.

Proposed observatory at Brandkop: Building. A sketch is laid before the meeting showing a typical sliding roof type of telescope housing. Some suggestions were put forward, e.g. that the roof should slide in a north-south direction, so as to enable an observer to pick up the inner planets near to the horizon in an east-west direction. As an alternative, sliding panels in the roof could be made use of. Secretary will contact Mr. Walker in connection with the construction. Steel to be used.

Telescope: Mr. Erasmus suggested the building of a 16 inch Cassegrain-type telescope, 6 ft above ground, fork-mounted on a polar axis.

Grinding Class: Mr. de Leeuw reported that a great deal of enjoyment as well accumulation of know-how was experienced by the first grinding class at the Technical High School. Some pupils are looking forward to tackling larger mirrors next year. Mr. de Leeuw feels that more schools could establish lens/mirror grinding classes, once the instructors of practical subjects have been approached.

School's Astronomical Gatherings: It was felt that a circular should be sent to all High Schools and Youth organisations in Metropolitan Bloemfontein, introducing the idea of pupils partaking in organised astronomical activities. The forming of a Junior Section of our centre was put forward as a possible ideal for the future. Mr. Muller suggested that a start be made with the Voortrekker Movement through Mr. Willem Naude of Central High School. The idea was to have an introductory lecture in a hall by one or more of our members, followed by a "star party" outside, where several instruments will be set up for observational purposes.

Oktober 16de, 1969, Huis van Mnr. G. N. Walker, Vilonelstraat 39, Dan Pienaar, om 8 nm.

Sterrewag: Daar sal van 'n pyp-konstruksies, wat op beton gemonteer word, gebruikgemaak word. Bedekking sal IBR staalplate wees. Die tekening sal mettertyd aan die huidige eienaar van Brandkop, Mnr. Fichardt, voorgelê word. Mnr. Muller & Walker sal onderhandel.

Volgens Mnr. de Leeuw, was die 1969 slypklas uiters geslaagd. Van die leerlinge het die mening uitgespreek dat 'n 16 duim spieël nie buite hul bereik hoef te wees vir aanstaande jaar nie.

Okkultasies: Die Voorsitter reken dat ons lede nie afgerig is vir so 'n program nie. Hy stel voor dat 'n proef byeenkoms by sy huis gehou word die aand van 24 Oktober. Daar kan dan geoefen word om die verbyskuif van die maan oor die gesigsveld van 'n teleskoop te meet, dmv 'n band masjien en radio.

McIntire toekenning aan Dr. Erasmus Kaapsrad: Die Voorsitter sal antwoord dat die plaaslike sentrum daarmee genee neem.

November 20th, 1969, Residence of Mr. J. I. Mahaffey, 121 Dan Pienaar Drive, at 8pm.

School Astronomical Gatherings: A start had been made with a successful evening at the Central High School, with boys from the Voortrekker Movement, on the 14th November (evening). The meeting was attended by Mr. Willem Naude, 7 members of our club, a lady and 20 Std. 9 boys. After a brief but interesting talk by Mr. Muller the rest of the evening was spent observing the skies in the open. The conclusion could be drawn that, considering the numerous, intelligent questions asked, there is a growing interest in astronomy amongst the young folk of today. A desire has been expressed that a mirror-grinding class be introduced at the Central High School next year (1970).

Occultations: Mr. Muller suggested that another practice evening should be held at his house on the 27th November, since more experience in this direction was essential. An alternative date would be 4th December. Mr. Van Der Berg suggested that use be made of a portable pendulum, in conjunction with a radio, so as to be able to bridge the "code phase" on the radio time transmission.

Mr. D. Kalil is thanked for his generous donation to the club of a heavy-duty drive/mount arrangement. The condition is that same be returned to him if the club should cease to operate as such.

Messrs. Muller and Walker would interview Mr. Fichardt in connection with the proposed new observatory.

As an aftermath, Mr. G. H. Harrison entertained the gathering with data, pictures and slides on the satellite position, as well as on the Apollo moon programme.

1970

Januarie 22ste, 1970, Huis van Mnr. G. J. Muller, Wilcocksweg 35, om 8nm.

Ons tak verneem met innige spyt van ons geagte Ere-sekretaris/Penningmeester Mnr. A.W.E. Schultz wat vertrek na Boksburg. Sy afskeidsbrief is voorgelees en die voorsitter het hom namens almal op gepaste wyse bedank vir sy onbaatsugtige en gewaardeerde dienste as sekretaris. 'n Vakature het nou ontstaan en Mnr. P. Keuris is daarna aangestel as Sekretaris/Penningmeester. Voorgestel deur Mnr. de Leeuw, gesekondeer deur Mnr. P. Erasmus. Mnr. Keuris het daarna die stoel ingeneem.

Sterrewag. Mnr. Muller en Walker het met Mnr. Fichardt 'n onderhoud gevoer en bevestig dat Mnr. Fichardt voorwaardelike goedkeuring verleen het tot die bou van 'n sterrewag op sy plaas Brandkop. Hiervan is met dank kennis geneem.

Bou van sterrewag. Om die soek van materiaal, beplanning en bou van die voorgestelde sterrewag te behartig het Mnr. G.N. Walker voorgestel dat 'n komitee van +/- 3 lede aangestel sal word. Die lede hiervoor gekies is mnr. Muller, Walker, met Mnr. B. v. d. Berg in raadgevende samewerkende hoedanigheid. Die sameroeper (omsiener) is Mnr. G. N. Walker.

Mnr. D. P. de Leeuw se slypklas: Mnr. de Leeuw raporteer dat hy nog steeds voortgaan op die Techniese Hoërskool met sy slypklas en dat sy leerlinge reeds verskeie spieëls klaar geslyp het.

Die klub se sametrek by die Voortrekker kamp op Mazelspoort was 'n sukses en die jong mense was baie entoesiasies. Ongelukkig was die lug te betrokke om wetenskaplike demonstrasies te doen.

February 19th, 1970, Residence of Mr. P. Erasmus, 56 de la Rey Ave, at 8pm.

Further in connection with our proposed observatory at Brandkop, the Chairman recommended that a Stockbook should be kept of all our instruments and other various materials.

The committee ordained with the organisation of starparties should come together to advance a circular for various schools in the city explaining the purpose of these star evenings.

The committee concerned with the proposed observatory brought forward the plans and the costs of materials +/- R140,00. Donations for these must be found and Mr. J. R. Rodes offer's to contact the Rembrand Tobacco Group for some. Baile tubes +/- 3 inch long and 3 1/2 inch in diameter must also be sought for.

The thought was expressed that we should begin with a general Library and members are invited to bring donations for it.

Maart 19de, 1970, Huis van Mnr. B. v. d. Berg by Athlonestraat 22, om 8nm.

Die voorgestelde sterrewag: Die boukomitee lê weereens nadruk op die feit dat fondse nou bekom moet word o.a. deur middel van donasies. 'n Brief gerig aan die Rembrand Tabak Maatskappy vir 'n donasie van R300,00 is gelees en goedgekeur. Mnr. Rhodes belowe om die United Tobacco Maatskappy vir 'n donasie te nader. Die geagte voorsitter het voorts aangemaak dat die pad na die beoogde Sterrewag terrien eers aangelê en begaanbaar moet word, sodat die materiaal ens. daar gebring kan word. Die presiese plek van die sterrewag moet ook vasgestel word. Saterdag 11 April om 9:00 is gekies vir hierdie doel. Vrywilligers word gesoek om by Mnr. Gustave Fichardt se hek bymekaar te kom en gereedskap saam te bring.

Sterreande: Mnr. P. de Leeuw as lid van die komitee hiermee betrokke het 'n omsenbrief voorgelees, gerig aan verskillende Hoërskole in die stad. Die brief het byval gevind en die Sekretaris is opgedra om dit uit te stuur.

Okkultasies: Mnr. Muller stel ons n kennis dat daar nog steeds voortgegaan word met voorbereidings om hierdie aangeleentheid van Okkultasie-waarnemings 'n werklikheid te maak, en die tegniese aspekte daarvan verduidelik.

Teleskope: Vrywilligers word gesoek vir die verf van ons teleskope, en die oogstukke is bespreek.

Algemeen: 'n Brief van die Hoofkantoor insake die konstitusie is gelees i/s die jaarlikse algemene vergadering en die stuur van rapporte.

April the 16th, 1970, Residence of Mr. P. D. de Leeuw at 9 Grave Street, Hospitaalppark, at 8pm.

The appeal for a donation from Rembrandt Tobacco Co. has been turned down. Mr. Walkers promised a donation of R10. The secretary/treasurer put forward that money of our running expenses should be kept apart from moneys pertaining in the Observatory-fund.

The observatory site has been visited, and a very good convenient spot has been selected and marked. On following Saturday mornings to come members are asked to come and construct a reasonable pathway up to the observatory site. White washed beacons are to be put at various paces to indicate the "mountain pass".

The preparations of our telescope are advancing and Mr. P. Keuris, Harrison and Rhodes have been doing some painting under the supervision and Critical eye of our chairman.

Mr. Walker proposed another day in the week for our ordinary monthly meeting. A suggestion was put forward that at our meetings a silver collection should be held for our funds. This was agreed upon. Mr. Erasmus stated that members should try to collect some materials and donations like angle iron, corrugated iron and Bricks for the floor.

Mei 14de, 1970, Huis van Mnr. P. Erasmus, om 8nm.

Die bedrag voorhande op die Tak se naam word verdeel op Voorstel van Mnr. Erasmus nl. R25 vir Boufonds-Sterrewag en R5 vir algemene uitgawes.

Die pad (Mounten Pass) na die plek van die sterrewag vorder goed. Mnr. Muller sal probeer om klipgruis of grond gemeng met stene te bekom van die Munisipaliteit. Mnr. J. Rhodes sal sorg vir 'n Vragmotor. Mnr. Mahaffey bied aan om grondopmetings te doen vir die fondasie van die Sterrewag. Die materiale verlang vir die bou van die voorgestelde sterrewag word nou oorweeg en bespreek.

August 13th, 1970, Residence of Mr. G.N. Walker, 39 Vilonelstraat

Mr. Mahoffey and Erasmus with Mr. de Leeuw have not yet completed their surveys of the Observatory site. Our further progress on this site depends on their findings. Kokopan mine rails or fencing stands were proposed. Geo-Angle of observatory to the East/West so that, even if the city buildings expand, there will be no hindrance of city lights. The observatory will be 15 feet long when closed and 30 feet when opened.

Mr. G. N. Walker stated that the starviewers are rather dim and actual unsatisfactory. We should again think of making our own photoslides with photos taken by members.

September 19de, 1970, Woning van Mnr. G. Muller, Wilcoesweg 35, om 8nm.

Mnr. Erasmus het ingestem om foto's van Sterrebeelde te neem vir fotoskyfies.

Die vergadering het besluit om die dag van die week vir byeenkoms te weer terug te skuif na die tweede Donderdagaand van elke maand, aangesien Mnr. Erasmus en de Leeuw nie kans sien om Woensdae te kom nie.

Die klub beskik tans oor 2 X 6 duim spieël teleskope en 1 X 4½ duim refractor teleskoop. Hulle word aan lede beskikbaar gestel teen 'n fooi van 50c per maand. Nie-lede mag nie hiervan gebruik maak nie.

Hierna het Mnr. Ben van der Berg 'n praatjie met demonstrasies gelewer in verband met die slyp van glas vir 'n spieël teleskoop. Die verskillende praktiese wenke omtrent die materiaal benodig, die houding van die arms en die regte hanteer van die glas is vir ons van groot waarde. Hy is deur ons voorsitter baie hartlik bedank.

October 22nd, 1970, Residence of B.v.d. Berg, 22 Athlon Street, at 8pm.

Observatory-site surveys have been completed and holes have been dug - 3 feet apart. Mnr. Harrison has an amount of zinc sheets and wood instore until rails are ready for further construct - iron. More measures of the building site will be done at 24th October. Further discussions followed about the position of the rails to the pipes, proposed length of rails 5 of 6 feet on 2 of 15 feet rails.

Mr. De Leeuw brought in R2,00 of his innings on his personal project.

Mr. Brits of Bloemfontein Municipality asked permission to use one of our telescopes to observe the blacks who are doing a painting job on the power station chimneys, for the period of 1 month. This request was rejected. Mr. Muller agreed to lend him his binoculars.

November 12th, 1970, Residence of P. Erasmus at 56 de la Rey Ave, De Wet Extention 1, at 8pm

The main agenda of this meeting was the material to be acquired for our proposed Observatory at Brandkop. Mr. Walker gave us the estimate prices of the material prices. Then followed a longwinded discussion on the matter of the rails. Mr. Rhodes is to confer with Lessing Transport for these or else look for fence poles as rails.

Mr. J. Rhodes offered a welcome donation of R32,00 and Mr. Van Der Berg a further R5,10.

Desember die 10de, 1970, Woonstel van Mnr. J. Rhode, om 8nm.

Die Voorsitter Mnr. Muller vra Mnr. Rhodes om 2 1/2 duim pype te soek (nie langer as 44 duim nie). Hierop volg die vervoer van materiale na die Sterrewag gronde, en die verskillende materiale benodig nl. hoek-yster vir spore van 8 wiele vir die skuifdakke. G. Harrison moet maar planne beraam vir die afbreek van sinkgeboue en laat weet wat die onkoste sal wees hieraan verbonde.

Die vergadering stem saam met die hoofkantoor se strewing na studente lede en ons moet ons in die nuwe jaar ook beywer om studente lede te bekom, met klubfooie 25c per jaar.

Huur van die 6 duim teleskoop is aan Mnr. Neser toegestaan.

1971

January 21st, 1971, Residence of Mr. D. P. de Leeuw, 9 Graves Street, Hospitalpark, at 8pm

Mr. Rhodes informed us that he had acquired some of the pipes mentioned, and still more to come. Wheels have not yet come into being, informs Mr. van der Berg. Wood and zinc sheets have been obtained from Mr. Harrison. These are

stored at our Chairman's residence for further trimming with the option of selling some. Mr. Erasmus let us know that to roll corrugated Iron sheets costs 40c per sheet.

With regret the meeting takes notice of the passing away of our friend and sponsor Mr. Gustave Fichardt - owner of farm Brandkop. A letter of consolidation has been sent to Mrs. Fichardt, who at present is staying on at Brandkop. Our Chairman is to contact her in the near future to approach her with regard to our Observatory site.

Mr. Muller asked Mr. P. Erasmus to repair the 4 1/2 inch refractor as this instrument can be a very strong asset to our centre - when in good shape.

Our Chairman instigated that we must now begin with a serious attempt to improve our general and special knowledge of the night sky. And that we may here by know the Constellations and stars at any specific time.

March 11th, 1971, Residence of Mr. Mahaffey, at 123 Dan Pienaar Drive, at 8pm.

Our chairman stated that he has approached Mrs. Fichard of Brandkop farm, who assured him that we can carry on with our observatory plans.

There being enough piping in the form of bailen tubes Mr. Muller asked assistance for mechanical work on these by name, cutting into acquired length and welding some.

Our chairman asked for votes and general agreement that the centre's 6 inch telescope will be the property of our centre as such. This was proposed and agreed upon.

The rest of the meeting was adjourned and the rest of the evening past by discussing the means to distinguish constellations and also observing sutum and other celestial objects through Mr. Walker's telescope.

April 15de, 1971, Woning van Mnr. G. Muller, Wilcocksweg 35, om 8nm.

Die voorsitter deel mee dat die werk aan ons sterrewag vorder, maar dat daar nog baie gedoen moet word. Daar is toe besluit dat diegene wat kan kom, op Saterdag oggend by Mnr. Muller se woning sal help met sweiswerk ensomeer.

Die pad na die sterrewagterrein dan weer moet skoon gemaak word vir verkeer. Daar moet gesoek word na lense (object glass) vir rigting kykers (finders) op teleskope.

May 13th, 1971, Residence of Mr. P. Erasmus, 56 de La Rey Avenue, De Wet Ext, 1, at 8pm

The mountain road on Brandkop needs to be cleaned up. Mr. Mahaffey suggested the use of old engine oil. The frame of our intended observatory is almost finished, but angle Iron is to be acquired. Also a door at one side is to be installed and Mr. de Leeuw put forward that he may perhaps be able to purchase our need in this direction. The door should approx. 6 feet high. It was brought up that the sliding roof of the observatory should be made flatten. Further technical details regard to the wheels for the sliding roof were discussed.

Mr. Erasmus was thanked for his hospitality and for the use of his 10 inch telescope used to observe planet Jupiter in occultation passing Beta Scorpii.

July 8th, 1971, Annual General Meeting held at the residence of Mr. B. vd Berg at 8pm.

The following members were elected and re-elected:

Chairman - Mr. G. J. Muller

Vice Chairman - Mr. J. Rhodes

Honouree Secretary and Treasury - Mr. P. Keuris

Committee members - Mr. D.P. de Leeuw

Council Representative - Mr. G. J. Muller

Finances: The Balance on the open savings account at the Trust Bank was R28,00 plus R5,00 cash on hand, as shown on Balance sheet.

The Chairmans' Annual Report: The Chairman's Report for the year ending June 30th 1970 was read, in which our new member Mr. J. Rhodes was enrolled as a member, who proved himself to be a zealous addition to our centre. Furthermore, during the course of this year, our program regarding occultation's was somewhat handicapped by the lack of proper timing equipment. The need of a observatory was also stressed.

Telescopes: Our own centre-telescopes are still due, and we aim to complete at least two 6 inch Newtonian reflectors. The university's 4 1/2 inch refractor is not yet in a proper workable state, but will be attended to by our own members.

Junie 10de, 1971, Woning van Mnr. de Leeuw te Gravestraat 9, Hospitaalpark, om 8nm.

Die vergadering het onmiddelik begin met die bespreking van die beoogde sterrewag. Die afmeetings van die sterrewag sal wees 8' by 15'. Die voorsitter het die sterrewag se raamwerk in sy werf en werk byna daaglik daaraan.

Mnr. J. Mahaffey, in afwesigheid, skenk ons klub 'n landmeter "Buks" waterpas kompleet met driepoot. Die sekretaris word versoek om hom skriftelik te bedank vir hierdie waardevolle bruibare instrument.

July 8th, 1971, Residence of Mr. G. N. Walker at 39 Vilonel Street, Dan Pienaar, at 8pm.

A letter has arrived from Mr. Overbeek (Tvl) stating another occultation of a 4.3 magn. star by the moon which can be observed in the district of Kroonstad (OVS) near Ventersburg (15 Miles south of Kroonstad) Time: Sunday Morning approx. 6.2 am. It has been decided not to activate this occultation, as we have our guests to attend to on our own occultation on Friday eve the 6th. None of the senior members are to go.

Mr. Muller received a letter from Prof. Jarret of the Boyden observatory that all the whole company will be welcome to visit the observatorysite on Saturday morning August the 8th. Mr. Muller received notice from Mr. Hurley of Cape Town who will bring us a film about Apollo 14 moonwalk and splash down. Suggestion: Notices should be placed in the windows of various firms and other suitable places to advertise this film evening on Saturday eve August the 7th. Mr. Erasmus agreed to draw these posters. Mr. J. Rhodes suggested the exhibition of telescopes being his own three inch refractor, one 6 inch Newtonian and Mr. Walker's. Suggestion: An exercise evening with complete equipment, and also attended by the press to take photos for a "write up".

Operating teams on eclipse August the 6th.:

5 Posts complete with teams and equipment situated +/- 200 yards apart.
Mr. Walker agrees to organise his own team with some of his office assistance.
Mr. Erasmus (2nd team) with Mr. de Leeuw and a 1 inch telescope
Mr. Muller (3rd team) with Mr. F. Nesor
Mr. Rhodes (4th team) with Mr. Mahaffey
Mr. Keuris (5th team) with Mr. McFarlane
Telescopes: 2 X 6 inch telescope (Newtonian)
1 X 3 inch refractor (Rhodes)
1 X 4 inch reflector (Erasmus)
1 X 3 inch reflector (Keuris)

All telescopes to be ready for use a week before August the 6th.

Suggestion: Extra stopwatch chesare to be synchronised to radio signals and a standard time must be used on a taperecorder. Mr. Muller proposed to a transmitter to a telescope line from a post office or SABC for direct time relays.

Julie 1ste, 1971, Dertiende Algemene Jaarvergadering, Huis van Mnr. J.I. Mahaffey, om 8nm.

Die volgende lede is gekies en herkies:

Voorsitter: Mnr. G. J. Muller

Ondervoorsitter: Mnr. J. Rhodes

Ere Sekretaris: Mnr. F.C. Nesor

Komitee lede: Mnr. G.N. Walker en D.P. de Leeuw

Die nasionale Raad verteenwoordiger: Mnr. G.J. Muller.

Finansies: Die balans van die spaarrekening toon 'n krediet van R83,60.

Die voorsitter lees daarna sy jaarlikse verslag waarin dit genoem word dat die sterrewag en 10 duim teleskoop met meer aktiewe steun van alle lede binne 'n maand voltooi kan word, aangesien die werk daaraan slegs beperk word tot 'n paar lede.

Daar is met spyt verneem van die skielike afsterwe van Mnr. G. A. Fichardt. Hy het groot belangstelling gehad in die bou van ons sterrewag en dit is jammer dat die werk aan die sterrewag nie voltooi is voor sy dood nie. Daar is voorgestel as 'n gebaar van dankbaarheid en respek dat ons sterrewag na Mnr. G.A. Fichardt vernoem word.

Verder is die Kaapstad tak geluk gewens met sy inisiatief om 'n gesamentlike okkultasie van die Bfn, Kaap, TVL en Natal op 6 Augustus te beplan en daar is gehoop dat hierdie 'n baie aangename gebeurtenis sal wees.

Teleskope: Die 2 X 6 duim teleskope waarin daar in die vorige vergaderings verwys is, is nou voltooi.

Algemeen: Die okkultasie van die 6 de Augustus is daarna bespreek en daar is ooreengekom om 'n paar spesiale vergaderings te belê om die gebeurtenis en die organisasie te beplan.

Julie 15de, 1971, Woning van Mnr. P. Erasmus, 56 de La Reyklaan, 8nm.

Die bespreking van die aand was weer gewy aan die okkultasies en Mnr. Muller verwittig dat 17 punte op die Reddersburg en Dewetsdorp paaie afgemerk sal word en wel sodat beide paaie gedupliseer sal wees. Verder het dit bekend geword dat Tylers radio 'n radio sender beskikbaar sak stel. Toestemming sal egter by die Posmeester Generaal verkry moet word. Tylers het ook 'n aansluiting beskikbaar gestel. Mnr. Rhodes het voorgestel dat 'n nabootser (simulator) geleen moet word van die TVL groep vir oefening. Omtrent die byeenkoms van die TVL en Kaap mense is die Maitland Hotel voorgestel as 'n rendezvouz.

Die res van die aand is bestee aan die bespreking van ons sterrewag.

August 12th, 1971, Residence of Mr. D. P. de Leeuw, 9 Gravestraat, Hospitaalpark.

Mr. Muller suggested, as a simulator has been borrowed from Cape Town, the reaction times of the observers who observed the occultation should be tested. A subcommittee was appointed who will be responsible for the co-ordination of the actual times of the occultation.

A word of thanks was extended to Mr. G.N. Walker, who made the hotel reservations as well as Mr. Mahaffey and Van Wyk who marked of the observing points and for the general organisation of the occultation. Mr. Muller will thank Professors Holden and Jarret for the visits of the centre and visitors to the different observatories, as well as for the use of the van der Merwe Scholtz hall at the University for our film show. A word of thanks was also extended to Tyler's Radio and the Bassons.

Mr. Muller suggested that there now must be concentrated on astronomy. A observing section was suggested who will make full use of our observatory, when finished. Thursday the 24th was suggested our first observing night. Mr. Muller received a letter from Mr. Hurley who suggested a write up for NASA in connection with the occultation. A word of thanks was extended to Mr. Mahaffey for the donation of two 25 mm eyepieces to the centre.

The following persons were welcomed as new members Miss P. Booth, Wepener, Mr. Farlane and Van Zyl.

September 9de, 1971, Huis van Mnr. G. N. Walker, Vilonelstraat 39 om 8nm.

Erkenning is van Durban, Kaapstad, Pretoria afdelings ontvang, insake die okkultasie.

Insake die bou van ons sterrewag het Mnr. Muller voorgestel dat 'n stuk gladde sinkplaat gebruik moet word die deur van die sterrewag toe te maak. Daar is voorgestel dat 'n teken opgerig word om die weg na die sterrewag aan te dui, om te verhoed dat lede verdwaal, asook 'n waarskuwings teken dat daar observasies gedoen word. 4 Sleutels sal gehou word deur die komiteelede.

Mej. Booth het daarna 'n baie interressante praatjie gelewer oor wissel sterre en sy is daarna bedank deur Mnr. Mahaffey.

October 14th, 1971, Residence of Mr. B. van der Berg at Athlone street 22, at 8pm.

A suggestion was made that discussions in connection with the moving of the observatory be postponed until Mr. Muller returned, and the rest of the evening was spent on general discussion.

November 11th, 1971.

No meeting was held on above date as the framework of the observatory was dismantled, for transportation to the site on Brandkop on Friday the 12th November.

Desember 9de, 1971, Huis van Mnr. G. N. Walker, Vilonelstraat 39, at 8pm.

'n Voorstel is deur Mnr. Muller ingedien dat werk aan ons sterrewag uitgestel word tot Januarie, 1972.

Hierna het die vergadering verdaag vir 'n baie interessante praatjie deur Mnr. Walker oor Einstein se teorieë.

1972

February 10th, 1972, Residence of Mr. G. N. Walker, Vilonel Street 39, at 8pm.

Item new grazing occultation - 22/02/1972:

As grazing occultation will occur on February 22nd, Mr. Walker planned the "grazing line" as south from Trompsburg. Mr. Walker received a good chart and a computer list for planning and will go out to investigate the area and test means of receiving the time signals.

Dr. Jarret of the Boyden - Observatory wrote a preliminary invitation to a symposium to be held at the last half of the month of March. Members present agreed that this symposium should be held in the evening as to allow members to attend these lectures. The place decided upon being the university. Mr. Walker will contact Prof. Jarret to organise this event.

Mr. G. Walker brought some maps and a computerised list of grazing occultations for the year 1972.

March 9th, 1972, Residence of Mr. G. J. Muller, 35 Wilcocksroad, at 8pm.

The proposed observing of the grazing occultation on February 22nd was boycotted by a rainy spell for a few days and had to be abandoned. According to various maps and the 1972 computer lists of grazing occultations, the following items are recorded:

a) No. 1287 on 24/03/72 time 17.41.20 UT (mag 6,7)

b) No. 1216 on 17/05/72 time 18.0.10 UT

c) No. 1439 on 19/05/72 time 6.35 PM SA time (mag 5.9)

We will concentrate on this occultation.

d) No. 3131 on 02/06/72 time 22.11.44 UT.

This direction passes from west/east below Theunissen and north of Winburg. Mr. Walker, as leader of this occultation chose the site south of Theunissen. This area being more flat and thus more convenient. The organising committee will go further in this matter and Mr. Walker will notify members later on.

The floor of the observatory: Mr. Erasmus again to donate 1000 bricks and transport will be provided by other members to bring these up. One square foot holes have to be made for the foundation. 12 bags of premix cement are to be acquired. Saturday the 11th is chosen for this item.

Symposium on "The new astronomy" March 27 and 28th. The programs for this symposium are distributed and members are invited to make use of it.

The following were brought forward:

Mr. D. P. de Leeuw presents a 4 inch mirror glass (half completed) together with ground glass. Mr. P. Keuris presents a gelling thermosflask to be used for either hot or cold liquids. These two additions were accepted with our heartiest approval.

Mr. Rhodes drew our attention to the fact that Mr. Patric Moore gives lectures or talks on astronomy on Thursday evenings at 7.15 pm. Members are encouraged to listen in on the English service at that time.

April 13de, 1972, Huis van Mnr. B. vd Berg, Athloneweg 22, Bloemfontein, om 8nm.

Mnr. Walker het met behulp van lesings wat beskikbaar was die profiel van die okkultasie van 6 Augustus 1971 uitgewerk en sal die gegewens besorg aan MNASSA se sekretaris vir publikasie.

Insake die sterrewag kan gemeld word dat die 1000 bakstene op die berg gelewer is en ook dat die nodige sementwerk vir die fondamente op die hoeke gedoen is. Vrywilligers is gevra vir die konstruksie van die vloer. Daar is besluit dat Saterdag die 22ste April daaraan gewy sal word en Mnr. Walker sal reëlings tref. Die voltooiing van die afdigting van die dak sal deur die voorsitter en die sekretaris gedoen word. Daar is besluit dat 'n konkryt fondament gegooi sal word as staanplek vir die groot teleskoop. Mnr. Muller stel voor dat 'n gordyn verdeling tussen die suid en noord gedeelte van die sterrewag gespan word. Die doel hiervan is dat terwyl daar waargeneem word, kan in die ander vertrek koffie gemaak word en dit sal nie hinder met die waarnemings nie.

Mnr. De Leeuw stel voor dat die sterrewag aan die buitekant met alluminium verf gevef word terwyl Mr. Rhodes grys verf vir die binnekant voorgestel het. Aangesien die pad teen die rand uit toegegroei het van die reën is daar besluit om dit weer skoon te maak en 'n mes sal by Mnr. Van Wyk geleen vir hierdie doel.

Dit het onder die aandag gekom dat nog twee lede Mej. Booth en Mnr. J.I. Mahaffey nou ook in besit is van hulle eie teleskope. Die teleskope is gemaak deur Mnr. P. Erasmus. Mnr. Van Der Berg stel sy 4 duim refraktor daarna aan bewonderende lede ten toon.

May 10th, 1972, House of Mr. P. Erasmus, De Wet, at 8pm.

Mr. Walker reported that he had plot the profile of the grazing occultation of the 19th May, 1972 at Edinburg. The time of the occultation was at 16.52 hrs. and he planned to go out early on the 19th and mark off the different sites.

The following teams were organised as follows:

Mr. Walker - de Leeuw
Mr. Rhodes - vd Berg
Mr. Mahaffey - Nesor
Mr. Muller - van Zyl
Miss. Booth - some friends
Mr. van Wyk would be range manager

In connection with the observatory it have to be decided whether the block for the telescope was to consist of concrete slabs, or rocks and cement. It was decided that some work on the floor will be done on Sat. the 30th May.

A letter was received from Mr. T.W. Russo of Cape Town proposing that the Annual General Meeting of ASSA will be held at Bloemfontein on the 26th July. The chairman instructed the secretary to write to Mr. Russo for the number of members likely to attend as well if bookings at hotels were to be made. He suggested that the meeting should be held at 7:30 pm to enable local members to attend.

Junie 8ste, 1972, Huis van Mnr. D. P. de Leeuw, om 8nm.

'n Skrywe van Mnr. T. W. Russo ontvang waarin dit blyk dat kennisgewing van die Algemene Jaarsvergadering in MNASSA sal verskyn. Aangesien die inligting wat aangevra is in ons skrywe van 23 Mei 1972 nie verskaf is nie, is daar besluit dat eie reëlings getref sal word en dat Mazelspoort die aangewese plek sal wees vir die vergadering. Prof. Jarret het hom bereid verklaar om verversings te verskaf die aand.

Mnr. Walker verwittig dat hy die profiel van die Mei okkultasie uitgewerk het maar dit blyk dat dit nie sin maak nie, wat aan die verdwene tydsein toegeskryf kan word. Mnr. Muller en Walker het besluit om elkeen 'n individuele poging aan te wend om 'n tydsein apparaat te bou.

Dit kan gemeld word dat die dak en die mure van die sterrewag voltooi is en die laaste gedeelte van die vloer moet dus gepak word voordat geverf kan word. Weereens was daar meningsverskil of die platform van die 10 duim teleskoop uit 3 duim water pyp of 'n sementblok moet bestaan. Mnr. Walker sal kyk of hy iets hieraan kan doen.

Daar is daarna besluit dat die Algemene Jaarvergadering op Donderdag 13de Julie gehou sal word.

Julie 13de, 1972, Veertiende Algemene Jaarvergadering, Huis van Mnr. G. J. Muller, om 8nm.

Die volgende lede is almal op voorstel van Mnr. P. Erasmus, eenparig herkies:

Voorsitter: Mnr. G. J. Muller

Onder Voorsitter: Mnr. J. Rhodes

Ere Sekretaris/Penningmeester: Mnr. F. C. Nesor

Komiteelid: Mnr. G. N. Walker

Komiteelid: Mnr. D. P. De Leeuw

Finansies: Die balans van die spaarrekening toon 'n krediet van R17,59.

Die voorsitter lees daarna sy jaarlikse verslag:

Mnr. Muller stel voor dat van die beskikbare belangstelling in ons provinsie gebruik gemaak word en dat hierdie tak dus van nou af bekend staan as die Vrystaat tak van ASSA. Die lede in die res van die provinsie sal dan bekend staan as korresponderende lede. Enige inligting wat hulle verlang sal aan hulle verskaf word en hulle kan selfs betrek word by okkultasies en ander bedrywighede van die tak. Die hoofkantoor sal intussen van hierdie naamsverandering in kennis gestel word.

Daar is besluit dat aangesien okkultasies baie probleme oplewer met die beskikbare tydseine okkultasies voorlopig uit is tot 'n oplossing gevind is. Kennis is geneem van twee individuele pogings om 'n tydsein daar te stel.

Daar kan ook gemeld word dat ons sterrewag eindelijk voltooi is, wat te danke is aan lede wat hulle bereidwillig verklaar het om menige Saterdagoggend op te offer om aan die Sterrewag te werk. Daar word dus nou daarna uitgesien om die belangstelling onder die publiek en hoër skoolkinders in sterrekunde te bevorder.

Daar word voorgestel dat die komende jaar se aktiwiteite in drie rigtings verdeel moet word nl: Okkultasies en die sameval van ons waarnemings seksie se aktiwiteite met die bespreking van sake rakende sterrekunde gedurende maandelikse vergaderings. Die besprekings mag gaan oor konstruksie werk of inligting oor sterrekunde wat geput is uit beskikbare lektuur.

Die voorsitter bedank daarna die kommitee wat hom deur die jaar ondersteun het asook al die lede wat die vergaderings bygewoon het om die tak lewend te hou, en veral die lede wat ekstra tyd en moeite gedoen het om die belange van die tak te bevorder.

Die beskikbare sleutels van die sterrewag is daarna uitgedeel: Nr. 1 Mnr. Muller, nr. 2 Mnr. Rhodes, nr. 3 Mnr. Nesor.

Bates van die sterrewag:

Daar is besluit dat alle besittings van die tak voortaan by elke jaarvergadering genoteer word:

- 1) 1- Sterrewag
- 2) 1- 9 3/8 duim reflektor teleskoop
- 3) 2 - 6 duim reflektor teleskoop
- 4) 1 - 4 1/4 duim refraktor
- 5) 1 - 4 1/4 duim onvoltooide Schiefspiegler en diagonaal (geskenk deur Mnr. de Leeuw).
- 6) 3 - 25mm oogstukke
- 7) 3 - skyviewers
- 8) 1 - tafel en stoel
- 9) 2 grasbesems, verestoffer en stoflappe
- 10) 1 - thermofles

August 19th, 1972, Residence of Mr. D. P. De Leeuw, Hospitaalpark, at 8pm.

The question of a reliable time signal was mentioned at the A.G.M. at Mazelspoort, and Mr. K. J. Stirling, incoming President, said that he would place a article in MNASSA in this regard. It seemed that the ZUO time signal was a problem for the other centres too.

Mr. Walker reported no further progress on his time clock and it was uncertain whether Mr. Muller completed his clock. Mr. Walker received a letter in connection with double stars and grazing occultations, and it was made available to interesting members.

It was suggested that advertisements be placed in the papers in order to gain members. A welcome donation of R2,00 towards said advertisements was received from Mr. Walker. Miss Booth afterwards suggested that a write-up be placed in the papers using the UFO scare in order to gain members. Mr. Walker asked her to prepare a article in this regard.

In connection with the observatory Mr. Walker reported that the concrete block was erected by the contractors, Beyleveld and Sand du Plessis. It seems as if the block was intended as a donation to the centre. A donation in the form of sand to be used on the floor of the observatory, was also received from Mr. B. vd Berg.

September 14de, 1972, Huis van Mnr. vd Berg, om 8nm.

Mnr. G. J. Muller versoek die sekretaris om 'n brief van bedanking te rig aan Mnr. Beyleveld vir die oprig van die betonblok in die Sterrewag. Daar word besluit om op Saterdag die laaste gedeelte van die vloer te pak. Dit sal gedoen word deur Mnr. Muller, van Zyl en Nesar. Mnr. vd Berg stel sy kruis beskikbaar om die grond uit die gebou te verwyder. Mnr. Muller verwittig dat 'n groot hoeveelheid bakstene oorgebly het en dat dit gebruik kan word om 'n stoep voor die gebou en om die gebou te pak om te verhoed dat reën die grond om die gebou weg spoel. Vrywilligers word gevra om die gebou aan die binnekant uit te verf en Mnr. Rhodes bied aan om dit te doen in sy vryetyd.

Mnr. Muller verwittig dat hy 'n finder vir die 4 1/4 duim teleskoop het wat tans by Mnr. Erasmus is en wat daaraan gemonteer moet word. Daar is besluit dat die 9 3/8 duim reflektor voorsien sal word met die nodige sirkels wat uit staal of perspex sal bestaan. Mnr. vd Berg word versoek om die sirkels te maak wanneer dit vir hom moontlik is, waartoe hy instem. Die moontlikheid van 'n aandrywing vir genoemde teleskoop word daarna bespreek en daar word gevoel dat die staalband aandrywing soos geïllustreer in "Sky and Telescope" baie beter sal wees as die gewone rat aandrywings. Geen definitiewe besluit is egter hieroor geneem nie.

Die voorsitter versoek die sekretaris om 'n skywe aan Mnr. Russo in die Kaap te rig om die name van die Vrystaat lede van ASSA te verkry. Hierdie lede kan dan genader word om by die plaaslike tak aan te sluit. Mnr. Rhodes stel voor dat die Kurator van die Nasionale Museum genader word om 'n kennisgewing te plaas by die sterrekundige uitstalling wat in die museum is, om meer lede te trek. Dit word aan Mnr. Rhodes opgedra om die nodige te doen.

Die voorsitter verwittig dat sy tydsein apparaat tot dusver baie goed gewerk het maar dat elektriese koord nodig is wat vanaf die apparaat na die verskillende poste gelê kan word. Kwotasies van die prys van die koord sal verkry word.

October 12th, 1972, Residence of Mr. Rhodes, at 8 pm.

As the observatory is near completion the Chairman asked Mr. P. Erasmus and Nesar to take the 1/4 inch telescope to the observatory as well as the 6 inch which is at present being used by the secretary. It was suggested that a log book being kept in the observatory in which record can be held of observations.

Mr. de Leeuw and Keuris reported that the lights of the arms factory is very unpleasant and would make observations difficult. The Chairman said that he would contact Mr. Musgrave in this regard.

Mr. Rhodes reported that the curator of the National Museum was willing to put an advertisement at the astronomical exhibition in the museum but would like to talk to Mr. Erasmus in connection with photographs for this exhibition.

The wire for the time clock would cost R94,40. It was decided to save the necessary money towards buying the wire.

Mr. vd Berg reported that he had difficulty in making the teflon nut for the drive mentioned in "Sky and Telescope" of July 1972, and that it was not a success. It was decided to drop this idea and to drive the 9 3/8 inch by hand controls. Mr. Erasmus suggested that the 4 1/4 inch being mounted on the 9 3/8 as a guiding telescope. All agreed that it was a good idea.

Mr. de Leeuw and van Zyl was appointed as the new organisers for the observing section. It was suggested that observing evenings be held at least twice a month.

A letter was received from Observatory Cape in which the names of all Free State members of ASSA was given as was suggested in our letter of 20/09/1972. The necessary letters will be sent to these members to approach them to join our centre.

An invitation was received from Mr. Lincoln to members to make use of his observatory. Mr. Rhodes was asked to thank Mr. Lincoln in this regard.

Mr. Erasmus was requested to make a sign to be put at the entrance to the observing site. He agreed to do the necessary. The chairman suggested that the opening of the observatory be discussed on our next meeting. Mr. Muller also asked that the matter of talks given by members be discussed on our next meeting.

A donation was received from Mr. Rhodes in the form of old alarm clocks as well as some wooden cases which can be used to cover the time clock. R1,10 c tee collections was also received.

November 9de, 1972, Huis van Mnr. G. J. Muller, Wilcocksweeg 35, om 8nm.

Met betrekking tot Mnr. Erasmus se voorstel om die 4 1/4 duim refraktor op die 9 3/8 duim reflektor te plaas is daar besluit dat 'n "rightangle" aankoop moet word vir die 4 1/4 duim om waarneming te vergemaklik. Die sekretaris is aangesê om dit te doen.

Mnr. Erasmus verwittig dat hy 'n Cook fotografiese lens vir R20 in die hande kan kry. Die voorsitter versoek hom om die nodige in die verband te doen. Aangesien daar op die oomblik slegs R22 in die klub se bankrekening is sal Mnr. Erasmus karaktersketse van lede wat hy gemaak aan hulle verkoop teen R2 elk en die geld dan aan die klub skenk.

Die voorsitter verwittig dat hy Musgrave gekontak het in verband met die beligting van die wapenfabriek. aangesien Mnr. Musgrave self nie tevrede is met die beligting nie het hy gesê hy sal met die veiligheids mense daarvoor praat.

Die voorsitter versoek Mnr. Erasmus om die lens van die een 6 duim teleskoop te versilwer aangesien dit lyk asof dit vol kolle is.

Die waarnemings afdeling rapporteer dat daarop Vrydagoggend 17 November 1972 om 2 uur vanuit die konstelasie Leo 'n meteorreën sal plaasvind. 'n Skrywe in die verband sal aan elke lid verskaf word deur Mnr. de Leeuw en Van Zyl.

Skrywes is ontvang van Natal in die vorm van 'n agenda en vanaf Pretoria in die vorm van 'n Tydskrif en ster kaart wat op die oomblik geleen word deur Mnr. Keuris.

Dit is weereens genoem dat lede die sterreheemel in eie tyd moet bestudeer om die konstellasies te leer ken. Daar kan begin word met Orion en die omliggende konstelasies.

Daar word besluit om die tafel wat tans by Mnr. Walker is aan hom te gee in ruiling vir 'n tafel wat in die sterrewag sal pas. Mnr. Erasmus verwittig dat die naambord van die sterrewag amper klaar is en eersdaags opgerig sal word.

Die opening van die sterrewag word daarna bespreek en daar word besluit om die volgende mense te nooi: Prof. Jarret en sy mense, Prof. van Wyk, Mnr. Lincoln, die Fichards, die stadsingeneur, stadsklerk en die pers. Die vrouens van die lede kan die nodige verversings verskaf. Die datum vir die opening is is egter nog nie vasgestel nie.

1973

January 11th, 1973, Residence of Mr. Erasmus, at 8pm.

It came to notice that Mr. Erasmus succeeded in buying the Cook photography lens as was requested on the previous meeting for R20. The secretary was requested to draw the owing amount. It came to notice that Mr. Erasmus completed the signboard and the Chairman said that he would contact Mrs. Fichardt in this regard. (The erection of the board).

Mr. vd Berg informed that the setting circles for the 9 3/8 inch telescope are nearing completion. As the mirror of the 9 3/8 inch is in a bad condition the chairman asked Mr. Erasmus to do the necessary silvering, whenever it is possible for him.

A Suggestion was made that a monthly newsletter be sent to our corresponding members but nothing definite was decided in this regard.

The meteor shower of the 17th November 1972 was discussed and all agreed that it turned out to be a fiasco due to the fact that only one or two meteors were spotted during the whole event. It came to notice that on the night of the 24th March there will be a star occultation between 12 o'clock and two o'clock Saturday morning. It was decided to attend to this occultation but further discussions was put off till our next meeting.

A donation of R1,00 was received from Mr. vd Berg as well as R2,00 from Mr. Rhodes, for the drawing made by Mr. Erasmus. The tea collection amounted to R1,15.

Februarie 8ste, 1973, Huis van Mnr. G. N. Walker, Vilonelstraat 39, om 8nm.

'n Begeerte is uitgespreek dat die Vereniging se besittings op 'n sentrale plek in bewaring gehou word bv. die Cook lens, die "starviewers" ens. Mnr. Rhodes bied aan om die artikels in die bewaarkuis by sy werksplek te stoor. Daar word voorgestel dat 'n kas aangekoop word vir hierdie doel. Mnr. Rhodes bied aan om die nodige in die verband te doen.

Die Voorsitter verwittig dat die aandrywing van 9 3/8 teleskoop in 'n swak toestand is en verander sal moet word. Dit lyk dat die ratte foutief is. Hy verwittig verder dat die syfers op die sirkels wat deur Mnr. vd Berg gemaak is, is ongerieflik. Aangesien Mnr. vd Berg nie teenwoordig is nie is besluit om dit tot volgende vergadering oor te laat.

Daar is besluit om hierdie maand die Vereniging se eerste nuusbrieff uit te stuur aan lede en Mnr. de Leeuw is versoek om dit op te stel. Die serkretaris sal die nodige inligting in die verband verskaf.

'n Begeerte is uitgespreek dat die teleskope van die Vereniging teen diefstal ens. verseker word. Mnr. Walker verwittig dat hy inligting in die verband sal verkry. Daar word besluit om die teleskope te verseker vir R500.

Dit blyk dat die okkultasie van die 24ste Maart 'n moeilike okkultasie aan die ligte kant van die maan sal wees.

Mnr. Muller verwittig dat hy met die kontrakteurs in aanraking gekom het vir die oprigting van 'n latrine by die sterrewag en hy hoop om op die volgende vergadering meer inligting te kan verskaf.

'n Donasie is van Mnr. Rhodes ontvang van R5 wat baie welkom is.

March 8th, 1973, Residence of Mr. D. P. de Leeuw, Gravestr 9, at 8pm.

Mr. de Leeuw said that he could get a wooden box for the centre's lenses and eyepieces. Mr. Walker volunteered to paint the 9 3/8 telescope. It was decided that this telescope will be transported to the observatory on coming Wednesday evening the 14th March. Mr. Rhodes, Erasmus, Linde, de Leeuw and Nesar will be available for the loading and off loading of the telescope. The chairman requested Mr. Erasmus to do the silvering of the 9 3/8 inch and 6 inch telescopes mirrors to which he agreed.

In connection with the signboard of the centre, the chairman reported that Mrs. Fichardt agreed to the proposed name of the centre as well as place of erection of the signboard. It will be so placed that it would be visible from the road with two arrows pointing the way.

It was decided that the following people would be invited to the opening of the observatory: Mrs. Fichardt and relatives, Prof. Jarret, Prof van Wyk, Mrs. Boshoff, Ross and Van Schalkwyk, Tyler and Mr. Lincoln as well as the press. Miss Booth agreed to organise the necessary refreshments with the help of some of the member's wives.

A letter was received in connection with a group of American professional and amateur astronomers visiting South Africa, asking for interested persons to act as a travel guide to these people. The Chairman said that he would contact Prof. Jarret in connection with this.

A letter in connection with the Forbes Essay competition as well as entry forms was received and it was decided that members will personally distribute the forms to the following schools: St. Andrews, Eunice, Greenhill Convent, Grey College, Technical High School, St. Michaels.

The following teams will attend to the occultation of the 24th March.: Mrs Keuris and Nesar, Erasmus and Linde, Rhodes and Booth, Walker and de Leeuw, vd Berg and Muller. All will come together at 2.30 pm at the drive inn on the Soutpan road before going to the site.

April 12de, 1973, Huis van Mnr. B. vd Berg, Athloneweg 22, om 8nm.

'n Ou gereedskap kas is deur Mnr. de Leeuw aan die tak geskenk waarin alle lense en oogstukke en ander besittings geplaas kan word. Die deksel van die kas sal egter herstel moet word en die kas geverf word. Die Cook lens en skyviewers is intussen voorlopig aan Mnr. Rhodes oorhandig om veilig in 'n brandkluis te plaas.

Die 9 3/8 duim is na die sterrewag vervoer deur Mnr. de Leeuw en seuns van die Tegiese Hoërskool. Die voorsitter bedank Mnr. de Leeuw namens die vereniging hiervoor. Mnr. Erasmus verwittig dat hy nog nie die versilbering van die 9 3/8 duim aangepak het nie, aangesien hy hulp nodig het om dit te doen. Mnr. Muller het aangebied om behulpsaam te wees. Met die bakstene wat oorgebly het sal 'n stoepie by die sterrewag gebou word. Lede kan die sinkplate wat oorgebly koop teen 10c 'n voet, en sal dit self moet gaan haal.

Omtrent die okkultasie van 24 Maart kan met sekerheid gesê word dat okkultasies aan die ligte kant van die maan buite die kwessie is. Dit blyk ook dat die tydseinapparaat redelik goed werk en dat die tydsein so ver as 280 tree langs die draadheining opgevang is.

Die voorsitter verwittig dat hy op die eerste Mei 'n praatjie moet lewer voor die KJV van Bloemfontein Noord en daarna sal hulle na die sterrewag geneem word vir algemene waarnemings. Die volgende lede bied aan om te help: Mej. Booth, Mnr. vd Berg, de Leeuw, FC Nesor, J Rhodes.

May 10th, 1973, Residence of Mr. G. J. Muller, 35 Wilcocks Street, at 8pm.

A Proposal by the chairman that the trunk in which the lenses and eyepieces are being stored should be kept at the observatory was accepted. Mr. Erasmus promised to donate a camera body which can be utilised with the Cook lens. The tube of the 9 3/8 inch needed repainting and Mr. Walker volunteered to do the necessary painting. The chairman requested that the stoep of the observatory be completed before May 1973. The road to the observatory as well as the signboard had to be completed. Mr. Rhodes promised to transport 6 chairs, 3 tables as well as a gas stove to the observatory. Miss. P. Booth will be responsible for the refreshments and she requested the secretary to supply her with a list of guests attending the opening. The secretary undertook to send out the invitations - the time of opening being 3:30.

The chairman will contact Prof. van Wyk and ask him to be guest speaker at the opening. Mr. de Leeuw offered to make a ladder to reach the eyepiece of the 9 3/8 inch telescope. Mr. Rhodes was requested to prepare a subject for discussion at the next meeting.

Junie 14de, 1973, Huis van Mnr. G. N. Walker, Vilonelstraat 39, om 8nm.

Na aanleiding van hulle hulp met die verversings met die opening van die sterrewag is 'n spesiale woord van dank teenoor Mej. P. Booth en Mnr. & Mev. Mahaffey uitgespreek. Mnr. Rhodes is ook bedank vir die verskaffing van stoele. Dank is ook teenoor die volgende persone uitgespreek: Mnr. Walker wat die 9 3/8 duim se buis binne geverf het, Mnr. de Leeuw vir die gerieflike leer, Mnr. Erasmus vir die versilbering van die twee spieëls en Mnr. Van der Linde vir die pak van die bakstene om die sterrewag.

Die spieëls moet nog reggestel word en die buis moet buite om geverf word. Die kas met die oogstukke in sal ook nog na die sterrewag gebring word.

Die voorsitter versoek die sekretaris om Proff Van Wyk en Jarret per brief te bedank vir hulle belangstelling en bywoning van die opening van die sterrewag. 'n Brief van waardering moet ook gerig word aan die Fichardts vir die skoonmaak en verwydering van die gras om die sterrewag asook ander hulp wat verleen is.

Mnr. Walker noem dat daar 'n okkultasie op Vrydag die 3de Augustus sal plaasvind om 17:49 uur deur 'n 8.5 sterlite ster. Die punt van die okkultasie is aan die westekant van die renbaan onderkant Brandkop. Daar word besluit om die okkultasie aan te pak en verdere besprekinge in die verband sal op die Algemene Vergadering gehou op die 12de Julie 1973 plaasvind. Mnr. Rhodes stel daarna die lede se kennis van astronomie op die proef deur vrae wat hy vra uit "1001 Questions about Astronomy".

Julie 12de, 1973, Vyftiende Algemene Jaarvergadering, Huis van Mnr. G. J. J. Linde, om 8nm.

Al die bestuurslede is op voorstel van Mnr. Prinsloo herkies, nl:

Voorsitter: Mnr. G. J. Muller

Onder Voorsitter: Mnr. J. Rhodes

Ere Sekretaris/Penningmeester: Mnr. F. C. Nesor

Komiteelede: Mnr. G. N. Walker, D. P. De Leeuw

Finansies: Die balans van die spaarrekening toon 'n krediet van R34,33 soos aangetoon in die balansstaat.

Gebruik van die sterrewag: Mnr. Muller stel voor dat daar minstens een maal 'n week waarnemings gedoen moet word. 'n Program vir die jaar sal deur Prof. Jarret uitgereik word. Mnr. Rhodes stel voor dat 'n publieke sterreaand gehou word met die nodige publikasies in die koerante. 'n Studie van die jaarboek moet gemaak word om te sien hoeveel planete gelyktydig in een aand gesien kan word.

Bates van die tak:

1. 1 Sterrewag
2. 1 - 9 3/8 duim reflektor teleskoop
3. 2 - 6 duim reflektor teleskope
4. 1 - 1/4 refraktor teleskope

Ander:

1. 3 - 25 mm oogstukke
2. 3 - skyviewers
3. 1 - tafel en stoel
4. 2 - maankaarte
5. 1 - diagonaal vir die refraktor teleskoop
6. 1 - Cook fotografiese lens plus 'n "camera body"
7. 2 - Grasbesems, verestoffer en stoflappe
8. 1 - Thermofles
7. 1 - Theodolet en 2 pote

Voorsitter se jaarverslag:

'n Kort maar prikkelende verslag word gelewer deur die herkose voorsitter, Mnr. Muller waarin hy noem dat die tak definitief meer aktiewe waarnemings van die sterre sal moet doen. Lede sal ook meer moet lees sodat besprekings op die vergaderings kan plaasvind van wat gelees is. Hy bespreek ook die opening van ons sterrewag waar ons as 'n blyk van ons waardering vir die beskikbaarstelling van 'n stuk grond op Brandkop, 'n sleutel oorhandig is aan Mnr. Ewald Fichardt. Aangesien die fasiliteite nou beskikbaar is vir die lede moet daar dan ook van die vriendelikheid van Prof. Jarret gebruik gemaak word om 'n program vir die tak op te stel.

August 9th, 1973, Residence of Mr. Erasmus, de la Reyave, at 8pm.

The occultation of the 3rd August, 1973 was discussed and it was agreed that it would have turned out a success but for the fact that the moon was covered by a cloud at the very last moment. The reception of the ZUO time signal however, was very good. Mr. Walker advised that on the 4th October and 20th November there would be a occultation on the Dealesville rd and one near Bloemfontein. The first occultation takes place, at 11.42 pm, the star being a 3 magnitude, the second at 4.30 am the star a 7.6 magnitude. Further discussion in this regard was put off until the next meeting and the rest of the evening was spent on general discussions.

Mr. Linde was requested to prepare a chapter from "1001 questions of astronomy" for discussion on the next meeting.

September 12de, 1973, Huis van Mnr. G. J. Muller, Wilcocksweg 35, om 8nm.

Die okkultasie van die 4de Oktober het weereens onder bespreking gekom en daar is besluit om voorlopig die volgende spanne te vorm. 1) Mnr. Walker en de Leeuw 2) Mnr. Muller en Naser. Die okkultasie begin om 11.42.17 SAST en vind aan die donker kant van die maan plaas. Die ster is 'n sterkte ster nr. SAO 187756. Daar is besluit om 'n spesiale vergadering te belê op Donderdag 27 September waarna die finale reëlings getref sal word.

Besprekings ivm die okkultasie op die 20ste November word voorlopig uitgestel tot die volgende vergadering.

September 27ste, 1973, Huis van Mnr. G. J. Linde, Genl. Hertzogstraat 94, om 8nm.

Daar is besluit om die volgende opname te vorm ivm die okkultasie. Mnr. Muller en Naser, Walker en de Leeuw, Rhodes en Linde, Mnr. Mahaffey. Daar word besluit dat lede by die plek van die okkultasie sal bymekaar kom by die 46 km punt op die Dealsville pad. Mnr. Walker sal uitgaan om die verskillende stasies te merk.

Mnr. Walker het daarna 'n praatjie gelewer insake die doel van okkultasies, reëlings wat getref moet word, tydseine, waarneming asook die opneem van inligting op band en die korrekte uitwerk van resultate.

October 11th, 1973, Residence of Mr. J. Rhodes, at 8pm.

Occultation of the 4th October and 18 - 19 November 1973: The occultation of the 4th October was discussed and all present agreed that it was an excellent occultation due to the perfect weather conditions and the fact that it was a very bright star and a occultation on the dark limb of the moon. The reception of the ZUO time signal was also very good. The chairman expressed his thanks on behalf of the centre to Mr. Walker for the work done on the marking of the different observation posts as well as clearing the grass at the posts. He said that Mr. Walker is a zealous member and an asset to the centre. The profile of the occultation was thereafter plotted and it turned out to be very good. Mr. Walker further advised of a occultation on the 18 - 19th November at 24 hrs 23 min universal time. The moon will be 31% lit and the star a magnitude 5.4. The grazing line will pass 13 miles from Bloemfontein.

Special paper prepared by a member for discussion is volunteered by Mr. Linde and Rhodes for the next meeting.

Use of observatory: As the telescopes in the observatory needs collimating, it was decided to do the necessary work on Saturday the 20th October.

November 8ste, 1973, Huis van Mnr. G. N. Walker, Vilonelstraat 39, om 8nm.

Met verwysing na die suksesvolle okkultasie van 4 Oktober is Mnr. Mahaffey en die personeel van sy kantoor bedank vir die beplanning van die verskillende observasie poste. Mnr. Walker verwittig dat hy die resultate van die okkultasie gestuur het aan Mnr. Herz met afskrifte aan MNASSA en Hurst Moneux in Engeland. Die okkultasie van die 19de November is daarna bespreek en dit blyk dat dit 'n okkultasie aan die ligte kant van die maan sal wees. Die ster is 'n 5,4 sterkte en die maan sal 31% verlig wees maar baie laag op die oostelike horison. Daar is besluit om die okkultasie aan te pak en die volgende spanne is gevorm:

- 1) Muller - Naser
- 2) De Leeuw - Prinsloo
- 3) Walker
- 4) Mahaffey

Die bymekaarkom plek sal die Golden Moon padkafee wees en die tyd 12.30 vm. Ten slotte stel Mnr. Walker voor dat al die lede se realisie tyd getoets word om die berekenings fout van elke lid vas te stel. Die doel hiervan is om meer okkultasie resultate te verkry. Dit kan gedurende Januarie by ons sterrewag gedoen word.

Praatjie gedoen deur ons lede: Mnr. Linde lees 'n paar bladsye uit die boek "The Evolution of Radio Astronomy" en 'n paar interessante feite word aan die lede oorgedra insake radio sterre en quasars. Dit blyk dat van die quasars wat ontdek was die verste sowat 3 000 000 000 ligjaar weg is. 'n Mens kan jouself moeilik so 'n geweldige afstand indink. Die voorsitter bedank Mnr. Linde vir die bespreking. Mnr. Rhodes of de Leeuw sal die volgende wees om 'n praatjie te lewer.

Gebruik van die sterrewag: Dit blyk dat die teleskope nou reggestel is en gereed is vir gebruik. Die voorsitter stel voor dat die lede 'n program aanpak om die veelbesproke komeet Kohoutek te bestudeer. Die komeet behoort gedurende Januarie net na sononder op die westelike horison sigbaar te wees. Geen definitiewe besluit is egter hieroor geneem nie.

January 17th, 1974, Residence of Mr. D. P. de Leeuw, at 8pm.

It was suggested that some of the centres meetings be held at the observatory. Then, after the conclusion of the meeting, members could do some observing of the stars through the telescopes. The chairman mentioned that the centre was in possession of a gaslight which would be suitable for use at such a meeting. Mr. Rhodes advised that he had met a member of the "Kultuurraad". He said that they were interested in the activities of the centre and that they would assist us in obtaining colour slides and films and perhaps give financial aid. A letter was received from MNASSA in which they requested that news of the activities of the centre be forwarded to them for publication. The secretary was requested to forward copies of the centre's news letter to MNASSA. There being nothing to discuss the meeting was handed to Mr. de Leeuw for an interesting talk on Spectra, as a paper for discussion.

Februarie 14de, 1974, Huis van Mnr Muller, om 8nm.

Met verwysings na vorige besprekings is besluit om die volgende vergadering op 14 April by die sterrewag te hou. 'n Braaivleis is voorgestel.

Mnr. Rhodes verwittig dat die Kultuurraad 'n aantal films beskikbaar gestel het vir vertoning. Hulle het ook die Oudetorium van die Nasionale Museum in die hande gekry vir 'n aand vir die vertoning van hierdie films. Daar is besluit om die films op die volgende vergadering op Donderdag 1 Maart 1974 te vertoon. Die publiek sal ook uitgenooi word. Mnr. Rhodes sal sy teleskoop vir 'n uitstalling om belangstellendes te wys hoe 'n goeie teleskoop lyk beskikbaar stel.

Mnr. Rhodes bied aan om van sy vriende by "The Friend" te kontak vir die advertering van bg. vertoning. Die Volksblad moet ook genader word.

Skrifwes is weereens vanaf Kaapstad ontvang in sake die Forbes opstel wedstryd en die voorsitter versoek die sekretaris om 'n afskrif hiervan aan skoolhoofde van elke skool in Bloemfontein stuur.

Mnr. Muller lewer hierna 'n baie interessante praatjie oor komete waarna hy hartlik bedank is.

March 12th, 1974, Auditorium of the National Museum Bloemfontein, at 8pm.

It was decided that our next meeting will be held at the observatory with a braai and afterwards observations through the telescopes.

A special word of thanks was extended to the Kultuurraad who obtained the films and auditorium for the evening as well as the press and radio for advertising the film show.

The meeting was thereafter concluded for some very interesting films with the following subjects: Measuring the Universe, Exploring the Universe, Meteors and Comets, Space Science and Planets, Apollo 11. It was a very successful evening and it was estimated that about 200 people had attended the filmshow.

April 11de, 1974, Woning van Mnr. G. N. Walker, Vilonelstraat 39, om 8nm.

Die beplande braaivleis wat gehou sou word by die sterrewag was in die wiede gery deur reën weer en daar is dus besluit om 'n braaivleis later in die jaar te hou sodra die weer warmer is.

Die voorsitter stel voor dat 'n sikulêre opgestel word vir die uitreiking van alle skole in Bloemfontein om ons Vereniging aan hulle bekend te stel en aan te bied om sterreaande vir leerlinge aan te bied.

Die voorsitter versoek die sekretaris om briewe van waardering te rig aan die volgende instansies na aanleiding van ons suksesvolle filmvertoning in die Ouditorium van die Nasionale Museum:

Mnr. du Plessis van die Departement van Kultuursake.

Die Direkteur van die Nasionale Museum.

Mnr. van Ryneveldt van die Redaksie van die Volksblad.

Die SAUK

Mnr. Muller meld voorts dat die Departement van Kultuursake bereid is om die lopende koste van die vereniging te help dra soos tikwerk, afrolwerk ens. Mnr. Walker stel voor dat die vereniging boeke aankoop en dit aan die biblioteek skenk, waar dit dan deur die lede uitgeneem kan word. So hou die biblioteek dan die verantwoordelikheid vir die hou van die boeke. Hy sê dat hy Mev. Harris van die biblioteek hieroor sal nader. Verder word voorgestel dat ons minstens 4 keer 'n jaar film vertonings moet hou. Mnr. Rhodes sal Mnr. du Plessis hieroor moet nader.

'n Brief is van Kaapstad ontvang waarin genoem word dat hulle teleskope kan uitleen aan verenigings wat dit kan gebruik. Aangesien ons nie daarin belang stel nie sal die voorsitter hierop antwoord. 'n Brief is ook vanaf Oos Duitsland ontvang waarin navraag gedoen word na die aktiwiteite van die SA verenigings. Die voorsitter versoek die sekretaris om die brief na Kaapstad te verwys asook 'n erkenning van ontvangs aan die afsender te stuur.

Mnr. Prinsloo speel daarna 'n praatjie wat op band opgeneem is aan ons voor oor die baie interessante tema: Sonvlekke.

May 16th, 1974, Residence of Mr. P. Erasmus, at 8pm.

Mr. Muller suggested a program being followed in connection with the studying of double stars, variable stars as well as solar observations. Mr. de Leeuw was requested to make a projection screen for solar observations.

Mr. de Leeuw advised that the "KJV" of Bainsvlei consisting of 20 members were interested in the activities of our centre as well as visiting our observatory. The chairman asked him to advise them that they must contact him when it is convenient for them to go to the observatory.

Mr. Rhodes advised that the Department of Cultural Affairs finally decided that they would aid us in obtaining our own library. It was decided that the books be kept in the offices of the department. Mr. Rhodes said that he will contact Mr. du Plessis in connection with more films. The secretary was requested to advise ASSA headquarters in connection with the aid rendered by the Dept. of Cultural affairs.

Mr. de Leeuw advised that he received an invitation from UNISA, Pretoria inviting members to visit their observatory when going to Pretoria.

A special word of thanks was extended to Mr. Erasmus who donated his 10 inch Casagrain and observatory to the club. The following members will investigate the movement of the observatory to Brandkop: Messrs. de Leeuw, Erasmus, Mahaffey.

Julie 13de, 1974, Woning van mnr. G. J. J. Linde, om 8nm.

Die voorsitter versoek die sekretaris om met mnr. Rhodes in aanraking te kom insake 'n film vertoning in Julie met ons Algemene Jaarvergadering.

Na aanleiding van die donasie van Mnr. Erasmus aan die vereniging in die form van 'n 10 duim Casegrain teleskoop en 'n sterrewag, verwittig mnr. de Leeuw dat hy en mnre. Erasmus en Mahaffey die moontlikheid van die verskuiwing van die sterrewag na Brandkop ondersoek het maar dit blyk onmoontlik te wees aangesien die gebou nie uit mekaar gehaal kan word nie. Die voorsitter stel dus voor dat die Casegrain verskuif word na ons sterrewag en dat die 9 3/8 duim teleskoop verkoop word vir R150 aan nie-lede en R100 aan lede.

Nulen Olivier lees daarna 'n interessante stuk voor oor meteoriete.

Augustus 15de, Algemene Jaarvergadering, Woning van mnr. G. J. Muller, om 8nm.

Die volgende lede is tot die vereniging herkies:

Voorsitter: Mnr. G. J. Muller

Ondervoorsitter: Mnr. J. Rhodes

Ere sekretaris/penningmeester: Mnr. F. Naser

Komiteelede: G. N. Walker en D. P. de Leeuw.

Bankbalans: R59,00.

Die voorsitter se verslag:

'n Kort maar prikkelende verslag word daarna deur die voorsitter mnr. Walker gelewer waarin hy noem dat die belangstelling van die lede in die vergaderings goed is maar die gebruik van die sterrewag word nog steeds agterweë gelaat. Die vereniging se pogings om nuwe lede te trek is sterk ondersteun deur die Dept. van Kultuursake wat films beskikbaar gestel het vir vertoning aan lede van die publiek. Die reaksie was egter sover maar teleurstellend.

As gevolg van die bekwame leiding van Mnr. Walker is okkultasies geesdriftig deur lede aangepak. Daar was egter slegs een suksesvolle okkultasie terwyl die res wat aangepak is deur slegte weer in die wiele gery is.

Verder het die Dept. van Kultuursake hulle bereid verklaar om 'n biblioteek vir die lede in hulle kantoor te hou.

Mnr. Muller verwittig ook dat hy 'n slypmasjien wat deur Mnr. Erasmus aan hom geskenk het gemodifiseer het en lede wat lus is om spieëls te slyp is welkom om die masjien te gebruik.

Daarna het hy die bestuurslede bedank vir hulle ondersteuning die afgelope jaar.

September 12th, 1974, Residence of Mr. D. P. de Leeuw, at 8pm.

Mr. de Leeuw demonstrated a solarscreen which was constructed by him as was requested on the meeting of the 16th May 1974. The solar screen should be used in conjunction with graph paper to enable one to plot the positions of the sunspots as the sun rotates on its axis. The chairman thanked Mr. de Leeuw for his effort.

The chairman requested the secretary to arrange for another film show in November. Mr. Walker advised that there will be two occultations in October that is on the 20th and 24th. Discussion was put off until the next meeting.

Talk by a member: The secretary read a paper on comet hunting in Southern Skies which was written by J. C. Bennet of Pretoria.

Discussion on installing the 10 inch Casegrain in the observatory was put off due to the absence of Mr. Erasmus. It was decided not to sell the 9 3/8 inch Newtonian until the Casegrain is ready to be installed. An offer to the amount of R1,50 was made by Mr. Prinsloo for the legs of a Theodolite which was originally donated to the centre. The offer was unanimously accepted. Mr. Walker advised the he had obtained information in connection with insuring our observatory and telescopes from "Prucendantal". It was however decided that the premium was too high. Mr. Walker said that he would contact other companies as well.

Oktober 9de, 1974, Woning van Mnr. G. J. Muller, 35 Wilcocksweeg, om 8nm.

Met verwysing na die vorige vergadering met betrekking tot die okkultasie van 20 Oktober word daar besluit om dit aan te pak. Die volgende spanne is saamgestel: Mnre. Walker, Rhodes, de Leeuw en GJ Muller, en N. Olivier. Daar word ooreengekom om mekaar te ontmoet om 1/2 8 anderkant die klawerbord op die pad na Dewetsdorp.

Mnr. Walker lees hierna 'n stuk voor met betrekking tot die doel van okkultasies.

November 13th, 1974, Residence of Mr. Prinsloo, at 8pm.

Mr. Walker reported that although the wind was strong and impeded with observations, results were obtained from observations of the occultation of the 20th October. He also advised that there would be another occultation the 19th November 1974, 23 miles from Bloemfontein on the Dewetsdorp road at 10/30pm. The star is 6.2 magnitude and the moon is 13 degrees above the horizon and 30% sunlit. The following members will attend the occultation: Mrsrs. Muller, Erasmus, de Leeuw, Prinsloo, Walker, Rhodes, Mahaffey.

After discussion of the removal of tube and mounting of the Casegrain Mr. Muller and Erasmus decided to fetch it from Mr. Erasmus's observatory. The final corrections of the 10 inch mirror will be done on Mr. Muller's polishing machine.

A copy of the minutes of the Council Meeting held on Tuesday 3 September was received but discussion in connection with a paragraph regarding the future of MNASSA was put off until the next meeting.

1975

Januarie 8ste, 1975, Woonstel van Mnr. P. Erasmus, om 8nm.

Met verwysing na die okkultasie van die 19de November blyk dit dat die koördinate wat aan Mnr. Walker verskaf was foutief was en slegs een span nl. Mnr. Erasmus het iets waargeneem. Die sekretaris is versoek om Mnr. Hers hiervan in

kennis te stel asook van die feit dat mnr. Walker in die hospitaal is vir behandeling en dat hierdie tak vir 'n lang ruk nie okkultasies sal aanpak nie.

Op voorstel van Mnr. Erasmus word ons volgende vergadering in Maart by die sterrewag gehou. Die voorsitter versoek mnr. Erasmus om 'n program vir die aand op te stel.

'n Skrywe is van mnr. M. D. Overbeek ontvang waarin hy verwittig dat twee Amerikaners mnre. C. Scovil en C. Ford ons tak sal besoek en 'n praatjie sal lewer. Die voorsitter versoek die sekretaris om berigte in die koerante te plaas, asook die SAUK in kennis te stel. Lede van die publiek is welkom en die vergadering word by mnr. C. T. M. Wilcox gehou. Dit begin om 7nm en die voorsitter versoek die sekretaris om mnr. Overbeek dienooreenkomstig in kennis te stel.

'n Skrywe is van mnr. Block, lektor aan die Universiteit van Witwatersrand ontvang waarin hy verwittig dat hy Bloemfontein die 3de Februarie besoek en dat hy 'n praatjie sal lewer. Toevallig is dit so gereël dat daar 'n film vertoning gehou word die aand van die 3de en die praatjie sal dus met die vertoning saamval. Die sekretaris is versoek om mnr. Block dienooreenkomstig in kennis te stel.

Maart 12de, 1975, G. A. Fichardt Sterrewag, om 8nm.

'n Groot deel van die aand is spandeer aan algemene waarneming deur die teleskope en daarna is 'n vinnige vergadering in die sterrewag gehou. Daar is besluit om in die vervolg vergadering van half 8 tot half 9 te hou, en dan na die sterrewag te gaan. Om 'n begin te maak met 'n program word lede versoek om die konstelasies en die dierierem te bestudeer.

As gevolg van die besoek van die twee Amerikaners C. Scovil en C. Ford moet daar besluit word of die vereniging sy aandag sal bestee aan wisselsterre. Hierdie besluit word oorgelaat aan die volgende vergadering.

April 9th, 1975, Residence of Mr. G. J. Muller, at 7.30nm.

As it was slightly overcast it was decided not to go to the observatory.

Mr. Muller gave a very interesting talk on star co-ordinates and how to use setting circles.

Mei 14de, 1975, Huis van Mnr. G. N. Walker, 39 Vilonelstraat, om 7.30nm.

Mnr. Walker verwittig dat 'n okkultasie plaasvind op die 18de Junie om 22uur, 12min en 18sek. Dit is 'n dubbelster van 6.3 magn. en 5.8 magn. en die maan is 75% verlig. Hy sal die waarnemings poste afmerk en die lede sal weer deelneem.

Aangesien dit baie koud was is daar besluit om nie na die sterrewag te gaan nie.

Mnr. Walker verwittig dat die Rotariër beweging besluit het om 'n poging aan te wend om die Lamount Hussey sterrewag in 'n planetarium te verander. Van die regering en die munisipaliteit mag daar moontlik geldelike steun verkry word.

Junie 11de, 1975, Woonstel van Mnr. Rhodes, om 7.30nm.

Die voorsitter stel voor dat die tak 'n program moet hê en dat ons nie na die sterrewag toe gaan as ons nie weet wat ons gaan doen nie. Dit sal op 'n latere geleentheid bespreek word. Hy reken verder dat die klein sterrewag by Lamount Hussey seker teen 'n nominale koste van die Munisipaliteit verhuur kan word, en hy sal die Munisipaliteit hieroor nader.

Mnr. Rhodes verwittig dat oubaas Lincoln sy 3 1/2 duim wil weg maak aangesien hy te oud is om waarnemings te doen.

Mnr. Muller verwittig dat die slypmasjien voltooi is en dat die tak se 6 duim spieël nou geslyp kan word. Daar word besluit om nou slypklas te hou.

Julie 9de, 1975, 17de Algemene Jaarvergadering, Huis van mnr. Wilcox, om 7.30nm.

Aangesien die sterrewag en teleskope tot dusver nog nie benut is nie word die belangrikheid van die volg van 'n program van waarneming weereens beklemtoon deur die voorsitter. Daar word voorgestel dat lede die konstelasies in die dierierem moet leer om sodoende die geografie van die sterreheem te leer ken. Hy stel verder voor dat daar begin word met die bestudering van wisselsterre en dubbelsterre. Mnr. Muller verwittig dat hy soos altyd beskikbaar is vir die beplanning van okkultasies maar dat hy ongelukkig nie aktief kan deelneem aan ander waarnemings nie.

Mnr. Muller stel voor dat Mnr. Geary van die Planetarium uitgenooi moet word na Bloemfontein om 'n praatjie te lewer om sodoende propagande te maak onder die publiek vir die beoogde Planetarium. Dit kan so gereël word dat die praatjie saamval met 'n film vertoning. Die koste van die planetarium word om R150 000 beraam. Mnr. Muller verwittig dat hy telefonies in verbinding met die munisipaliteit was en dat die klein sterrewag op Naval Hill beskikbaar is vir die tak. Daar sal egter formeel aansoek gedoen moet word. Hy onderneem om die nodige in die verband te doen.

Op voorstel van Mnr. Wilcox word al die uitredende bestuurslede weer herkies:

Voorsitter: Mnr. G. J. Muller

Ondervoorsitter: Mnr. J. Rhodes

Komiteelede: G. N. Walker en D. P. de Leeuw

Sekretaris/Penningmeester: F. Nesor.

Hierna lewer die voorsitter sy jaarverslag gevolg deur die finansiële verslag deur die sekretaris.

Augustus 13de, Woning van Mnr. Prinsloo, om 7:30 nm.

Wat die tak se aansoek vir die huur van die Naval Hill Sterrewag betref verwittig die voorsitter dat die saak nog die munisipaliteit se aandag geniet.

Wat die bestudering van wisselsterre aanbetref stel Mnr. Muller voor dat lede 'n teleskoop leen vir die aangeleentheid. Verder word voorgestel dat 'n slypklas op Vrydag 22 Augustus 1976 van 8 tot 9 nm gehou word.

September 10de, 1975, Woning van Mnr. G. J. Muller, 35 Wilcoxweg, om 7:30 nm.

Mnr. Walker verwittig dat daar 'n okkultasie op Vrydag 10/10/75 sowat 103 myl vanaf Bloemfontein plaasvind. Daar word besluit om dit nie aan te pak nie aangesien dit te ver is. Dit blyk ook dat Mnr. Walker geen verdere inligting oor okkultasies vir die afsienbare toekoms het nie.

Die voorsitter verwittig dat die munisipaliteit ingewillig het om die klein sterrewag aan die tak beskikbaar te stel teen R24,00 per jaar. Die tak sal egter self slotte moet verskaf. Mnr. de Leeuw sê dat hy 'n slot met twee sleutels aan die tak beskikbaar kan stel. Mnr. Muller sal die munisipaliteit nader omdat die huur te hoog is.

Daar word besluit om 'n wisselster groep te stig onder beheer van Mnr. Groenewald en Labuschagne. Die 6 duim teleskoop word aan hulle beskikbaar gestel. Mnr. Walker stel voor dat wisselsterre bestudeer moet word en dat gereelde waarnemings gedoen moet word.

Met betrekking tot die planetarium verwittig Mnr. Walker dat Mnr. Geary van die Planetarium eers die Rotariër beweging sal toespreek oor die moontlikhede van 'n Planetarium en wat dit alles behels. Daarna sal die tak reël vir 'n film aand om die Planetarium aan die publiek van Bloemfontein bekend te stel. Mnr. Walker noem dat Mnr. Geary en Prof. A. Bleisley 'n praatjie op genoemde aand moet lewer. Dit sal egter eers in volgende jaar plaasvind.

Oktober 8ste, 1975, Woning van Mnr. C. T. Wilcox, om 7.30nm.

Die voorsitter verwittig dat hy 'n skrywe aan die stadsraad gerig het waarin hy versoek dat die huurgeld vir die genoemde geboutjie verminder moet word. Hy versoek die sekretaris om intussen die R24,00 huur aan die munisipaliteit te betaal. Mnr. Rhodes versoek die sekretaris om 'n slot aan te koop vir die sterrewag se deur, hy sal die koste dra.

Mnr. Groenewald verwittig dat daar op die oomblik slegs in Pegasus Beta 'n wisselster is wat waargeneem kan word maar is moeilik om waar te neem aangesien dit groei van 'n 2.1 sterlite tot 3 sterlite ster. 'n Uitnodiging word tot lede gerig om die waarnemings by te woon. Die plek van die waarnemings is die huis van Mnr. J. Labuschagne, Rassestraat 11.

Wat die slypklasse aanbetref is die bywoning so swak dat die voorsitter voorstel dat lede hom enige dag van die week kan skakel indien hulle geïntereeserd is om weer te sien hoe die 6 duim spieël geslyp word.

'n Welkome donasie van die boek "Handbook for Telescope Making" deur N. E. Howard word deur Mnr. Rhodes aan die tak geskenk.

Die begeerte word weereens geopper dat die tak 'n besoek bring aan Boyden Sterrewag. Die voorsitter sal Prof. Jarret hieroor kontak.

November 12de, 1975, Woning van Mnr. G. N. Walker, 39 Vilonelstraat, om 7.30nm.

Geen antwoord is nog van die munisipaliteit ontvang i.v.m. die vermindering van die huurgeld van die Sterrewag nie.

Mnr. Walker verskaf daarna inligting van die volgende okkultasies: 24/01/75, afstand 79 myl, ster 7.7 sterlite. 55 myl, 6,3 sterlite. 18 April 6,9 sterlite 4/30 van maan 82% verlig. 'n Okkultasie sal aangepak word en bespreking word oorgelaat tot die volgende vergadering.

'n Groot aantal "Sky and Telescopes" is deur Mnr. Keuris aan die tak geskenk, asook 'n paar boeke. Die voorsitter versoek Mnr. Walker en Rhodes om inligting te bekom mbt binders vir die boeke.

1976

Januarie 14de, 1976, Woning van Mnr. G. J. Muller, om 7.30nm.

Die voorsitter verwittig dat 'n tjek vanaf die munisipaliteit ontvang is vir die bedrag van R22,00 ten opsigte van huurgeld wat terug ontvang is na aanleiding van vertoë wat deur die tak aan die munisipaliteit gerig is vir 'n gedeeltelike terug betaling. Die sekretaris word versoek om die geld te bank.

Daar word besluit om van die teleskope op Saterdag 16 Jan. 1976 na die Naval Hill sterrewag te verskuif. Mnr. Rhodes sal 'n kombi beskikbaar stel.

Mnr. Groenewald sê dat hy besig is met die waarneming van die wisselster Algol maar sy waarneming word bemoeilik deur reënweer. Mnr. Walker verwittig dat daar op 1 Sept 22 myl weg 'n okkultasie sal wees van 'n 6.9 sterkte ster. Die maan sal 57% verlig wees. Bespreking hiervan word voorlopig uitgestel.

Wat die maansverduistering betref verwittig Mnr. Walker dat die maan gesien kon word maar sterre was nie sigbaar nie as gevolg van wolke. Mnr. Rhodes sê dat daar nie binders beskikbaar is by die planetarium vir die "Sky and Telescopes" nie. Daar word besluit om self die binders te maak en die benodigdhede kan by "Arts and Crafts" en C. P. Van Zyl boekhandel verkry word.

Nuus is ontvang insake die oorlye van Mnr. C. T. M. Wilcox se seun en daar word 'n mosie van rou beklag voorgestel. Die sekretaris word versoek om die tak se medelewe aan Mnr. en Mev. Wilcox oor te dra. Verder verwittig Mnr. Rhodes dat Mnr. Lincoln die tak 'n goeie kyk jaar toegewens het.

Donasies in die vorm van 'n driepoot vir 'n teleskoop asook R5,00 word vanaf Mnr. Rhodes ontvang, waarvoor hy bedank word.

Februarie 18de, 1976, Woonstel van Mnr. Prinsloo, om 7.30nm.

Mnr. Rhodes sê dat die pad by Brandkop te nat was om die teleskope te verwyder van die sterrewag. Daar word besluit om die teleskope op Saterdag 22/02/76 te verskuif. Wat die wisselsterre betref stel mnr. Muller voor dat die ster serktes vergelyk moet word in die Norton ster atlas en dan met die blote oog na die sterre gekyk word en die sterktes te skat.

Mnr. Groenewald lewer daarna 'n interessante praatjie oor wisselsterre.

Mnr. Muller verwittig dat hy Prof. Jarret genader het vir 'n besoek aan die Boyden Sterrewag. Prof Jarret het egter gesê dat hy as gevolg van drukte van werk en reënweer nie die tak kan akkommodeer nie. Hy versoek die voorsitter om hom egter weer in April te nader.

Die begeerte word uitgespreek om weer 'n filmaand te hou. Mnr. Rhodes sê dat hy met Mnr. du Plessis van Nas. Opvoeding sal praat. Mnr. Rhodes sê dat hy die "Sky and Telescopes" baie goedkoop by 'n binder kan laat bind.

Maart 10de, 1976, Woonstel van Mnr. Rhodes, om 7.30nm.

Die voorsitter verwittig dat die teleskope verskuif is na Naval Hill maar die gebou sal moet skoon gemaak word. Hy verwittig dat die dak nie meer wil skuif nie en dat daar aandag aan geskenk moet word. Mnr. de Leeuw sê dat hy moontlik

daarna sal gaan kyk. Verder sê Mnr. Muller dat die deur van die gebou herstel moet word. Dit blyk dat die groot gebou moontlik oorgeneem gaan word deur die Univesiteit en dat krag weer installeer gaan word met die gevolg dat krag na die klein geboutjie aangelê sal word. Mnr. Wilcox bied aan om addisionele sleutels te laat maak van die hek en gebou sleutels. Dit word met dank aanvaar.

Mei 12de, 1976, Woning van Mnr. G. N. Walker, om 7.30nm.

Volgens Mnr. Walker sal daar op 31 Augustus 1976 'n okkultasie sowat 47 myl vanaf Bloemfontein is. Die ster is 'n 6.8 magn. Daar word besluit om die okkultasie aan te pak en besprekings daarvan sal in Augustus plaasvind.

Volgens Mnr. de Leeuw blyk dit dat die dak van die Naval Hill Sterrewag baie moeilik oopskuif, selfs vir twee persone. 'n Katrol stelsel sal aangebring moet word vir hierdie doel. Verder blyk dit dat die groot gebou aan Sukovs geskenk is en krag aangelê sal word. Verder verwittig Mnr. de Leeuw dat op die Brandkop Sterrewag alles nog in orde is. Die pad is egter oorgroei met gras.

Mnr. Muller het met Prof Jarret ooreengekom om op Dinsdag die 8ste Julie of Vrydag die 4de Junie 'n besoek na Boyden te reël. Die lede besluit op Dinsdag 8 Junie.

Augustus 8ste, 1976, 18de Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. C. T. M. Wilcox, om 7.30nm.

Spruitend uit die verslag van die voorsitter insake die meer aktiewe gebruik van die Naval Hill sterrewag word voorgestel dat sterreaande gehou word waarby die skole en Oranje jeug betrek word. Daar sal dan 'n praatjie gehou word om hiermee saam te val. Mnr. Rhodes bied aan om die direkteure van SUKOVS te nader vir die gebruik van een van die kamers van die hoofgebou vir die doel.

Die uittredende voorsitter lewer hierna sy jaarverslag waarin hy dit duidelik stel dat die tak meer aktief kan wees. Daar is drie rigtings waarin lede hulself aktief in kan betrek nl. 1. waarnemings 2. tegniese en 3. teoreiese werk. Die eerste groep is verantwoordelik vir sterrekundige waarnemings en moet dus resultate in die verband lewer, die tweede groep is verantwoordelik vir die onderhoud van die tak se toerusting en die derde groep is die lede wat lief is om te lees, en sodoende hulle kennis kan uitbrei tot voordeel en gebruik van die tak.

Die sekretaris word versoek om die finansiële verslag te lewer, waarna oorgegaan is om die nuwe bestuurslede vir 1976/1977 te kies:

Voorsitter: Mnr. G. J. Muller

Ondervoorsitter: Mnr. G. N. Walker

Verteenwoordiger op die Raad: Mnr. J. Rhodes.

Komitee lede: Mnr P. G. Groenewald en D. P. de Leeuw.

Sekretaris/Tesouries: Mnr. F. C. Nesor.

September 15de, 1976, Woning van Mnr. G. J. Muller, om 7.30nm.

Die slot van die hek op Naval Hill is verwyder en die voorsitter stel voor dat 'n nuwe slot gekoop en aangesit moet word. Die sekretaris word versoek om vas te stel of daar 'n staande tarief vir elektrisiteit en hoeveel dit is. Daar word voorgestel dat 'n lys opgestel word van Bloemfontein skole vir 'n omsenbrief om 'n besoekers aand te reel vir die wat belangstel.

Mnr. Walker verwittig dat daar op 30/10/76 19 myl op die Dewetsdorp pad 'n okkultasie om 10/25 nm plaasvind. Die ster in 'n 6.8 sterkte ster en die maan 59% verlig. Daar word besluit om dit aan te pak, en dit sal op die volgende vergadering bespreek word.

Mnr. Viljoen, nuwe lid, bied aan om die halfvoltooide 6dm spieël te koop vir R10, wat aanvaar word.

Oktober 13de, 1976, Woning van Mnr. D. P. de Leeuw, om 7.30nm.

Mnr. Rhodes bied aan om 'n nuwe slot vir die hek van die Naval Hill Sterrewag te koop, en Mnr. Viljoen het gereël dat 'n kragpunt aan die hoofgebou voorsien sal word wat die tak kan gebruik.

Die okkultasie van 30 Oktober word bespreek en sal in spanne aangepak word. Daar word ooreengekom om 1 1/2 myl anderkant die klawerblaar op die Dewetsdorp pad te ontmoet en dat lede 8/30 nm daarvandaan sal vertrek.

November 24ste, 1976, Woning van die sekretaris, om 7.30 nm.

Die voorsitter verwittig dat hy 'n brief ontvang het van die stadsraad waarin ons verwittig word dat ons huur verval in Desember. Mnr. Muller het dan ook 'n brief geskryf waarin hy vra of die voorwaardes van die huur nog dieselfde is. Die sekretaris word versoek om die huur te betaal.

Die okkulasie van 30 Oktober is nie aangepak nie weens reënweer.

Mnr. Rhodes skenk 'n slot van R2,75, en word hartlik bedank.

1977

Februarie 23ste, 1977, Naval Hill Sterrewag, 8nm.

Die Voorsitter verwittig dat 'n brief van die Munisipaliteit ontvang is waarin die sterrewag gratis vir 12 maande aan die vereniging verhuur word. Mnr. Viljoen sê dat die elektriese kontrakteurs wat die hoofgebou moet herbedraad die klein geboutjie ook sal koppel. 'n Mosie van dank word aan Mnr. Viljoen goedgekeur. Daar is besluit om 'n grys pad na die gebou aan te lê agv modder na reën. Mnr. Labuschagne sal Mnr. Ross, stadsingeneur, vra vir grys. Mnr. Viljoen verwittig dat twee stukke "hard board" gratis deur Mulluns & Champion verskaf is vir die toemaak van die gat in die middel van die vloer. As 'n blyk van dank word voorgestel dat 'n mnr. Killian van die firma uitgenooi word wanneer die tak 'n sterreaand hou. Daar word voorgestel dat die slot nie vir die hek gebruik word nie aangesien SUKOVS se nagag die plek oppas. Volgens Mnr. Muller vind die volgende okkultasies plaas:

15 Maart 1977: 5/00 vm, die maan 15% verlig die ster 'n 7.8 sterkte en dus 17 myl uit op die Kaapse pad.

9 Mei 1977: Die maan 62% verlig, 6 myl vanaf Bloemfontein en die tyd 3/00 vm.

22 Julie 1977: 38 myl vanaf Bloemfontein. Daar word besluit om hierdie okkultasie aan te pak. Lede sal 1/2 8 by die Eifel toring op die Reddersburg bymekaar kom. Verdere bespreking sal op die volgende vergadering gehou word. Dit blyk dat Mnr. Viljoen 'n apparaat ontwikkel het wat gebruik kan word om 'n hoë noot te produseer om sodoende alle skreeuery by okkultasies uit te skakel en onakkuraadheid as gevolg van vertraagde reaksie te verminder. Mnr. Muller versoek dat vier aparate vir die tak gemaak moet word.

Maart 16de, 1977, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Labuschagne rapporteer dat die munisipaliteit nie die gruis vir die pad kan skenk nie, so daar moet nou gewag word of SUKOVs iets hieraan sal doen. Daar is ook besluit om omsenbriewe aan die skole te stuur i.v.m. die hou van sterreaande. Mnre. Muller en Viljoen sal die nodige doen. Verversings sal voorsien word.

Vir die okkultasie van 15 Maart was die spanne te laat, so daar kon net 'n gedeelte waargeneem word. Mnr. Walker verwittig dat daar op 22/07/1977, 38 myl uit op die Bultfontein 'n okkultasie plaasvind. Die tyd is 6/22 nm, die ster 'n 7.2 sterkte en die maan 38% verlig. Dit sal op die volgende vergadering bespreek word.

April 28ste, 1977, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Die sekretaris word versoek om 'n brief aan die stadsraad te rig om diefwering aan die gebou te installeer. Daar is ook besluit om bestuursvergaderings te hou voor hoof vergaderings sodat daar besluit sal word oor wat gedoen sal word. 'n Vasvra sal op die volgende vergadering gehou word met Patrick Moore se "Astronomers Quiz Book" as basis.

Wat die sonsverduistering aanbetref verwittig mnr. Viljoen dat hy waarnemings gedoen het met sy teleskoop. Die verduistering het om 10/19 vm begin en hy het verskeie sonvlekke waargeneem. Ander lede het ook die verduistering waargeneem.

Mei 18de, 1977, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm,

'n Pak met briewe gerig aan alle skole in Bloemfontein is aan die sekretaris oorhandig met die versoek dat dit gepos word. Die briewe gaan oor die hou van sterreaande vir belangstellende skole.

Mnr. Walker verwittig dat daar op 12 Julie 1977 'n okkultasie plaasvind van Venus en die maan sowat 1graad noord van die maan. Verder sê hy dat hy 'n stel ontwikkel om gewone okkultasies waar te neem om presies vas te stel hoe laat die ster agter die maan uitkom en presies waar. Mnr. Muller vra hom om 'n artikel hieroor in die MNASSA te skryf waarop hy instem.

Die sterrevasvra vind hierna plaas met twee spanne nl. Mnre. Muller en Prinsloo aan die een kant en Walker, Wilcox en myself aan die ander kant. Dit is baie geniet en daar sal weer een met die volgende vergadering gehou word.

Junie 15de, 1977, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Insake die okkultasie van 22/07/1977 versoek Mnr. Walker die sekretaris om 'n week voor die tyd vas te stel watter lede bereid is om te gaan sodat daar nie onnodige moeite gedoen word met die bepaling van waarnemings stasies nie. Daar moet agter drie spanne wees om die waarnemings die moeite werd te maak.

Daarna word oorgegaan tot die vasvra.

Julie die 20ste, 16de Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. C.T.M. Wilcox, om 7.30nm,

Die volgende lede is verkies as bestuurslede:

Voorsitter: Mnr. G. N. Walker

Ondervoorsitter: Mnr. B. D. Viljoen

Ere Sekretaris/Penningmeester: Mnr. F. C. Neser

Komiteelid: Mnr. D. P. de Leeuw

Verteenwoordiger op die raad: Mnr. G. N. Walker

Die balans van die spaarrekening is R1 14,96 krediet.

By die afwesigheid van die uitredende voorsitter word sy verslag voorgelees.

Mnr. Viljoen stel voor dat die tak baie meer praktiese werk moet aanpak en 'n program moet opstel vir die doel.

Mnr. Walker verwittig dat daar op 22 Julie 1977 om 8/22 nm 'n okkultasie plaasvind wat die tal sal aanpak.

Augustus 17de, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Walker verwittig dat die okkultasie van 22 Julie 1977 nie 'n sukses was nie as gevolg van die maan wat te helder was om die ster te sien, Mnr. de Leeuw se radio wat nie die tydsein kon optel nie en die teleskoop wat nie behoorlik funksioneer het nie. Mnr. Walker het egter 'n flits gesien en die resultate aan mnr. Herz gestuur. Daar word versoek om filters uit te toets om die helderheid van die maan te verdof om sodoende bg. probleme uit te skakel.

'n Skrywe is van Green Hill Convent ontvang waarin twee alternatiewe datums gegee word vir die hou van 'n sterre aand. Mnr. Viljoen word versoek om 'n program vir die aand uit te werk. Die voorsitter sal Green Hill in die verband skakel.

Die vergadering word daarna verdaag vir waarneming deur die teleskope na aanleiding van 'n program wat deur Mnr. Viljoen uitgewerk is. Daar is na verskeie Messier voorwerpe gekyk wat weereens die lede teenwoordig se sienings oor die heelal verbreed het.

September 21ste, 1977, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Walker verwittig dat Green Hill Convent graag op die 14/10/1977 die sterrewag wil besoek. Daar word voorgestel dat daar vooraf 'n praatjie gehou moet word waarna dubbel sterre en "golbal clusters" aan hulle gewys moet word. Daar word gevoel dat die 21/10/1977 'n beter aand sal wees aangesien die maan dan sigbaar sal wees. Mnr. Walker sal Green Hill kontak.

Mnr. Rhodes maak bekend dat hy Bloemfontein vergoed gaan verlaat. Die tak neem met spyt kennis hiervan aangesien Mnr. Rhodes 'n aanwys vir die tak was. Die voorsitter doen ook die nodige dankbetuiging aan Mnr. Rhodes. Mnr.

Rhodes skenk s 4 1/4 duim refraktor aan die tak. Die teleskoop moet die LINRHO teleskoop genoem word. Dit het oogstukke en 'n spektroskoop as bykomstighede.

'n Aanbod word aanvaar van Mnr. Walker vir die 4 stoele van die tak teen 2 rand 'n stoel.

Die vergadering word hierna verdaag vir 'n praatjie deur Mnr. Walker oor okkultasies.

November 16de, 1977, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Na aanleiding van die sterreaand wat gehou is vir Green Hill Convent is 'n brief van waardering ontvang van die skool.

'n Bedrag van R8 is ontvang vanaf Mnr. Walker vir die stoele van die tak wat al die jare by hom gestaan het. Toestemming word aan Mnr. Viljoen verleen om 'n sterreaand vir sy kerk se jeugvereniging te hou.

Die vergadering word verdaag vir observasies deur die teleskoop wat deur Mnr. Rhodes geskenk is.

1978

Januarie 18de, 1978, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Weens die swak reaksie van die skole word daar gevoel dat briewe weer gepos moet word met die oog op die hou van 'n sterreaand.

Die voorsitter verwittig dat die volgende "grazing" okkultasies plaasvind. April 13, 43 myl vanaf Bloemfontein, die maan 32% verlig, die ster 7.5 sterkte, 7/36 nm. 3 Mei, 4 myl vanaf Bloemfontein die maan 17% verlig. Op Woensdag 15 Februarie 1978 met die aand van die vergadering sal daar 'n gewone okkultasie wees. Daar is besluit om dit aan te pak. Mnr. Walker sal 'n praatjie vooraf gee.

Mnr. de Leeuw lewer hierna 'n interessante praatjie oor Jupiter en die sonnestelsel.

'n Founderscope vir die refractor word deur Mnr. Viljoen geskenk.

Februarie 15de, 1978, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Viljoen berig dat hy 'n kerkgroep van tussen 45 en 50 mense by die sterrewag gehad het en die mense het dit geweldig geniet. Daar is van 'n refractor en reflektor gebruik gemaak. 'n Woord van dank word aan Mnr. Viljoen gerig en almal is dit eens dat Mnr. Viljoen die belange van die tak op die hart dra.

Die sekretaris berig dat 14 handboeke ontvang is vanaf die moedertak met geen nota daarby nie. Mnr. Walker stel voor dat die boeke onmiddellik aan die lede uitgedeel word. Die sekretaris sal dit met die volgende vergadering saam bring. Die vergadering word hierna verdaag vir 'n okkultasie wat waargeneem word deur Mnr. Viljoen en Walker.

Maart 22ste, 1978, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Walker verwittig dat die okkultasie van 15 Februarie misluk het as gevolg van die feit dat die ster 5 min. vroeër agter die maan uitgekom het as wat hy uitgewerk het, met die gevolg dat hy die verskyning nie waargeneem het nie. Dit is die tweede keer dat dit gebeur het. Hy het egter 'n metode uitgewerk wat nou redelik akkuraat behoort te wees. Hy sal dit met die okkultasie van die 26ste uittoets. Wat die grazing okkultasie van 3 Mei 1978 betref is nog geen inligting van Mnr. Hertz ontvang nie.

Die sekretaris is aangesê om 5 liter PVA verf te koop en skuurpapier sodat ons die gebou kan verf.

April 19de, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Walker verwittig dat daar op die 3de Mei 'n okkultasie plaasvind sowat 4 myl vanaf Bloemfontein op die Dewetsdorp. Die okkultasie vind om 4 vm plaas, die ster is 'n 8.1 sterkte en die maan is 17% verlig. Die hoogte is omtrent 12 grade bokant die horison. Geen inligting is egter van Mnr. Hertz hieromtrent ontvang nie.

Daar word besluit om die gebou op Saterdag die 22ste April te verf. Vrywilligers moet hulle na 2/00 nm. aanmeld.

Mnr. Walker verwittig dat 'n sterreaand op 10 Mei 1978 om 7/30 nm. vir St. Michaels skool gehou sal word. Die skool sal in kennis gestel word. Mnr. Viljoen lewer hierna 'n interessante praatjie oor die regte manier van waarneem en waarvoor gekyk moet word.

Mei 17de, 1978, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm,

Die voorsitter verwittig dat die volgende okkultasies plaasvind:

24 Mei 1978, 9/00 nm, die ster 6 sterkte.

26 Mei 1978, 9/00 nm, die ster 5.4 sterkte.

12 Junie 1978, 18/00 nm, die ster 5.2 sterkte.

Lede wat wil kan hierdie okkultasies waarneem.

Mnr. Muller laat weet dat hy van iemand weet wat die gebou sal verf teen R2,50 per dag. Hy sal op die volgende vergadering rapporteer. Hy sê verder dat die Sterreaand wat vir St. Michaels skool gehou was 'n sukses was. 'n Versoek is aan die tak gerig dat nog 'n groep van die skool die sterrewag mag besoek. Hy sal die nodige reëlings tref.

Junie 21ste, 1978, Woning van Mnr. B. D. Viljoen, om 7.30nm.

Mnr. Walker verwittig dat daar op 16 Julie om 22/30 'n okkultasie van 'n 4.4 sterlite ster is, en dat hy gesukkel het met die okkultasie van 12/06/1978 as gevolg van 'n geen tydsein.

Mnr. Muller reken dat die deur van die sterrewag versterk en geverf sal moet word. Die tak skuld vir Mnre. Muller en Walker saam R3,50 vir die afskuur van die gebou. Mnre. Zöhler en Viljoen sal die gebou verf.

Verder verwittig Mnr. Viljoen dat hy 'n baie belangriker besoeker nl. dr. de Groot, direkteur van die Armagh Sterrewag in Noord Ierland by hom gehad het. Hy is hier om die Baker Schmidt teleskoop vanaf Boyden Sterrewag na Ierland te verwyder.

Die vergadering is verdaag vir 'n besoek aan Mnr. Viljoen se private sterrewag. Sy sterrewag is net weer 'n voorbeeld van wat 'n amateur sterrekundige kan vermag. Een en almal was beïndruk daarmee.

Julie 24ste, 1978, 17de Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. C. T. M. Wilcox, om 7.30nm.

Die volgende lede is herkies as bestuurslede:

Voorsitter: Mnr. G. N. Walker

Ondervoorsitter: Mnr. B. D. Viljoen

Ere Sekretaris/Penningmeester: F. C. Nesor

Voorsitters verslag: Die uittredende voorsitter verwittig die jaar 1977/1978 ingelui was met dieselfde hoë verwagtinge as die vorige jare maar ongelukkig is daar nie aan die hoëverwagtings voldoen nie. Die bywoning van die vergaderings was redelik goed met 'n gemiddeld van 5 mense. Wat aktiwiteite betref is 'n paar okkultasies aangepak met redelike sukses. Twee skool bywonings aande was gehou met groot sukses en die prinsipale het versoek vir nog sulke aande.

Augustus 31ste, 1978, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm,

Mnr. Walker verwittig dat mmet die okkultasie van 9 Augustus 1978 hy 'n verdwyning en 'n verskyning van die ster gesien het maar die maan was te laag. Met die okkultasie van 17/08/1978 het hy geen tydsein opgevang nie. Op 10 September en 8 Oktober sal daar gewone okkultasies plaasvind.

Mnr. Walker lees hierna 'n interessante artikel oor ruimte kolonisasie.

September 29ste, 1978, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Walker verwittig dat daar op 26 Oktober 'n grazing okkultasie plaasvind. Die okkultasie vind om 3/30 vm, 45 myl vanaf Bloemfontein, suid van Reddersburg plaas. Dit is 'n 6 sterlite ster. Daar is nog nie 'n profiel ontvang nie maar hy sal mnr. Hertz nader. Op 6 Oktober is daar 'n gewone okkultasie.

Mnr. Zöhler sê dat hy met die biblioteek in verbinding was en dat hulle belang stel in 'n astronomie uitstalling, veral as daar teleskope en kleurprente van newels betrokke is. Daar word voorgestel dat Sky and Telescope hiervoor gebruik gaan word. Mnr. Walker sal Mnr. Geary bel vir illustrasies.

Mnr. Prinsloo sal probeer om films te kry van die Britse Ambassade vir 'n film vertoning in die oudetorium van die museum.

Die sekretaris is versoek om die sekerreraris van die hoofliggaam te nader vir 'n afskrif van die konstitusie en ivm ledegeld vir skoliere. Dit blyk ook dat die maansverduistering nie in die jaarblad genoem is nie. Daar was algemene verbasing daaroor.

Die toekoms van die teleskoop en gebou op Brandkop word bespreek. Daar word voorgestel dat dit verkoop moet word maar daar is nog nie finaal besluit oor die prys nie. Mnr. Zöhler bied R10 aan vir die katrol wat deur Mnr. Rhodes aan die tak geskenk is, en die aanbod word aanvaar.

Oktober 26ste, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Die okkultasie van 26 Oktober was 'n redlike sukses. Dit was baie koud en 'n sterk wind het gewaai. Mnr Walker sal die resultate verwerk en aan stuur.

Wat die uitstalling in die biblioteek betref sê Mnr. Walker dat hy drie prente vanaf die Planetarium bestel het teen R3,50 elk, nl. Saturnus, Mars en die Andromeda newel. Daar word voorgestel dat die prente agter 1/10 duim perspex met 'n houtraam uitgestel word.

Mnr. Walker vertel van 'n uitkyk platvorm in sy agterplaas wat hy graag met 'n vergadering wil inwy. Hy vertel ook dat hy inligting ontvang het van die okkultasie van 'n ster deur 'n kleiner planeet. Daar word voorgestel dat die tak hierna moet kyk, verkieslik by die sterrewag.

1979

Januarie 25ste, 1979, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

'n Skrywe is aan Mnr. Hertz gerig aangaande die okkultasie van 26/10/1978. Die lesings het nie heeltemal koördineer met die voorspelde lesings nie. Mnr. Hertz het laat weet dat hy die lesings aanvaar het. Mnr. Walker verwittig dat hy 'n kleiner planeet waargeneem het. Hy sê ook dat die volgende "grazing" okkultasies plaasvind. Op 5/2/1979 om 17h35 uur, sewe myl uit op die Soutpan pad. Die ster is 'n 7.8 magn. Almal wat deelneem sal by die Veld Bioskoop by mekaar kom. Verder okklutasies: 22/2/1979: 4.h03, 9 myl op Brandfortpad, 8.2 magn. 23/2/1979, 3h30, 12 myl uit. 16/02/1979 - 12/00nm. 06/02/1979 - 8-9nm. In Oktober vind daar 'n okkultasie van die maan deur Saturnus plaas.

Mnr. Walker verwittig verder dat 'n brief van Mnr. Clife Turk van Kaapstad ontvang is aangaande finansiële probleme wat ondervind word met die publisering van die handboek en MNASSA. Daar word gevoel dat die prys nie meer verhoog kan word nie aangesien vorige verhogings alreeds bedankings tot gevolg gehad het. Daar word voorgestel dat 'n trust vir die doel gehou word waarvoor lede 'n vrywillige bydrae moet lewer. Mnr. Muller stel agter voor dat lede wat werklik geïntreseerd is om "Sky and Telescope" te ontvang, moet dit deur die hoofvereniging koop, wat tot gevolg sal hê dat ledegeld aansienlik sal daal. Mnr. Walker sal 'n skrywe in die verband aan Mnr. Turk rig.

Mnr. Zölner sê dat die uitstalling in die biblioteek in Februarie of Maart plaasvind.

Maart 22ste, 1979, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Walker berig dat daar op 24 Maart 'n okkultasie plaasvind 50 Km op die Edenburg om 3.38vm. Almal wat deelneem moet 1/30 voor die skougronde bymekaar kom.

Mnr. Walker berig dat 'n skrywe van Mnr. Clive Turk ontvang is waarin hy noem dat Mnr. Walker se voorstel met betrekking tot lidmaatskap en "Sky and Telescope" bespreek is op die raadsvergadering van 5/2/1979. Die vrees is uitgespreek dat die afskaffing van Sky and Telescope nog lede sal bedank. Die aangeleentheid word verder bespreek.

Mnr. Zölner berig dat Mnr. Van Der Walt, Hoofbiblioteekkaris verwittig het dat hy oor 'n maand sal kan sê wanneer die tak 'n uitstalling in die biblioteek kan hou.

Mei 5de, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Mnr. Walker verwittig dat Mnr. Hertz bedank het en dat hy verplig was om by die "Occultation Association of America" aan te sluit ten einde nog die okkultasie berekenings te ontvang. Hy sê dat hy 'n gewone okkultasie tot op die minuut kan opstel en dat hy 'n artikel in die verband sal opstel vir MNASSA.

'n Versoek van Mnr. M. G. Robinsen van Kimberley om meer uit te vind oor sterrekunde en teleskoopbou word deur Mnr. Viljoen beantwoord. Mnr. Viljoen sal 'n praatjie by die sterrewag hou vir sy kerk mense. Mnr. Lathen sal een 6 duim teleskoop leen.

Julie 26ste, 1979, 18de Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. CTM Wilcox, om 7.30nm.

Die volgende lede is herkies as bestuurslede:

Voorsitter: Mnr. G. N. Walker.

Ondervoorsitter: Mnr. B. D. Viljoen

Ere Sekretaris/Penningmeester: Mnr. F. C. Neser

Die uittredende voorsitter verwittig dat daar geringe toename in die aktiwiteite van die tak was die afgelope jaar. Vyf totale okkultasies is deur die jaar aangepak en vyf gewone okkultasies met weinig sukses, wat toegeskryf kan word aan swak weer. Twee suksesvolle steraande is gehou met 'n totale bywoning van 40 persone. Daar is ook ooreengekom met die direkteur van die biblioteek dat 'n sterrekundige uitstalling gehou word in die voorportaal van die biblioteek. Onderhandelinge is die verband is nog aan die gang.

Augustus 22ste, 1979, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Die voorsitter verwittig dat hy sy sisteem om die verskyning van 'n ster te bepaal vervolmaak het en dit werk baie goed. Hy het alreeds 'n artikel voorberei vir MNASSA en sal op die volgende vergadering die sisteem volledig verduidelik.

Mnr. Zölner verwittig dat hy op Brandkop was en die gebou en teleskoop ondersoek het. Die gebou is in 'n goeie toestand maar die spieël van die teleskoop was eger los. Hy stel belang om die gebou en die teleskoop te koop maar het nie die geld beskikbaar nie. Hy sal op die volgende vergadering definitief kan sê.

'n Skrywe is van die Munisipaliteit ontvang ivm die verhuuring van die sterrewag. Die sekretaris het heraansoek gedoen maar geen antwoord is nog ontvang nie.

Die voorsitter stel hierna voor dat die lede elke 2de maand 'n praatjie voorberei. Hy lees hierna 'n baie interessante artikel oor Jupiter se mane wat in die koerant verskyn het.

September 22ste, 1979, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Aangesien daar niks was om te bespreek nie het Mnr. Walker onmiddelik begin om sy sisteem om die akkurate verskyning van 'n ster na 'n gewone okkultasie te bepaal, te bespreek. Alhoewel dit baie interessant is is daar heelwat ingewikkelde berekeninge wat gedoen moet word.

Oktober 25ste, 1979, Naval Hill Sterrewag, om 7.30nm.

Die voorsitter verwittig dat daar okkultasies op die 3de Oktober en 15 Oktober was maar dit was bederf deur bewolkte weer. Daar sal op die volgende datums okkultasies wees, 25 Oktober 'n 7,5 sterkte ster, 27 Oktober 7,1, 30 Oktober 6.4. Op 13 November is daar 'n Okkultasie met Jupiter. Op 27 November 'n 5.7 sterkte ster.

'n Brief is van Natal tak ontvang ivm met 'n "Izakanyensi". Nie een van ons lede sal dit bywoon nie. Mnr. Walker sal antwoord. Daar is besluit om in die vervolg vergaderings om 8nm. te hou sodat Mnr. Prinsloo dit kan bywoon

Desember 7de, 1979, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Walker verwittig dat hy Jupiter se okkultasie waargeneem het in daglig op 13 November 1979. Hierna is die vergadering verdaag vir waarneming deur die refractor teleskoop.

1980

Januarie 31ste, 1980, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Dank word teenoor Mnr. Viljoen uitgespreek vir die kleurfoto's wat hy in die sterrewag opgeplak het. Hy lees verder 'n baie interessante artikel oor die reis van Voyager I na Jupiter voor.

Mnr. Erasmus vertel daarna aan die vergadering hoe hy sy 6 duim skiefspiegler gemaak het. Hy nooi alle lede om die volgende vergadering, indien die weer dit toelaat, by hom te hou. Sy adres is Jodeph Orpen straat 3, Wilgehof.

Februarie 28ste, 1980, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Die voorsitter verwittig dat daar op 9 Maart 1980 'n okkultasie om 4/20 vm plaasvind. Die ster is 'n 4.4 sterkte. Die tak sal hierdie een aanpak. Op 29/02/1980 vind 'n okkultasie van Regulug plaas.

Die voorsitter verwiittig dat die Boy Scouts geïntreseerd is in 'n sterreaand. Daar word besluit dat so 'n aand sal saamval met 'n vergadering in April. Verder word voorgestel dat vergaderings elke Donderdag sal plaasvind. Weens die feit dat Mnr. Erasmus op verlof is word daar besluit om die volgende vergadering by hom te hou.

Maart 27ste, 1980, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Walker verwittig dat die okkultasie van 9 Maart 1980 suksesvol was. Die volgende okkultasies vind plaas: 5 Mei om 23h20, 3 myl uit die stad. 10 Mei, 4 myl uit die stad. 5 Junie, 7 myl uit die stad. Verder sê hy dat 'n sterreaand op 17 April 1980 vir die Boy Scouts beweging gehou sal word.

Junie 26ste, 1980, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Daar word besluit om die Algemene Jaarvergadering by Mnr. C. T. M. Wilcox te hou. Mnr. Walker verwittig dat hy nie beskikbaar is as voorsitter nie. Verder word voorgestel dat daar elke 2de maand 'n vergadering by die museum se saal of by lede se huise gehou sal word.

Mnr. Walker verwittig dat daar geen "grazing" okkultasies in die afsienbare toekoms plaas vind nie.

Julie 24ste, 1980, 19de Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. C. T. M. Wilcox, om 8nm.

Die volgende lede is verkies as bestuurslede:

Voorsitter: Mnr. B. D. Viljoen

Ondervoorsitter: Mnr. P. Erasmus

Ere Sekretaris: F. C. Nesper

Uit die voorsittersverslag:

Die uittredende voorsitter verwittig datt daar 'n geringe toename in die aktiwiteite was die afgelope jaar. 'n Paar sterreande is gehou wat deur die Boy Scouts en 'n groep verpleegsters van die Oranje Hospitaal bygewoon is. Drie okkultasies is aangepak met beperkte sukses as gevolg van weersomstandighede. Wat gewone okkultasies betref was die voorsitter suksesvol met 27 okkultasies.

Augustus 28ste, 1980, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Walker berig dat daar op 15 November en 14 Desember okkultasies plaasvind. Hy het die resultate van 24 okkultasies aangestuur.

Die voorsitter verwittig dat hy moontlik 'n sleutel kan bekom van die sterrewag teater wat sal verseker dat krag altyd beskikbaar sal wees met vergaderings. Daar word ook voorgestel dat 'n 12.5 mm Barlowlens aangekoop word. Wat die vloer van die sterrewag aanbetref word voorgestel dat die raamwerk en vloerbande stewiger gemaak word. Mnr. Wilcox bied aan om die Munisipaliteit hieroor te nader.

Mnr. Viljoen stel voor dat notas uitgestuur word voor vergaderings om lede in kennis te stel. Verder word die vergaderings verander na die 4de Donderdag van elke maand. Mnr. Viljoen stel voor dat 'n kwartaalblad van die tak se bedrywighede opgestel word. Verder vertel hy van 'n persoon wat intereseerd is in radio astronomie en moontlik by die tak sak aansluit.

September 25ste, 1980, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Dit blyk dat die uitstalling van die tak alreeds in die biblioteek aan die gang is en navrae is reeds ontvang. Wat die gat in die vloer van die sterrewag betref sê Mnr. Wilcox dat hy nog nie met die burgermeester in verbinding was nie. Mnr. Viljoen verwittig dat hy oogstukke KBA van die Planetarium sal bestel.

Mnr. Erasmus wys interessante foto's wat hy van die maan geneem het. Hierna word 'n vasvra gehou met mnr. Viljoen as die vraesteller.

Oktober 10de, 1980, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Daar word besluit om die okkultasie van 5 November 1980 aan te pak. Daar word verwittig dat die uitstalling in die biblioteek uitgeskyf is na die binder biblioteek.

Desember 4de, 1980, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Walker verwittig dat die okkultasie van 5 November 1980 se uitslae baie goed is. Wat die uitstalling in die biblioteek betref sal Mnr. Walker reël vir die verwydering van die teleskoop.

Mnr. Viljoen verwittig dat hy 9mm oogstukke en Barlow lense ontvang het.

Die teleskoop by Brandkop is vir R100 aan Mnr. Erasmus verkoop.

1981

Februarie 5de, 1981, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr Walker verwittig dat daar op 12 Februarie 'n okkultasie plaasvind van 'n astroïde en 'n ster. Die tak sal dit wel aanpak.

Mnr. Erasmus verwittig dat hy die geboutjie op Brandkop gevat het en Jack Elikhizen die teleskoop. Daar sal gereël word vir die betaling daarvan. Mnr. Zölner het sy bedanking ingedien as lid van die tak omdat hy vir veearts gaan leer. Die tak het met jammerte hiervan kennis geneem.

Daar is besluit om Prof. Jarret te kontak vir 'n vergadering op Mazelspoort.

Mnr. Wilcoks sê dat hy 'n brief aan die stadsraad gerig het vir die herstel van die sterrewag se vloer. Die stadsraad is nie bereid om die geld te spandeer nie.

Februarie 26ste, 1981, Woning van Mnr. Erasmus, om 8nm.

Die okkultasie tussen die ster en die astroïde is bederf deur swak weer.

Mnr. Walker verwittig ook dat die afspraak met Prof. Jarret voorlopig gereël is vir die 13de Mei 1981, om 7nm. Mnr. Erasmus verwittig dat hy die geboutjie op Brandkop geneem het en gevra dat die betaling uitgestel kan word tot Julie. Dit word algemeen aanvaar.

Hierna lewer Mnr. Walker 'n praatjie oor relatiewiteit wat deur almal geniet is.

April 2de, 1981, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Walker verwittig dat die volgende okkultasies plaasvind: 24 April, 30 myl op die Edenburg pad, 23 Mei, 4 myl op die Dewetsdorppad.

Mnr. Viljoen stel voor dat die tak die Planetarium se maandblad bestel teen R5,00 per jaar. Dit word algemeen aanvaar. Verder blyk dit dat spieëls gealmuniseer kan word by Sutherland in die Kaap. Daar moet gereël word vir geleentheid om die spieëls soontoe te neem.

'n Skrywe is van die stadsraad ontvang waarin hulle bereid is om die sterrewag se deur en vloer te herstel.

Daar word besluit om op die volgende vergadering afkeid te neem van Oom Gert wat die einde Mei na Sasolburg vertrek.

Mei 7de, 1981, Woning van Mnr. B. D. Viljoen, om 8nm.

Mnr. Walker verwittig dat die okkultasie van 24 April nie aangepak is nie as gevolg van bewolkte weer. Mnr. Wilcocks word versoek om verdere reëlins met die munisipaliteit te tref ivm met die herstel werk van die sterrewag, en bedank daarvoor. Mnr. Viljoen sal met SUKOVs praat oor die krag na die geboutjie.

'n Brief is van Mnr. Pontigio ontvang wat graag by die tak wil aansluit. Hy ondergaan tans militêre diensplig by die Pantzerskool. Mnr. Walker sal met die bevelvoerende offisier onderhandel sodat Mnr. Pontigio vergaderings kan bywoon.

'n Tjek van R100 is van Mnr. Erasmus ontvang vir die Brandkop geboutjie. Hy verwittig dat hy by die tak in Pietermaritzburg was waar hy baie gulharig ontvang is.

Mnr. Walker sê dat die okkultasie van 23 Mei aangepak sal word deur die tak.

Vir die besoek aan Boyden sal daar by Oom Gert se huis bymekaar gekom word en met een voertuig gery word. Hierna het die vergadering verdaag om afskeid te neem van Oom Gert Muller wat 12 jaar lid was van die tak en 'n hele aantal jare as voorsitter opgetree het. Mnr. Viljoen, Walker en Wilcocks rig hierna elkeen 'n woord van dank aan Oom Gert vir sy toewyding en goeie voorbeeld wat hy aan die tak gestel het. Die verhuising van Oom Gert word as 'n verlies vir die tak beskou. Oom Gert sê hierna dat hy dit baie geniet het en hy hoop dat die tak sal groei.

Junie 4de, 1981, Woning van die sekretaris, om 8nm.

Mnr. Viljoen sê dat hy nie die ster kon sien van die okkultasie van 23 Mei nie, en dat Mnr. Hediger se radio nie gewerk het nie. Mnr. Walker was suksesvol.

Wat die besoek aan Boyden betref word daar besluit om 'n brief aan Prof. Jarret te stuur van waardering.

Mnr. Viljoen bied aan om Mnr. Pontigio in kennis te stel van die volgende vergadering.

Mnr. Erasmus stel voor dat 'n inventaris gehou word van al die tak se besittings. Algemeen aanvaar. Verder word daar voorgestel dat wanneer 'n praatjie deur 'n lid gelewer word 'n afskrif daarvoor aan die biblioteek beskikbaar gestel word.

Junie 25ste, 1981, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Sandra Heyden die nuwe lid word verwelkom. Daar word voorgestel dat die Algemene Jaarvergadering weer by Mnr. Wilcocks se huis gehou word.

Julie 28ste, 1981, 20ste Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. C. T. M. Wilcocks, om 8nm.

Nadat die uittredende voorsitter Mnr. Viljoen sy verslag gelees het word daar oorgegaan tot die kies van nuwe komiteede:

Voorsitter: Mnr. P. Erasmus.

Ondervoorsitter: Mnr. B. D. Viljoen

Sekretaris: Mnr. F. Naser

Verteenwoordiger: Mej. P. Booth

Rene Hediger stel voor dat 'n program van praktiese waarneming gekoppel met teorie gevolg moet word. Dit is algemeen aanvaar.

Mnr. Viljoen gee hierna 'n lesing oor die delnonstasie van oogreliëf en vastigmatisme van die oë.

Augustus 20ste, 1981, Woning van Mnr. Erasmus, om 8nm.

Mnr. Erasmus stel voor dat daar na elke vergadering waarnemings gedoen word. Daar moet 'n program gevolg word en rekord moet gehou word. Planete kan bestudeer word, Messier voorwerpe kan gesoek word en gewone okkultasies kan aangepak word.

Daar word voorgestel dat 'n sterreaand vir die publiek gehou word met die nodige advertensies in die koerante. Daar moet 'n telefoon nommer gegee word om belangtelling te toets.

September 24ste, 1981, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Erasmus maan oor die sterreaand vir die publiek dat daar elke maand dan een gehou sal moet word met iets nuuts wat elke keer aangebied moet word. Dit word algemeen aanvaar dat dit agterweë gelaat moet word.

Oor die waarnemings moet elke waarnemer sy keuse waarneem maar moet boek hou daarvan, anders dien dit geen doel nie. Daar word voorgestel dat die tak 'n boek aanhou hiervoor. Waarneming van die konstelasies kan deur die hele tak gedoen word.

Die munisipaliteit het die gat in die vloer mooi toegemaak en 'n nuwe deur aangesit. Mnr. Wilcocks word versoek om die munisipaliteit te bedank en word self bedank vir sy werk.

Mnr. Erasmus stel voor dat daar op 'n rotasie van die lede reëlins getref moet word vir die vergaderings, en dat die laaste vergadering met 'n vleisbraai afgesluit moet word, waarna familie en vriende heen genooi kan word. Die braai sal in November gehou word waarna daar deur die teleskope gekyk kan word.

Die 6 duim wat aan Mnr. Lather geleen was word aan Mej. Hediger op sy versoek uitgeleen.

Oktober 29ste, 1981, Huis van Mnr. Erasmus, om 8nm.

Daar word voorgestel dat die braai by Rayton gehou word en dat Prof Jarret en Dr. Block genooi word. Dit sal 'n bring en braai wees. Dit sal die laaste Donderdag in November wees om 6nm en Mnr. Erasmus sal sy 10 duim teleskoop bring. Mnr. Keuris sal ook genooi word. Mnr. Walker word afgevaardig om te reël vir Rayton.

Hierna is daar deur Mnr. Erasmus se teleskope gekyk.

Januarie 28ste, 1982, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Wat die sterreaand by Rayton aanbetref blyk dit dat daar groot belangstelling was en meer as 40 mense was teenwoordig. 'n Skrywe is van Indaba Durban ontvang waarin maandelikse nuus van die tak gevra word. Daar word egter besluit om net met okkultasies en groot gebeurtenisse inligting te verstrek.

Daar word afskeid geneem van Mnr. Rene Hediger wat na Stellenbosch gaan om chemiese ingenieurswese te studeer. Hy word alle sukses toegewens.

Mnr. Viljoen onderhandel met SUKOVS vir die installering van 'n kraglyn wat niks sal kos nie. Hy plaas ook die 6mm en 40mm oogstuk saam met die 6 duim teleskoop wat Rene geleen het terug in die kas.

Dit blyk dat die nuwe lid Mnr. Terblanche 'n kursus in sterrekunde by UNISA volg. Hierna lewer Rene 'n baie interessante praatjie oor globur clusters.

Februarie 25ste, 1982, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Viljoen berig dat 'n kabel gelê is vir krag vanaf die hoofgebou. R42 is aan Mnr. Viljoen verskuldig. Mnr. Wilcocks maak 'n R10 donasie hiervoor. Hy sal ook 'n donase skenk vir plastiek vir die verdigting van die gebou.

Mnr. Walker sê dat hy 'n brief aan J. Hertz gestuur het insake okkultasies maar dit is nie publiseer in MNASSA nie. Hertz het geantwoord dat probleme ondervind word maar dat dit reg gestel word. Daar is ook 'n misvertand oor die verteenwoordiger op die raad, dit sal reg gestel word.

Mnr. Andrew Gray, gewese voorsitter van die Durban tak kla omdat daar geen reaksie van ons tak verkry is oor sy voorstel om 'n simposium in Bloemfontein te hou nie. Daar is egter geen offisiële skrywe hieroor ontvang nie. Mnr. Erasmus sal die saak so aan Mnr. Gray oordra.

Mnr. Erasmus stel voor dat daar elke twee maande 'n publieke aand gehou word in die lig van die Rayton braai. 'n Paar teleskope kan gebruik word sodat dit nie baie rond beweeg hoef te word nie. Dit sal op die volgende vergadering bespreek word.

Maart 25ste, 1982, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

'n Lêer is van Rene Hediger ontvang as donasie en daar word voorgestel dat hy hiervoor deur die sekretaris bedank word. Observatory Kaapstad beweer dat hulle die jaarverslag van Mnr. Viljoen nie ontvang het nie. 'n Afskrif is aangestuur.

'n Skrywe is van Pat Booth ontvang insake 'n bespreking op 'n vergadering van die Raad waarin die verhoging van ledegeld bespreek is. Sy is versoek om te steun soos wat sy goed dink.

Mnr. Erasmus berig dat hy Mnr. Gray gebel het oor die simposium en 'n opvolgende skrywe is ontvang. Daar word voorgestel dat die simposium in 1983 gehou word. Dit sal oor 'n Paasnaweek gehou word. Die volgende is voorgestel: Besoeke aan Boyden en Lamount Hussey. Praatjies by Boyden. Prof Jarret en Dr. Block sal deur Mnr. Walker gekontak word. 'n Braai by Rayton. 'n Besoek aan Dr. Bruwer wat 'n horlosie het van historiese belang. SAUK en Nasionale opvoeding sal gekontak word deur Mnr. Terblanche, asook skole.

'n Boek is van Mnr. Keuris ontvang. Mnr. Erasmus sal die pers kontak vir 'n sterreaand by die volgende vergadering.

April 29ste, 1982, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Andrew Gray sal al die reëlings omtrent die simposium maak. Mnr. Walker het Prof. Jarret gekontak wat voorstel dat die simposium twee weke na die paasnaweek gehou word. Verder kan hy dit nie akkomondeer nie aangesien hy nie personeel het nie. Verder sê hy dat daar op 9 Mei 1982 'n okkultasie plaasvind. Alle belangstellendes moet op die Soutpanspad bymekaar kom om 1/4 voor 6.

Daar sal 'n sterreaand die 27ste Mei vir die Voortrekkers gehou word.

Addendum: Op 7 Mei 1982 is 'n spesiale vergadering gehou waar die volgende besluit geneem is: Mnr. Walker sal as tussenganger optree tussen die tak en Mnr. Gray aangaande die Simposium. Hy sal die end van die maand Bloemfontein toe kom vir besprekings. Mnr. Walker het volmag om op te tree soos hy goeddunk.

Junie 7de, 1982, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

'n Brief is van Mnr. Gray ontvang insake die simposium waarin hy noem dat hy propaganda sal maak daarvoor. Dit sal die 2de naweek na die paasnaweek gehou word. Skrywes is aan alle takke gerig om te antwoord.

Julie 29ste, 1982, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Nadat die uitredende voorsitter Mnr. Erasmus se verslag en die finansiële verslag voorgelees is word die volgende lede verkies:

Voorsitter: Mnr. P. Erasmus

Ondervoorsitter: Mnr. B. Viljoen

Sekretaris: Mnr. F. Naser

Verteenwoordiger: Mnr. G. N. Walker

Mnr. Walker berig dat mnr. Gray voorgestel het dat die simposium die naweek van 15-16 April gehou word. Alle takke is hieroor ingelig. As verblyf plekke is Pres. Hotel of Mazelspoort voorgestel. Busse sal gereël word vir vervoer.

Chairman's report:

During the past year members have as usual been busy practising their various interests in astronomy. In general the weather has not been too bad and sufficient "good seeing" was available to enjoy our hobby. Monthly meetings were held at our observatory site on Naval Hill and occasionally at members homes and for their hospitality we thank them.

Members, in alphabetical order, were taking turns in presenting the programmes for the monthly meetings and if talks were given copies are kept on file with other literature of the Centre. Observational notes are also kept in this way for future

reference. For example sketches made at the eyepiece of various objects like planets, moon, nebulae et cetera, and not forgetting occultations.

Occultations: Mr. Walker reported the following:

“My report for this year is fairly brief. Due to various circumstances I have not been able to do as many total occultations this year as I would have wished.”

Total occultations:

Disappearances - 6

Reappearances - 9

Minor Planets:

27.8.81 Ninina - Observation attempted - Cloudy

30.3.82 Eunomia - Telescope bumped at critical moment. Star picked up again as planet moved away.

5.6.82 Observed - No occultation (Two members observed from opposite sides of town)

Graze:

25.5.82 By ZC 2797 - Two observers at Station 1, and one at Station 2, Timing failed at Station 2.

Star evenings

At the end of November 1981 we organised a public evening on a “bring and braai” basis at the Botanical Gardens. Unfortunately only members took part in the “bring and braai” bit. However, due to the publicity this event received in the local press, it turned out to be a tremendous success with about 40 people attending. We thank the Press for their support. It was an exceptionally clear evening with Venus so bright it cast shadows. Three telescopes were used, a 175 Newtonian owned by Mr. Jack Ellinckhuizen, a 250mm RFT and a 75mm owned by Mr Wilcocks.

This year was however, not without its sad news. We were all shocked to learn of the sudden passing away of Senator C.T.M. Wilcocks who was a senior member of the Centre and also a very distinguished citizen of Bloemfontein, being both an ex Mayor as well as Senator. He remained an active member right up to his death. Our deepest sympathy is extended to his wife and family.

We have finally made contact with Mr. Gary and arrangements with regard to the proposed symposium are apparently well under way. Everything points to a symposium with enough variety on the programme to make it the most memorable yet held.

In conclusion, many thanks to the Committee and the members of the Centre for their support during the year. A special word of thanks to our Secretary Mr. Frans Nezer who celebrates his tenth year as Secretary of the Centre. We appreciate the work you are doing with so much dedication.

September 2de, 1982, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Gray sal Bloemfontein middel Oktober besoek. Mnr. P. Blommenstein van Kimberley wil inligting oor die Simposium hê. Mnr. Walker sal antwoord.

‘n 6 Duim teleskoop is weg en niemand weet wat daarvan geword het nie. Verdere navrae sal op die volgende vergadering gedoen word.

Oktober 28ste, 1982, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Daar bestaan ‘n moonlikheid dat Rene Hediger die 6 duim mag hê. Mnr. Walker sal hom kontak.

Die simposium sal bekend staan as projek Galileo. Daar moet 25 dubbelkamers en 10 enkel kamers bespreek word.

Die jaarverslag is nie ontvang nie en weer aangestuur hoofkantoor toe.

Mnr. Walker het ‘n skrywe aan die Nasionale Fisiese Navorsing Laboratorium gestuur insake die abnormale ZUO tydsein.

Daar word besluit om Vrydag 26 November die partytjie op Rayton te hou. Dit sal ‘n bring en braai wees en Prof. Jarret sal genooi word.

1983

Januarie 27ste, 1983, Woning van Mnr. P. Erasmus, om 8nm.

Dit blyk dat die 6 duim teleskoop by Rene Hediger is tot groot verligting van die komiteede. Verder blyk dit dat die simposium, projek Galileo deur die mat geval het, as gevolg van ‘n gebrek aan belangstelling, weereens tot groot verligting van almal teenwoordig.

Mnr. Walker berig dat ‘n okkultasie op 10 Maart plaasvind. Dit sal op die volgende vergadering bespreek word. Die vergadering word verdaag en almal kyk deur Mnr. Erasmus se indrukwekkende teleskoop.

Februarie 24ste, 1983, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Dit blyk dat ‘n lesing oor sterrekunde die 4de Maart 1983 deur Mnr. Terblanche voor ‘n gehoor by ‘n Landsdiens kamp te Ladybrand gelewer sal word. Mnr. Walker, Erasmus en Van Zyl sal die okasie bywoon.

Mnr. Walker lewer ‘n interessante praatjie oor alle aspekte van okkultasies met nodige demonstrasies. ‘n Okkultasie nabootser word hierna aan die tak geskenk.

D. Higgins leen 3 duim refraktor en 6 duim teleskoop terug.

Maart 24ste, 1983, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Walker berig dat die okkultasie van 10 Maart 1983 op die Bloemfontein - Winburg pad ‘n sukses was. Die tydsein was baie goed ontvang.

Mnr. Erasmus berig dat die geld vir die praatjie deur Mnr. Terblanche op Ladybrand nog nie van die dept. van Kultuursake ontvang is nie. Hy sal hulle kontak.

Hierna het Derek Higgins 'n brief voorgelees aan die tak wat opgestel is in samewerking met Desmond Curry, waarin onredelike en ondeurdagte kritiek gelewer is op senior lede sowel as op die tak. 'n Voorstel is deur Mnr. Walker ingedien gesekondeer deur Mnr. Van Zyl en Terreblanche dat hierdie brief nie aanvaar word nie. Verder is voorgestel dat Dereck en Desmond 'n verskoning verskuldig is aan die tak. Desmond het hierna om verskoning gevra. Derek het egter slegs aan Mnr. Viljoen om verskoning gevra en geweier om die res van die brief terug te trek. Daar is voorgestel dat hy hierdie aangeleentheid goed moet oordink en by die volgende vergadering van sy voorneme in kennis stel.

Mnr. Rabie vra of hy sy 9 duim teleskoop in die sterrewag mag bêre. Dit word goedgekeur. Derek vra of hy die Lincoln Refractor mag leen. Dit word goedgekeur op voorwaarde dat hy dit na die volgende vergadering terug bring. Mnr. J. Ellinckhuizen berig dat die planeet Uranus 4 uur 25 Maart okkulteer.

Wat Ladybrand aanbetref blyk dit dat die praatjie goed ontvang was en dat dit 'n sukses was. 45 Mense was teenwoordig en daar is van 3 teleskope gebruik gemaak.

Hierna het Desmond en Derek 'n praatjie oor Black Holes gelewer.

Mei 5de, 1983, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Na aanleiding van 'n komitee vergadering gehou op 25 April 1983 lees Mnr. Walker 'n brief voor aan Derek Higgins waarin hy veroordeel word vir sy ondeurdagte en onredelike kritiek teenoor senior lede van die tak. Hy word versoek om 'n brief te onderteken waarin hy sy brief terugtrek. Hy weier egter waarna hy formeel en volgens bepalinge van die konstitusie en 'n besluit van die komitee geskors word. Hy word hierna versoek om die vergadering te verlaat. Hy het wel die Lincoln refractor terug besorg.

Daar word voorgestel dat 'n sterreaand gereël word met Prof. Jarret op Boyden waarna lede sal uitgaan in die veld vir algemene waarneming.

Mei 26ste, 1983, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Erasmus stel voor dat die teleskope van die tak onder die lede verkoop moet word. Teleskope sal inspekteer kan word en daar sal per koevert gebie kan word. Dit sal verder op die volgende vergadering bespreek word.

Mnr. Ellinckhuizen berig dat 'n artikel van hom oor die vervaardiging van oogstukke uit ou bril lense vir mense wat aan Astigmatisme van die oë ly in die Sky and Telescope gepubliseer is en daar het daarna ook korrespondensie uit Amerika gevolg van mense wat hierin geïntreseed was.

Mnr. Woodcock berig dat sy seun 'n prys in 'n stokperdjie uitstalling by St. Michaels oor teleskope gewen het. Hy word hiermee geluk gewens

Julie 28ste, 1983, Algemene Jaarvergadering, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Nadat die uittredende voorsitter Mnr. Erasmus sy jaarverslag en die tesourier die finansiële staat voorgelê het is die volgende bestuurslede gekies:

Voorsitter: Mnr. B. Viljoen

Ondervoorsitter: Mnr. J. Van Ellickhuizen

Komitee lede: Mnr. H. Terblanche, P. Erasmus

Verteenwoordiger op die raad: Mnr. G. N. Walker

Sekretaris/Tesourier: Mnr. F. Nesar

Ledegeld is verhoog tot R5,00. Mnr. Walker skenk sy versameling boeke aan die klub. Daar word besluit om die vergadering elke 2de maand te hou op die onewe maand.

Daar word voorgestel dat die teleskope van die klub verkoop word en dat slegs een 6 duim teleskoop gehou word.

Augustus 23ste, 1983, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Oor die verkoop van die teleskope word besluit dat lede eerste keuse moet kry. Een teleskoop moet ook gehou word. Die volgende aanbiedinge is ontvang vir die teleskope: Die Lincoln teleskoop - R75,00 van Mnr. Erasmus. Die houtbuis teleskoop - R40,00 van Mnr. Viljoen. Mnr. Ellinckhuizen neem een 6 duim teleskoop huis toe om te toets voordat hy 'n aanbieding maak.

Daar is besluit op voorstel van Mnr. Erasmus om die vergaderings twee maandeliks te hou. Vergaderings sal in die onewe maande gehou word. Die partytjie sal op die volgende vergadering bespreek word.

September 22ste, 1983, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Om die beplande braai te reël word voorgestel dat 'n komitee gekies word. Dit sal dan die vleis, brandstof, drank en ligte reël. 'n Voorstel van Mnr. Terreblanche om 'n skaap te skenk word met dank aanvaar. Die Ponyclub word voorgestel en dan Rayton. Die sekretaris sal die reël. Dit sal Vrydag 25 November om 6nm begin. Twee kaste bier kan gekoop word en die lede moet hulle eie sterker drank bring. Die wors sal by Hennie Steenkamp gekoop word. 'n Uitnodiging sal aan Prof Jarret en personeel gerig word.

'n Woord van dank word aan Mnr. Walker gerig vir sy versameling boeke en kas waarin dit geberg kan word. Daar sal 'n aantekening gemaak word van wie boeke leen. Dit sal gestempel word as eiendom van die ASSA Vrystaat tak. Mnr. Ellinckhuizen vra om die vergaderings op Vrydae te hou.

Oktober 28ste, Woning van Mnr. Erasmus, om 8nm.

Die braai sal op Rayton gehou word en 16 Kilogram vleis sal geskenk word. Die tak sal die res koop.

Mnr. Walker berig van 'n okkultasie op 13 November 1983 op die Dewetsdorp pad. Die tak sal dit wel aanpak.

Die teleskoop word aan Mnr. Rabie verkoop vir R40,00. Hiern

Alhoewel dit gereën het en dit sopnat was, was almal dit eens dat die braai by Rayton 'n redelike sukses was. Almal het die hoop uitgespreek dat die weer meer gunstig volgende keer sal wees.

Die okkultasie van 13 November 1983 was 'n redelike sukses as gevolg van mooi weer en is deur die volgende lede aangepak: Mnr. Viljoen, Rabe, Tereblanche.

Hierna het Mnr. Rabe baie interessante skyfies gewys wat hy uit die argiewe opgediep het. Alhoewel van die skyfies tot so vroeg as 1901 dateer was almal dit eens dat wat die kwaliteit betref dit glad nie agteruit hoef te staan met hedendaagse foto's van groot sterrewagte nie.

Maart 23ste, 1984, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

'n Skrywe is van Mnr. B. D. Viljoen ontvang waarin hy bedank as voorsitter. Hy voer druk van werk en gebrek aan tyd as rede aan. Geen besluit is oor 'n plaasvervanger geneem nie.

Daar word voorgestel dat vergaderings weer maandeliks gehou word aangesien kontak met lede op die huidige stelsel verloor word.

'n Skrywe is van die Kaap ontvang oor die betaling van die Direkteur se onkoste. Daar word voorgestel dat die geld betaal word indien fondse beskikbaar is. Mnr. Walker sal die nodige doen.

Mnr. Erasmus verwittig dat hy gevra is om op 'n Izankenyazi te Pietermaritzburg 'n praatjie te lewer. Daar word voorgestel dat hy oor die aktiwiteite van die tak sal praat nl. die besoek aan Ladybrand, elke lid se aktiwiteite, Mnr. Tereblanche se kursus by Unisa en Mnr. Walker se betrokkenheid by okkultasies. Hy vertel verder van 'n 12 1/2 duim Cassegrain wat hy van Amerika ingevoer het met baie goeie gehalte.

Mnr. Walker wil 'n rekenaar aankoop vir die berekening van okkultasies

Mei 11de, 1984, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Walker berig dat daar op 22 Mei 1984 'n okkultasie plaasvind om 7/30nm wat die tak sal aanpak op die Florisbad pad, 10 myl uit. Mnr. Danie Overbeek woon ook die vergadering by en bedank Mnr. Walker vir die gereelde terugvoering van okkultasie uitslae hetsy dit in goeie of swak weer plaas gevind het. Mnr. Overbeek sê dat dit eintlik jammer is dat so min lede beskikbaar is om die okkultasie van 22 Mei aan te pak. Hierna lewer hy 'n praatjie waarvoor hy hartlik bedank word deur die voorsitter.

Julie 27ste, 1984, Algemene Jaarvergadering, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Walker verwittig dat hy na Pietermaritzburg verhuis as gevolg van sy vrou se swak gesondheid. Hy sal sy kennis en ondervinding aan Jack Rabe oordra insake die beplanning van okkultasies. Mnr. Ellinckhuizen sal optree as verteenwoordiger van die raad. Daar word met groot spyt kennis geneem van Mnr. Walker se vertrek. Mnr. Walker was vir 25 jaar lid van die vereniging en het 'n groot bydrae gelewer as voorsitter en as organiseerder van okkultasies en aanmoediging in die algemeen. Hy word alles van die beste toegewens vir die toekoms.

Daar word besluit om vergaderings elke maand te hou en wel elke 4de Vrydag van die maand.

Hierna lewer Mnr. Van Ellinckhuizen sy jaarverslag waarna oorgegaan is tot die kies van nuwe bestuurslede:

Voorsitter: Mnr. Van Ellinckhuizen

Ondervoorsitter: Mnr. B. D. Viljoen

Sekretaris/Tesourier: Mnr. F. Nesar

Oktober 26ste, 1984, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Die okkultasie van 22 Mei was 'n mislukking agv weer.

'n Skrywe is ontvang waarin dit blyk dat ASSA geldelik in die nood is as gevolg van die daling van die waarde van die Rand teenoor die Dollar. Daar sal 'n vraelys omgestuur word waarin takke hulle menings moet lig of die prys van Sky and Telescope gelig moet word of dat die blad nie verder bestel moet word nie. Ons lede sê dat hulle nie Sky and Telescope wil verbeur nie.

November 30ste, 1984, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mej. Pat Booth woon die vergadering by en lig die tak in oor die intekeningsfooi wat na R45 verhoog word.

Die voorsitter het die lede hierna weer aangemoedig om die okkultasie program met ywer aan te pak. Soveel as moontlik waarnemings vir astroïde okkultasies word gesoek en dit vereis nie veel tyd en inspanning nie.

Mnr. Erasmus nooi hierna die lede uit vir 'n braaivleis sodra sy sterrewag voltooi is.

1985

Januarie 25ste, 1985, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Daar is besluit om hoër ledegeld van R45 te aanvaar met ingangsfooi van R10,00. Die ledegeld mag egter verander indien die Rand-dollar waarde verander.

Mnr. Van Ellinckhuizen sê dat die astroïde waarneming 'n sukses was.

Wat die jaarlikse braaivleis betref is daar besluit om 'n bring en braai te hou. Mnr. Terblanche het die vleis aangebied en dit is met dank aanvaar. Dit sal later in die jaar gehou word.

Junie 7de, 1985, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Lede word bedank vir hulle teenwoordigheid by Mnr. Erasmus se inwyding van sy sterrewag. Die moonnykheid word uitgespreek vir die inwyding van Mnr. Viljoen se sterrewag en later 'n braai.

'n Skrywe is ontvang van die Potchefstroom se universiteit waarin alle belanghebbendes gevra word om 'n bydrae te lewer tot die opstel van 'n Afrikaans/Engels sterrekunde woordeboek. Mnr. Terblanche word voorgestel as korrespondent in die verband.

'n Skrywe is ontvang van Mnr. Danie Overbeek waarin hy navraag doen of die tak enige "grazing" okkultasies gedoen het. Sedert oom Wallie weg is is daar egter niks gedoen nie. Mnr. Van Ellinckhuizen het waarnemings probeer doen insake die

Asteroïde okkultasies maar die weer was nie gunstig nie en die okkultasies het ook te lank geduur. Verder was die tydsein ook nie hoorbaar nie.

'n Skrywe is van ASSA ontvang van Mnr. Jimmy Barker insake nominale bydrae van die lede tot ASSA se ledegeld. Daar word egter gevoel dat dit die kool die sous nie werd sou wees nie aangesien daar slegs een lid in Bloemfontein is wat hieraan voldoen.

Verder blyk dit dat daar volgende jaar 'n geselskap vanaf Engeland na Suid-Afrika kom vir die waarneming van Halley. Hulle sal Bloemfontein moontlik besoek. Baie navrae is van die publiek ontvang insake Halley en die moontlikheid word bespreek om die situasie uit te byt om nuwe lede te werf.

Julie 26ste, 1985, Algemene Jaarvergadering, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Dit blyk dat die 8 1/2 duim teleskoop wat ontvang is se optiese dele baie goed is. Die meganiese dele is egter swak. Daar word egter voorgestel dat die teleskoop in die sterrewag monteer word en dat 'n diens aan die publiek gelewer word.

Nadat die uitredende voorsitter sy jaarverslag gelewer het word die volgende bestuuredele gekies:

Voorsitter: Mnr. H. Terblanche

Ondervoorsitter: Mnr. B. Viljoen

Sekretaris/Tesourier; Mnr. F. Nesor

Komiteeëdele: Mnr. H. Van Der Walt en J. Van Elinckhuyzen

Teenwoordiger op die Raad: Mnr. J. Van Elinckhuyzen

Plaasvervanger: Mej. P. Booth

P. R. D.: Mnr. P. Erasmus

Augustus 23ste, 1985, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Viljoen noem die moontlikheid dat sy sterrewag later die jaar ingewy sal word. 'n Datum is egter nie genoem nie. Mnr. Erasmus noem dat 'n 8 1/2 reflektor deur 'n buitestaander aan die tak geskenk is. Mnr. Van Elinckhuyzen sou die persoon namens die tak bedank. 'n Plaatjie met die persoon se naam op sal op die teleskoop aangebring word. Mnr. Van Elinckhuyzen is besig om 'n Dobsonian montering van die teleskoop te maak.

Daar word voorgestel dat die tak aan die Munisipaliteit moet skryf om die gebruik van die gebou te verseker. Verder word genoem dat die hoofgebou moontlik afgebreek gaan word en die tak dus nie krag sal hê nie.

Sodra die geboutjie in 'n werkende orde gebring is en die teleskoop instaleer is word voorgestel dat 'n ope-aand elke maand vir die publiek gehou word. Advertensies sal in koerant geplaas word en Halley se komeet moet deurlopend as tema gebruik word.

September 26ste, 1985, Crawfordsingel 12, Fichardtpark, om 8nm.

Berig is van Mnr. Elinckhuyzen ontvang dat die 8 1/2 duim teleskoop feitlik voltooi is en dit begin 1986 installeer sal word. Mnr. Terblanche onderneem om 'n ondersoek in te stel na die sterrewag se dak, aangesien daar probleme ondervind word met die oopskuif. Hy sal ook die munisipaleit nader oor die gebruik van die sterrewag, en die tak se voorneme om sterreaande vir die publiek te hou. Die inligtingsdiens by Hoffmanplein kan gebruik word vir besprekings soos wat Boyden Sterrewag in die verlede gedoen het. Ons kan tussen 10 en 15 mense op 'n aand akkomodeer.

Mnr. Terblanche stel voor dat die lewer van praatjies weer ingetsel word in Januarie 1986. Mnr. Erasmus stel voor dat observasies van lede by die sterrewag gebêre moet word. Wat die voorgenome besoek aan Boyden Sterrewag betref verwittig Mnr. Terblanche dat hy nog nie Prof. Jarret in die hande kon kry nie.

1986

Februarie 7de, 1986, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Van Elinckhuyzen verwittig dat die 8 1/2 duim feitlik voltooi is. Dit het nou 'n Dobsonian montering, aangesien teflon nie beskikbaar was vir 'n konvensionele montering nie. Die oorspronklike diagonaal het gebreek en hy het dit vervang. Mnr. Nesor belowe die lense van 'n ou verkyker vir die vindteleskoop.

Mnr. Terblanche vertel dat die dak van die sterrewag baie moeilik oopskuif en dat die aste geolie moet word. Lede sal dit naweke moet doen. Die deur moet met staal versterk word want dit lyk of iemand daar wou inbreek. Hy het 'n brief aan die munisipaleit gerig vir die verdere huur van die geboutjie. Hulle sal dit gratis vir 'n tydperk van 5 jaar gee op voorwaarde dat dit in die staatskoerant publiseer moet word en dat die tak die kostes daarvoor moet dra. Mnr. Elinckhuyzen sal Mnr. Willie Stander van die Stadsraad vra wat die kostes sal wees.

Die publieke aande sal in die Bloemnuus adverteer word met 8 persone op 'n slag.

Die partytjie van verlede jaar was 'n groot sukses en Mnr. Terblanche is bedank vir die voorsiening van die vleis. Lg. sê dat hy in kontak met Prof. Jarret was vir 'n besoek maar dat hy nie tegemoetkomend was nie. Mnr. Van Der Walt sê dat hy moontlik 'n kontak het wat die besoek sal kan reël.

Mnr. Van Der Walt nooi die tak na die inwyding van sy sterrewag op 25 April. Die uitnodiging word met dank aanvaar.

Maart 7de, 1986, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Die 8 1/2 duim teleskoop is amptelik in gebruik geneem en 'n spesiale woord van dank is aan Mnr. Elinckhuyzen gerig vir sy moeite. Dit blyk dat die koste vir die teflon, verf en diverse artikels R30 beloop het. Mnr. Van Elinckhuyzen was bereid om in ruiling vir een van die klub se 4mm oogstukke vir die koste te aanvaar. Die saak is dus so geskik.

Mnr. Elinckhuizen verwittig dat hy met Mnr. Stander van die Munisipaliteit gesels het oor die vervreemding van die sterrewag. Dit blyk dat dit volgens ordenansie moet geskied, en dat dit R100 sal kos. Daar word gevoel dat dit te veel geld is en dat die geboutjie liever gehuur moet word. Ondersoek sal hierna ingestel word.

Die besoek aan Boyden en besoekersaande moet oorstaan totdat Halley verby is. Die Halley aand sal op 18 April gehou word.

Mei 23ste, 1986, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Vervreemding van die Sterrewag: Mnr. Van Elinckhuizen verwittig dat dit tans in die Staatskoerant publiseer word en hy sal die rekening voorlê vir betaling sodra hy dit ontvang.

'n Skrywe is ontvang waarin gevra word wie die tak se verteenwoordiger op die Raad sal wees. Mnr. Van Elinckhuizen word voorgestel met Mej. Booth as plaasvervanger in die Kaap. Eg. sal die brief skryf.

Mnr. Erasmus het 'n brief van die Oranje Voël Vereniging gekry waarin die moontlikheid van die hou van 'n Omgewingsbewuste dag genoem word. 'n Vergadering word op 26 Mei by die Dieretuin gehou en Mej. Coetzee en Mnr. Van Elinckhuizen word genomineer om dit by te woon. Daar word voorgetel dat 'n statiese uitstalling gehou word met die nodige plakkaat asook die adres van die vereniging, asook 'n teleskoop aand by die sterrewag. Datum vir so 'n aand is 24 Oktober wanneer Mars, Jupiter, Saturnus en Uranus en Venus sigbaar sal wees.

Junie 27ste, 1986, Woning van Mnr. Van Der Walt, om 8nm.

'n Skrywe is van weer ontvang van die Oranje Voëlvereniging oor die uitsalling in die Sanlam Plaza vanaf 13 tot 18 Oktober 1986. Mnr. Van Elinckhuizen sal skakel hieroor.

Oor die huur van die Sterrewag word voorgestel dat 'n afskrif van die Staatskoerant verkry word so ook oor die huur van die sterrewag. Besoek aan die sterrewag: Die PRO van die Munisipaliteit moet hieroor gekontak word en die fase van die maan moet ook in ag geneem word.

Mnr. Van Der Walt sal weer 'n poging aanwend om 'n besoek aan Boyden te reël. Blykbaar is Boyden Sterrewag in vir probleme na die aftrede van Prof. Jarret. 'n Skrywe is van Danie Overbeek ontvang insake okkultasies.

Julie 25ste, 1986, Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. Hennie Van Der Walt, om 8nm.

Mnr. Van Elinckhuizen verwittig dat 'n 6 duim teleskoop plus 4 oogstukke geskenk is deur Mnr. Wederpool. Eg. word bedank vir die goeie funksionering van die 8 duim teleskoop.

Die ledegeld is R5 vir volwassenes en R3 vir studente.

Hierna word die komitee verkies:

Voorsitter: Mnr. Terblanche

Ondervoorsitter: Mnr. H. Van Der Walt

Sekretaris/Tesourier: Mnr. F. Nesor

P.R.O.: Mnr. Van Elinckhuizen

Komiteede: Mnr. Bothma, Mev. Coetzee

September 26ste, 1986, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Mnr. Van Elinckhuizen berig dat hy nog 'n skenking van 'n teleskoop van die tak gekry het. Verder word die uitstalling, besoekersaand, veiligheidshek en krag na die geboutjie weer bespreek. Die statiese uitstalling word vanaf 13 tot 19 Oktober 1986 in die Sanlam Plaza gehou. Mnr. Van Der Walt en Van Elinckhuizen sal die nodige doen.

Oktober 31ste, 1986, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

'n Woord van dank word aan Mnr. Van Der Walt en Van Elinckhuizen gerig vir hulle moeite met die uitstalling. Mnr. Van Elinckhuizen het Saterdag 'n skyfie vertoning gegee waarin 20 girl guides en boy scouts deel gehad het.

Wat die aanstelling van die krag betref verwittig Mev. Coetzee dat daar probleme is met die kabel. Mnr. Viljoen sal Pieter Geldenhuys skakel. Hy is die voorsitter van die sterrewag stigting.

Daar word besluit omm die afsluiting op Saterdag 22 November 1986 by Mnr. Viljoen te hou. Mnr. Terblanche sal die skaapvleis voorsien. Die sekretaris moet 'n paar kilogram word en drank koop.

1987

Februarie 27ste, 1987, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Omgewingsweek: Mnr. Van Der Walt en Mnr. Van Elinckhuizen word weer bedank vir hulle aanskoulike uitstallings.

Jaarlikse braai: 'n Spesiale woord van dank aan Mnr. en Mev. Viljoen vir 'n aangename funksie.

Ivm die agt duim word voorgestel dat Mnr. vd Walt gevra sal word om 'n plaatjie te maak, waarna 'n foto geneem sal word en aan die skenker gestuur sal word. Mnr. Van Elinckhuizen sal die brief skryf.

'n Aanbod word van Mnr. Van Elinckhuizen ontvang vir die 6 duim vir 'n bedrag van R40.

Mnr. Terblanche nooi alle lede na 'n inwydingsfunksie van sy sterrewag op sy plaas op die 4de April. Die uitnodiging word met dank aangeneem.

Mei 22ste, 1987, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

'n Voorstel word ingedien vir 'n brief van dank aan Mnr. Wederpool vir die skenking van die 6 duim teleskoop. Mnr. Terblanche sal die nodige doen.

'n Aanbod van Mnr. Elinckhuizen vir die ou 6 duim teleskoop van R15 word algemeen aanvaar. 'n Bedrag van R25 wat deur hom betaal is vir die omgewingsweek dien as verdere betaling.

'n Woord van dank word aan Mnr. Rabe gerig vir sy voorstelle vir die sterrekunde woordeboek. 'n Skrywe is van die ere sekretaris Mnr. Kuun ontvang wat in samewerking met Prof. Jarret 'n komitee opstel. Mnr. Terblanche sal met Prof. Jarret onderhandel.

Junie 26ste, 1987, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

'n Brief is van Mnr. Kuun ontvang insake 'n sterrekundige week van 28 September - 4 Oktober 1987 en gevra vir 'n bydrae deur die tak. Dit blyk dat Prof. Jarret nie kan help met die sterrekundige week nie. Daar word voorgestel dat 'n statiese uitstalling in die Nasionale biblioteek gehou word. Daar word voorgestel dat die Fisika Departement van die Universiteit betrek word, asook 'n praatjie op radio Oranje.

Julie 31ste, 1987, Algemene Jaarvergadering, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Die Nasionale Sterrekundige week word weer bespreek.

Hierna word die komitee gekies:

Voorsitter: Mnr. Terblanche

Ondervoorsitter: Mnr. Erasmus

Sekretaris: Mnr. F. Naser

P.R.O.: Mev. Coetzee

Komiteelede: Mej. Stone en Mnr. M. Bothma.

Verteenwoordiger: Mnr. Van Elinckhuysen.

Augustus 28ste, 1987, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

Daar word voorgestel dat 'n publieke aand gehou word met 'n praatjie deur Prof. Viljoen van die Fisika departement. Mej. Stone sal reël. Daar word gevoel dat hy permanent betrek behoort te word.

Verder word daar gevoel dat lede meer aktief betrokke moet raak. Rassie stel voor dat 'n skyfie vertoning een aand by hom gehou sal word.

November 27ste, 1987, Naval Hill Sterrewag, om 8nm.

'n Woord van dank word aan Mej. Stone gerig insake die reëlings vir 'n praatjie by die Universiteit. Mnr. Terblanche sal 'n brief aan Prof. Botha rig in die verband. Mnr. Erasmus word versoek om 'n praatjie by die volgende vergadering te lewer. Mej. Stone sal 'n praatjie in Februarie 1988 lewer.

Besprekings insake die partytjie sal met die volgende vergadering hervat word.

1988

Januarie 28ste, 1988, Woning van Mnr. Erasmus, om 8nm.

Daar word besluit om die partytjie by Kafferrivier te hou, 'n bring en braai met drank deur die tak voorsien.

Dit blyk dat Mnr. Terblanche en Rabe op die komitee van die Sterrekunde woordeboek is.

'n Skrywe is van Mnr. Scobil ASSA verteenwoordiger ontvang en hy vra wat daar op die volgende vergadering bespreek moet word. Die algemene gedagte was dat daar meer vir die suidelike halfond gedoen word en dat ASSA dit moet opneem.

April 28ste, 1988, Woning van Mnr. Hennie Van Der Walt, om 8nm.

Daar word besluit om die partytjie uit te stel tot die end van 1988.

Die ASSA Solar section Boksburg het 'n skrywe aan ons gerig waarin hulle vra of ons belang stel om die son waar te neem. Hulle sal ons van verslae voorsien. Die sekretaris sal hulle antwoord.

Junie 23ste, 1988, Woning van Mnr. Hennie Van Der Walt, om 8nm.

Mnr. Erasmus simpatiseer met die afsterwe van Mattie en Frans se vader. Hoop word ook uitgespreek vir Mnr. Terblanche vir spoedige herstel van sy siekte.

Augustus 8ste, 1988, Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. Hennie Van Der Walt, om 8nm.

Die volgende komitee lede word verkies:

Voorsitter: Mnr. H. van der Walt

Ondervoorsitter: Kobus Rabe

Sekretaris: Lesley Stone

P.R.O.: Mev Rabe

Verteenwoordiger: Mnr. J. Van Elinckhuysen

Komiteelede: Tom en Rassie en Martin Bothma.

Die nuwe voorsitter rig 'n spesiale woord van dank aan Hennie Terblanche vir drie jaar van voorsitter wees en aan Mnr. Frans Naser vir 17 jaar van Sekretaris wees.

Daar word besluit dat vergaderings maandeliks sal wees en wel elke 4de Vrydag van die maand. By elke vergadering moet iemand 'n praatjie lewer.

Augustus 26ste, 1988, Woning van Mnr. Hennie Van Der Walt, om 8nm.

Die afsluitings funksie word verskuif na 18 November 1988 en dan sal ons besluit oor die plek van die Januarie vergadering. Datums en onderwerpe vir bespreking vir die jaar Augustus 1988/Julie 1989 is gereël. Alle vergaderings om 19h30.

Onderwerp vir bespreking: Mars. Aanbieder Mnr. H. Van Der Walt. Dit was 'n interresante praatjie wat tot bespreking gelei het.

September 30ste, 1988, Woning van Mnr. Hennie Van Der Walt, om 8nm.

Daar is 'n bespreking gehou oor die maak van teleskope en die voordele van verkykers. Daarna is daar deur Mars en Saturnus gekyk deur Mnr. Van Der Walt se teleskoop.

Oktober 28ste, 1988, Woning van Mnr. Hennie Van Der Walt, om 8nm.

Mnr. Tom Shepard het gepraat oor die sluip van teleskoop spieëls en die maak van teleskope. Hy het 'n "schief spiegler" reflector wat hy self gemaak het ook saam gebring en die werking daarvan verduidelik.

1989

Januarie 27ste, 1989, Woning van Mnr. Hennie van der Walt, om 8nm.

Daar is 'n praatjie gegee deur Lesley. Verder is daar ingebreek by die vereniging se geboutjie op Naval Hill.

Maart 31ste, 1989, Woning van Mnr Erasmus, om 8nm.

Mnr Erasmus het vir ons 'n interresante skyfie vertoning gehou en daarna het ons deur die teleskope gaan kyk. Die lug was besonder helder.

April 28ste, 1989, Woning van Mnr. Hennie van der Walt, om 8nm.

Daar was 'n algemene bespreking oor die meeting van sterrekundige afstande, gelei deur Mnr. van der Walt, waaraan almal deelgeneem het.

Julie 29ste, 1989, Woning van Mnr. Hennie van der Walt, om 8nm.

Die tema van die aand word deur Sarita de Vaal voorgedra. Haar voordrag handel oor die ontstaan en evolusie van sterre. Op interessante wyse word die bestaansiklus van sterre met verskillende aanvanklike massas tot hul uiteindelijke uitbarsting en ineenstorting deur haar geskets. Die voorsitter bedank haar vir haar goed voorbereide praatjie.

November 3de, 1989, Algemene Jaarvergadering, Woning van Mnr. Erasmus, om 8nm.

Die volgende komiteelede is verkies:

Voorsitter: Mnr. H. van der Walt

Ondervoorsitter: Kobus Rabe

Sekretaris: Mev. Rabe

Verteenwoordiger: Mnr. J. Van Elinckhuizen

Komiteelede: Tom en Rassie en Martin Bothma.

Die afluitingsfunksie sal op Saterdag 25 November 1989 plaasvind. Die uitstaande ledegeld moet ook ingevorder word. Daar word 'n bekendstellingsfunksie in Januarie 1990 beplan om die publiek bekend te stel. Mnr. Rabe stel voor dat fondse bestee moet word om die gebou op Naval Hill meer stofdig te maak. Verder is die probleme wat Mnr. Erasmus het met sy teleskoop bespreek asook die nuwe boek van Mnr. vd Walt nl. "The Hamlyn Encyclopedia of stars and planets".

1990

Maart 9de, 1990, Huis van Mnr. P. Erasmus, om 7nm.

Daar word voorgestel dat die ledegeld verhoog moet word maar dit moet oorstaan tot die jaarvergadering. Mnr. Erasmus weet van persone wat belangstel in die vereniging en die vergaderings moet meer ininteressant aangebied word deur prakties die sterre te observeer.

Mnr. van der Walt onderneem weereens om iemand te gaan spreek om krag na die gebou op Naval Hill aan te sluit. Hy sal saam met Mnr. Rabe die gebou besoek om te kyk waar dit verbeter kan word. Sou dit gebeur kan die publiek weereens uitgenooi word.

'n Uitstappie word beplan na Mnr. Bob Hewetson, "de Put", Brandfort. Mnr. v/d Walt sal hom skakel. Hy sal ook die SAUK skakel vir 'n praatjie en die vergaderings datums vasstel.

Mnr. Sheppard vra dat daar gekyk moet word na die versilwering van spieëls.

Mnr. Rabe gesels oor die vordering van die sterrekunde woordeboek. Hy noem dat hulle daaraan dink dat hulle volgende jaar met die sonsverduistering 'n skip wil reël na die Atlantiese oseaan.

Augustus 3de, 1990, Algemene Jaarvergadering, Huis van Mnr. Van Der Walt, om 7nm.

Verkieping van die komitee:

Voorsitter en Tesourier: Mnr. H. van der Walt

Ondervoorsitter: Mnr. C. Rabe

Sekretaresse: Mev. S. Rabe

Komiteelede: Mnre. Terblanche en Erasmus.

Hierna word die jaarverslag en die Elektroniese stervinder bespreek.

Augustus 3de, 1990, Huis van Mnr. Van Der Walt, om 7nm.

Volgende sake word bespreek:

Besluit oor plakkers van Nataalklub.

Boydenteleskoop. Mnr. v.d. Walt het in gesprek getree met Mnr. Barkhuizen en sal die saak verder voer met Prof. P. E. Viljoen.

Praatjie tov skepping wat slegs 20 000 jaar oud is.

Brief van 'n persoon van die beskermende werkswinkel wat in die vereniging belangstel.

TV program oor die ontwikkeling van VSA ruimteprogram asook evolusie.

Boek "Fraud in Space".

Hubble teleskoop asook sy probleme.

Koerantartikel. Mnr. vd Walt sal met 'n dame by die Volksblad skakel.

September 5de, 1990, Huis van Mnr. Van Der Walt, om 7nm.

Mnr. vd Walt lees 'n brief wat hy gestuur het aan Prof. Potgieter om aansoek te doen vir die gebruik van 'n teleskoop by Boyden Sterrewag. Daar is nog nie 'n antwoord op die brief ontvang nie. Dit is deur die lede goedgekeur.

Die afluitingsfunksie word bespreek. Dit is 7 Desember 1990 en is 'n bring en braai.

Mnr. Rabe gesels oor sy sterrekunde projek.

1991

Committe chosen for 1991/1992 was as follows:

Chairman: HP vd Walt

Vise chairman: J Rabe

Secretary: S Rabe

Committee: PTB Erasmus, TJ Sheperd

Council rep: H Terblanche

1992

Julie 31ste, 1992, Algemene Jaarvergadering, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Die voorsitter spreek die hoop uit dat die goeie opkoms gehandhaaf kan word en dat dit 'n groei in die vereniging se aktiwiteite tot gevolg sal hê.

Hierna word die volgende komitee verkies:

Voorsitter: Mnr. H. van der Walt

Ondervoorsitter: Mnr. H. Calitz

Sekretaresse: Mev. T. Venter

Komitee lede: Mnr. B. van Zyl, C. de Coning, Mej. L. Hatting

Die voorsitter sal die name van die komitee lede aan die hoofkantoor stuur. 'n Voorstel dat lede R2 p.m. bydra vir tee, koffie, melk ens vir byeenkomste word aanvaar.

Die Departement Fisika sal deur Mnr. Calitz genader word dat die Vereniging hul vergaderings by Boyden Sterrewag hou. Hy meld dat hulle wel al tentatief genader is en dat die departement die volgende teenpretasie vra vir die gebruik van die sterrewag: lede moet bereid wees om groepe uit te neem en inligting daar te verskaf. Van die lede is reeds bereid. Indien daar dan wel daar vergader word sal die groep dan elke laaste Vrydag van die maand om 18:30 by die Fisika gebou bymekaar kom en van daar vertrek.

'n Voorstel dat daar bepaal moet word wat elke persoon se motivering is om by die vereniging aan te sluit, sy belangstellingsterrein en gebiede waarop hy meer inligting verlang word aanvaar. Die sekretaresse sal so 'n vraelys saamstel en uitstuur. Elke lid kan dan die geleentheid kry om 'n bydrae te lewer. Enige interessante brokkies inligting kan tydens die byeenkomste oorgedra word.

Mnr. van der Walt gee 'n interessante praatjie oor konstellasies, die ontstaan van hul name, winter- en somer konstellasies asook beweging in die hemelruim.

Mnr. Calitz wys op die waarde van kaarte en lig 'n paar beginsels uit. Daarna word daar na 'n verskeidenheid skyfies gekyk. Van die lede benut daarna die geleentheid om konstellasies te identifiseer vanaf die dak van die gebou.

September 18de, 1992, Huis van Mnr. van Der Walt, om 7nm.

In stede van die R2 per maand word R10 per jaar voorgestel vir ledegeld. Die boekjaar sal strek vanaf 1 Julie - 30 Junie. Daar is 'n bedrag op spaar by Trust Bank, wat na die goue spaar oorgeplaas kan word. Die Voorsitter sal ondersoek instel.

Die uitvat van groepe na Boyden word bespreek. Mnr. Calitz is die enigste lid wat dit doen, en die ander is ook bereid. Daar sal gepoog word om dit met ons normale uitstappies of ander vaste datums te koördineer. Daar word wel bevestig dat die bymekaarkomplek by die Fisika departement sal wees. Alternatiewe programme sal gereël word by Boyden.

In die vraelys sal belangstellings, kundigheid, ens bepaal word. Dit sal 'n belangrike rol speel in die bepaling van aktiwiteite en daarom moet dit met sorg saamgestel word. 'n Konsep sal deur die Voorsitter, onder-voorsitter en sekretaresse en uitgestuur word.

Mej. Hatting kan vir afslag beding op apparatuur vir lede en sal dit voor lê op vergaderings. Die adres lys sal aan lede beskikbaar gestel word. Daar kan van die Munisipaleit se "What's On" reklameblad gebruik gemaak word om die vergaderings en byeenkomste van die Vereniging te adverteer. 'n Kalender van sterrekundige gebeure kan tydens elke lede vergadering vir die komende maand uitgedeel word.

'n Voorstel dat ledevergaderings 'n vaste struktuur het vind byval. Elemente soos die volgende kan ingeluit word: 1. Rapportering oor interessante sake. 2. Vrae en antwoorde. 3. Onderwerp.

Die probleem dat voornemende lede slegs teleskoop observasie wil doen word bespreek. Lede kan elk 'n geleentheid kry om oor 'n onderwerp 'n voordrag te lewer. 'n Vooraf beplande program moet uitgedeel word, met bv. oa slegs 1 X kwartaal observasie. Die doel van die vereniging moet onder lede se aandag gebring word. Uitstallings en 'n bronnelys van leesstof kan elke byeenkoms interessanter maak, veral wanneer daar oor 'n sekere onderwerp gepraat word.

Die vereniging moet ook as waghond optree teen sterrekundige flaters wat in die pers begaan word. Die voorsitter verwys na die wyse waarop Die Volksblad die maan siklus aangegee het.

Die notule word voorgehou en goedgekeur. Die volgende sake spruit uit die notule:

Die briefhoof moet nog goedgekeur word deur Mnr. Van der Walt.

Mev. Venter moet nog die vraelys saamstel.

Adreslys moet nog aan alle lede uitgedeel word.

Mnr. de Coning en Van Zyl sal nog opgelei word om by Boyden behulpsaam te wees met die hantering van groepe.

Daar word verwys na die afsluitingsfunksie in Desember 1992 aan huis van Mnr. van der Walt.

1993

Januarie 29ste, 1993, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Die hoofdoel van die vergadering is om die jaarprogram saam te stel. Daar word besluit om 4 keer uit te gaan na Boyden en om die videoreeks wat die UOVS aangekoop het en uit ses dele bestaan in die preogram in te werk. 'n Tema sal ook vir elke byeenkoms bepaal word. Daar word besluit dat die vergaderings op die laaste Donderdag van elke maand plaasvind. Die videos sal gebruik word wanneer Boyden-aande nie kan realiseer en ook as toeligtig by praatjies.

Algemeen: Mev. Venter sal die koerante, radio en what's On gebruik vir reklame vir byeenkomste..

Boyden is laat 1992 deur 'n storm wind beskadig. Die UOVS gaan moontlik herstelwerk daar verrig. Die moontlikheid dat die kompleks gesluit gaan word is nie uitgesluit.

'n Skrywe is ontvang van die Transvaalse vereniging wat voorstel dat daar gedurende die jaar 'n saamtrek by Boyden plaasvind. Ons sal help met die reëlings en verblyf aanbeveel. Mnr. Calitz sal hulle antwoord en uitnoodi.

Die Fisika departement het 'n sonteleskoop installeer en die vereniging kan aansoek doen om observasie.

'n Voorstel dat 'n vrae en antwoord stelsel begin vind byval.

Februarie 25ste, 1993, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Hannes Calitz vertoon skyfies en gee 'n lesing in die groot Lesingslokaal.

Maart 25ste, 1993, Boyden Sterrwag, om 7nm.

Skyfies in klein lesingsaal en observasies.

April 4de, 1993, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Verwelkoming deur Mnr. H. Van Der Walt. Lesing deur hom oor die "Big Bang". Rektor van die UOVS is teenwoordig.

Mei 5de, 1993, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Verwelkoming deur Hannes Calitz. Hy gee 'n praatjie oor "Black Holes" en raak lireis oor die "cute"heid van die Fisika van Black Holes.

Junie 6de, 1993, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Hannes Calitz verwelkom almal teenwoordig. Daar was 70 gaste en Trudie Venter het 'n lesning aangebied oor vreemde vlieënde voorwerpe. Chaos, gasprekers vanaf Durban het hulle self nomineer.

Julie 7de, 1993, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Observasies.

Augustus 8ste, 1993, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Mnr. Van der Walt heet almal welkom. Braam van Zyl bied 'n lesing aan oor Kwasars en Galaksies.

Augustus 26ste, 1993, Algemene Jaarvergadering, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Die volgende lede is tot die komitee verkies:

Voorsitter: Hannes Calitz

Ondervoorsitter: Mnr. H. van der Walt

Sekretaresse & Tesourier: Liesel Hattingh

Verteenwoordiger by die Raad: Chris de Coning

Addisionele Lede: Braam Van Zyl

Deon Stein

September 30de, 1993, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Chris de Coning doen die aanbieding oor NASA en Ruimtevaard.

Oktober 14de, 1993, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Hannes Calitz verwelkom almal teenwoordig. Video vertoning oor Black Holes in die Boyden-Biblioteek. Maak teleskope oop nadat dit ophou reën om 21h00.

November 11de, 1993, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Lesing aangebied deur Chris de Coning oor die geskiedenis van Sterrekunde.

Desember 12de, 1993, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Afsluiting en braai.

1994

Januarie 17de, 1994, Bestuursvergadering, woning van Mnr. D. Steyn, om 7nm.

Register van besluite:

Die volgende lede het of gaan verhuis en is nie langer beskikbaar om op die bestuur te dien nie: Mnr. H. Calitz – Voorsitter, Mej. L. Hattingh – Sekretaris / tesourier, Mnr. C. de Coning – bestuurslid. As tussentydse maatregel word besluit dat Mnr. B. Van Zyl sal optree as voorsitter, Mnr. H. Van Der Walt sal aanbly as onder-voorsitter, en Mnr. D. Steyn sal aanbly as bestuurslid. 'n Persoon sal gewerf word vir die pos van sekretaris/tesourier. Die ander poste op die bestuur sal vir eers vakant bly. Die volgende bestuursverkieping sal Junie 1994 gehou word.

'n Program word opgestel vir die eerste helfte van 1994.

Die vereniging wil graag weer gebruik maak van die UOVS se fasiliteite. Mnr. B. Van Zyl en Mnr. C. De Coning word afgevaardig om Mnr. M. Hoffman in die verband te gaan spreek.

Elementêre sterrekaarte en maankaarte gaan elke maand versprei word.

Mnr. De Coning sal as voorsorgmaatregel ook by Vista Universiteit aansoek dat ons daar kan vergader indien die UOVS nie vir ons toestemming kan geen nie.

Januarie 27ste, 1994, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Video oor die heelal word vertoon, waarna Mnr. B. Van Zyl 'n praatjie lewer oor die amateur sterrekunde. 12 Persone teenwoordig.

Februarie 24ste, 1994, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Mnr. C. de Coning lewer 'n interessante praatjie oor sterrekunde geskiedenis. 15 persone teenwoordig.

Na afloop van die byeenkoms is 'n bestuursvergadering gehou. Die volgende besluite is geneem:

Die Vereniging mag gebruik maak van die UOVS se fasiliteite. 'n Brief moet net gerig word waar toestemming gevra word om Boyden sterrewag op 21/07/94 te gebruik. Mnr. B. Van Zyl sal dit doen.

Mej. J. Van Heerden word aangewys as die volgende sekretaris.

Die Vereniging het al die jare lank 'n Bankrekening by Trust Bank – (nr. 38-12513-002-7) Saldo. R 558,98. Die enigste persoon wat tekenregte het, is 'n Mnr. Nester wat nie meer 'n aktiewe lid van die vereniging is nie. Die bank verlang 'n brief van Mnr. Nester voordat hulle bereid is om die tekenregte te verander. Mnr. H. Van Der Walt sal poog om Mnr. Nester op te spoor. Nuwe Tekenregte: Enige twee van Mnr. Van Der Walt, Mej. Van Heerden of Mnr. Van Zyl.

Daar word besluit dat die Vereniging sy eie posbus moet bekom, dat 'n lede adreslys opgestel moet word en dat nuusbriewe uitgestuur moet word.

'n Pannekoekaand word vir Vrydag 10 Maart 1994 by die woning van Chris de Coning gereël.

Mnr. De Coning maak melding dat die Vista Universiteit toestemming verleen het dat ons mag gebruik maak van hulle fasiliteite. Neem met dank kennis.

Maart 31ste, 1994, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Slegs 10 mense daag op, aangesien dit die begin van 'n lang naweek is. Observasies deur die teleskope.

April 4de, 1994, Onderwysentrum, Dealeweg, om 7nm.

Onder leiding van Mev. Schoch het ons meer geleer van die sterrekunde opvoedkunde program vir begaafde leerlinge. Waarneming is ook gedoen vanaf hulle sterrewag. 15 Persone het opgedaag. Daar was slegs 3 mans omrede ons manlike lede militêre verpligtinge tydens die verkiesing gehad het.

'n Brief met dank betuiging is aan Mev. Schoch gestuur.

Mei 25ste, 1994, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die eerste Nuusbrief is op 12 April 1994 aan al die lede uitgestuur, en is hierna gereeld gestuur.

Tien persone het die koue trotseer om waarneming met die teleskope te doen. Matie Hoffman se praatjie oor "sterre kleure" het groot byval gevind. Daar was ongelukkig nie genoeg tyd gewees om die gedeelte oor "afstand bepaling" te doen nie. Op versoek van Matie sal dit op 'n latere stadium gedoen word.

Uit die Nuusbrief van 22 Junie 1994 die volgende:

Botsing tussen Jupiter en Shoemaker.

Die langverwagte botsing tussen die planeet Jupiter en die komeet Shoemaker gaan na alle verwagtinge gedurende Julie maand plaasvind. Ons as vereniging is in die bevoorregte posisie dat ons op die aand van 21 Julie 1994 waarneming vanaf Boyden-Sterrewag gaan doen. Meer besonderhede sal in die volgende nuusbrief bekend gemaak word.

Junie 30ste, 1994, Algemene Jaarvergadering, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

Deon Steyn het 'n interessante praatjie oor sateliete gelewer, gevolg deur 'n Video vertoning.

Bestuursverkieping: Volgens die grondwet moet die bestuur bestaan uit 7 lede. Aangesien ons tans min lede het, is besluit dat die bestuur uit slegs lede moet bestaan. Die uitslag was soos volg:

Voorsitter: Mnr. Braam Van Zyl
Onder Voorsitter: Mnr. Deon Steyn
Sekretaresse/Tesourier: Mej. D. Bekker
Adisionele lid: Mnr. N. Van Der Walt

Uit die Nuusbrieff van 14 Julie 1994 die volgende:

Botsing tussen Jupiter en Schoemaker

Een van die grooste en interessantse gebeurtenisse in die geskiedenis van sterrekunde vind hierdie maand plaas wanneer die komeet Shoemaker teen die planeet Jupiter bots. Wat hierdie botsing so uniek maak is die feit dat dit al maande voor die tyd voorspel is.

Met 'n volume van 1330 keer groter as die aarde, is Jupiter die grootste planeet in ons sonnestelsel en oefen dit 'n enorme aantrekkingskrag uit op ander hemelliggame. Sterrekundiges vermoed dat die komeet Schoemaker alreeds in 1970 vasgevang is in Jupiter se aantrekkingskrag en dat dit sederdien om die planeet wentel. Gedurende Julie 1992 het dit egter so na aan Jupiter gekom dat dit in 21 stukke op gebreek het. Die stukke is tot 50 000 000 km ver geslinger en dit het daarna begin terug val. Die verwagting is dat die stukke vir die tydperk 16 – 22 Julie 1994 op Jupiter gaan neesrtort. Die inpak van hierdie botsing gaan groter wees as die krag van al die wêreld se atoombomme saam.

Wat ons alles kan sien.

Vir die van u wat 'n reuse ontploffing met donderslae en blitse vermag, wag daar 'n reuse teleurstelling. Die afstand tussen ons en Jupiter is eenvoudig te groot. Die aand van 21 Julie 1994 sal ons op hoogte gebring word van die jongste verwickelinge. Ons sal ook die geleentheid kry om met die teleskoop na Jupiter te kyk om moontlik skade wat deur die botsing aangerig is, waar te neem.

U aandag word daarop gevestig dat die Fisika Departement, UOVS, op die onderstaande datums aanbiedings by Boyden Sterrewag hou. Mnr. M. Hoffman kan by tel: 4012924 gekontak word vir verdere inligting:

16/07/1994   Koste R75 per persoon (insluitende 'n kaas en wyn ete)
20/07/1994   Koste R20 per persoon
21/07/1994   Koste gratis aan ons opbetaalde lede en R20 per besoeker.

Julie 16de – Julie 21ste 1994, Boyden Sterrewag

Saterdag 16/07/1994

Kaas en wyn funksie geborg deur "Pick & Pay". ASSA bedien koffie en tee.

Maandag 18/07/1994

Kaas en wyn geborg deur "Pick & Pay". ASSA bedien koffie en tee.

Waarneming van die botsing tussen Jupiter en Schoemaker:

- Regstreekse uitsending op AGENDA, TV1 – skakel oor na Boyden om ongeveer 21:55. 'n Kort geskiedenis van Boyden word ook uitgesaai.
- Die "Groot botsing" word waargeneem op 'n TV skerm in die saal opgestel wat in verbinding is met 'n CCD kamera op die 60 duim teleskoop.
- Tussendeur is lesings aangebied deur ASSA lede van Johannesburg en Pretoria.
- Mev. Schoch vanaf die Onderwysentrum, Bloemfontein, bied 'n uitstalling aan met betrekking tot komete.

Donderdag 21/07/1994

Bloemfontein ASSA lede vergader by Boyden. Ongeveer 30 persone teenwoordig, 17 lede sluit aan by ASSA 1994 – 1995. Lede neem die omvang van die skade op Jupiter waar deur die groot teleskope, asook op die TV skerm. 'n lid vanaf Pretoria, Mnr. Pieter ? gee 'n interessante inleidende lesing oor hemelliggame. 'n Skyfiereeks opgestel deur Mnr. B. Van Zyl (Voorsitter, Bfn) dien ter illustrasie.

Na aanleiding van 'n brief waarin Mnr. F. C. Naser sy tekenmagte afstaan op die Trust Bank rekening, word die tekenmagte oorgeplaas na :

Mnr. B. Van Zyl (Voorsitter)
Mnr. D. Steyn (Onder-voorsitter)
Mej. D. Bekker (Sekretaresse/Tesourier)

Augustus 26ste, 1994, Boyden Sterrewag om 6.30nm.

'n "Bring en Braai" is gehou te Boyden – Sterrewag. Ongeveer 30 persone teenwoordig. Waarneming is deur die teleskope gedoen. 'n Video aangaande die geskiedenis van Boyden is vertoon. 'n Skyfiereeks aangaande verskeie konstalelasies is saamgestel en aangebied deur Mnr. B. Van Zyl. 'n Kort lesing is ook gebied en lesing notas is aan almal teenwoordig uitgehandig.

September 8ste – 13de 1994, Onderwysentrum te Dealweg 31, om 7.30nm.

'n Sterrekunde kursus vir die lede is deur Mev. Schoch aangebied en was 'n groot sukses. Agt en twintig lede het dit bygewoon en al die kursusgangers het baie by die kursus gebaat.

Oktober 27ste, 1994, Departement Fisika, UOVS, om 7nm.

Ongeveer 20 persone was teenwoordig. 1 Nuwe lid het aangesluit. 'n Kort praatjie aangaande die sonsverduistering is gelewer deur Mnr. B. Van Zyl. Die verduistering begin om 16:15 op 03/11/1994 en eindig teen ongeveer 17:20. Die geskiedenis van die sonsverduistering is ook aangebied.

Proponent Lizette de Bruyn het 'n kort lesing, getiteld: "Wat sê die Bybel oor die Skepping (naamwoord) en die skepping (werkwoord)" gelewer. Lesing notas is aan almal teenwoordig uitgehandig en literatuur verwysings is gedoen.

Mnr. M. Hoffman het kortliks terugvoer gelewer oor sy formele besoek aan die Sutherland-sterrewag in die Kaapprovinsie. Na afloop van die byeenkoms is 'n bestuursberpreking gehou aangaande die moontlike aanbieding van die jaarlikse ASSA Nasionale Kongres van 1995, te Bloemfontein.

November 17de, 1994, Departement Fisika, UOVS, om 7nm.

Ongeveer 20 persone was teenwoordig. Mnr. Jens Jacobsen het 'n insiggewende praatjie aangaande Radiosterrekunde gelewer en die rol van die amateurs in hierdie veld bespreek.

Desember 3de, 1994, Boyden Sterrewag, om 6nm.

'n "Bring en Braai" en sterrekykaand is gehou. Ongeveer 20 persone was teenwoordig plus die eregaste vir die aand, Mev. Drieks Burger en haar familie. Mev. Burger het haar herinneringe van haar werk by Boyden sterrewag met die teenwoordig gedeel.

1995

Januarie 31ste, 1995, Departement Fisika, UOVS, om 7nm.

Ongeveer 30 persone was teenwoordig. 'n Skyfiereeks met klankbaan aangaande die somerlug is vertoon. Aantekeninge is deur die teenwoordig gevolg tydens die skyfiereeks, om begrip te vergemaklik. Mnr. H. Calitz, (vorige voorsitter) het die beplanning van 'n drie dag kursus in basiese (inleidende) Sterrekunde bespreek. 'n Kursusfooi van R20,00 per persoon sal gehou word. Beplande datums: 06/02/1995, 21/02/1995, 28/02/1995 om 19h00. Beplande plek: Boyden Sterrewag. Mnr. C. de Coning het die voorstel van 'n "naweek onder die sterre" aan die groep voorgelê. Koppiesrus, ekologiese opvoedkundige sentrum, is as plek voorgestel. Datums sal vasgestel word. Mnr. B. Van Zyl (voorsitter) het betrokkenheid van elke lid aangemoedig en 'n teleskoopbouprojek is voorgestel vir verdere oorweging.

Februarie 6de – 27ste, 1995, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Mnr. Hannes Calitz, vorige voorsitter, het 'n inleidende kursus aangaande Sterrekunde aangebied. Die kursus het oor drie weke gestrek en is op Maandagaande aangebied. Twintig persone het die kursus bygewoon en 'n fooi van R20,00 per persoon is gehou. Hierdie kursus is aangebied met die oog op vorming van klein werkgroepe.

Maart 7de – 28ste, 1995, Onderwysentrum, om 7nm.

'n Inleidende kursus is soos tydens September 1994, deur Mev. Magdaleen Schoch van die Onderwysentrum aangebied. Besondere aandag is aan die "evolusie van sterre" gegee.

Maart 17de, 1995, Koppiesrus Ekologiese Opvoedkundige sentrum, om 7nm.

'n Sterre navigasie aand is by die sentrum aangebied. Ongeveer 20 mense het die aand kom geniet. Die skattejag onder die sterre het vir baie pret gesorg en die teenwoordig het die aand met 'n bring en braai afgesluit. Sommige persone het oornag en het hierdie spesiale byeenkoms ontspannend en genotvol ervaar.

April 18de, 1995, Boyden Sterrewag om 7nm.

'n Byeenkoms aangaande groeppvorming is gehou.

April 25ste, 1995, Fisika gebou, UOVS, om 7nm.

'n Praatjie deur Mev. Magdaleen Schoch, van die Onderwysentrum, aangaande "Genesis en die Oerknal", het 60 mense gelok. 'n Resensie van die Boek "Genesis and the Big Bang" deur die Joodse fisikus en teoloog Gerald Schroeder, is gelewer.

'n Skyfievertoning met klankbaan oor die herfslug is met behulp van aantekeninge gevolg.

'n Koerantberigie ter advertering van hierdie byeenkoms het reaksie uitgelok weens die publisering van "Suid-Afrikaanse Astrologiese Vereniging" in plaas van "Astronomie Vereniging van Suid-Afrika". Die drukkersduiwel het die skuld gekry en "Ons Stad" is bedank vir hulle reklame.

Mei 26ste, 1995, Boyden Sterrewag, om 7nm.

'n Deurnag sterrenag is gehou. Ongeveer 40 persone het ten spyte van bewolkte toestande opgedaag, waaronder 'n paar persone van die Impala Vliegskader was. Ongeveer 10 persone het die koue trotseer om deur die nag sterre te kyk. 10 studente en 2 dosente van die departement fotografie aan die Technikon OVS het foto's geneem deur die aand. 'n Praatjie aangaande teleskope is deur Mnr. Barnie Fourie aangebied.

Junie 26ste, 1995, Algemene Jaarvergadering, Departement Fisika, UOVS, om 7nm.

Die Voorsitter, Mnr. Braam Van Zyl het 'n jaarverslag gelewer waaronder 'n sespunt plan van die Bestuur voorgelê is. Hier is 'n samevatting: Maandelikse nuusbriewe is aan lede gestuur. Die media is van inligting voorsien en praatjies is oor die radio gelewer. Inligtingspraatjies is gelewer en skole is betrek, bv. Die Buitelugskool op Zastron, 'n Skool in Brandfort, asook Fouriesburg. Deur middel van ons Kaapstadse Korrespondent, Mnr. Chris De Coning, is ons tak by die nasionale vereniging verteenwoordig. Die jaarlikse Astronomie simposium word dan ook in 1995 te Bloemfontein gehou. Die grootste teleurstelling van die jaar is beskou as die swak ondersteuning van werkgroepies. Die hoogtepunt word beskou as die genot wat elke lid ervaar met die beoefening van die stokperdjie. Die voorsitter het ook Mnr. Matie Hoffman vir sy insette en ondersteuning bedank. Mev. Schoch van die onderwysentrum is bedank vir haar besondere bydraes en die bestuur is ook bedank.

Die voorsitter het die teenwoordig ingelig met betrekking tot die Astronomie simposium wat vanaf 26 tot 28 September by die Onderwysentrum, Bloemfontein, aangebied word.

'n Finansiële verslag is gelewer.

Die nuwe bestuur is gekies en is as volg:

Voorsitter: Mnr. Hannes Calitz

Ondervoorsitter: Mnr. Deon Stein.

Sekretaresse: Mej. Grietjie Erasmus

Tesouriere: Mej. Elna Pienaar

Drie Addisionele lede: Mnr. Braam Van Zyl
Mnr. Nic Van Der Walt
Mnr. Barnie Fourie

Mnr. Barnie Fourie het die aanskaffing van 'n teleskoop deur elke lid as sy ideaal gestel. Die basiese werking van 'n Buschnell is verduidelik.

Mnr. Matie Hoffman van Departement Fisika het 'n insiggewende praatjie aangaande die teorie van die oerknal en sy mees basiese beginsels gegee.

Augustus 28ste, 1995, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Die byeenkoms is gewy aan observasies van die hele suidelike hemel.

September 27ste – 29ste, 1995, ASSA Simposium, Onderwysentrum, om 7nm.

Die ASSA Simposium was hoogs suksesvol en was 'n plesier om by te woon. Vyf uit die 7 lede van die reëlings komitee was lede van die Bloemfonteintak.

Die lede was soos volg:

Mev. M. Schoch (Voorsitter)

Mnr. B. Van Zyl (Finansies)

Mev. D. Van Jaarsveldt (Sekretaresse)

Mnr. C. De Coning

Mnr. D. Steyn

Mnr. N. Van Der Walt

Mnr. M. Hoffman

Hier is 'n opsomming van die program:

Program: Derde AVSA Simposium. 27 – 29 September 1995.

DINSDAG 26 SEPTEMBER

Aankoms van Simposium Gaste

18:45 Vervoer vertrek vanaf Onderwysentrum

19:30 King's Singers Konsert – Sand du Plessis Teater

WOENSDAG 27 SEPTEMBER

08:00 REGISTRASIE

08:50 VERWELKOMING – Mnr. G. v.N. de Villiers – Hoof, Onderwysentrum

Sessie 1 (Voorsitter: Mnr. M.J.H. Hoffman)

09:00 "The large Scale Distribution of Galaxies in Three Dimensions" – Prof A. P. Fairal – Departement Sterrekunde, Universiteit van Zoeloeland.

10:00 "Music from the Spheres" – Dr P. Martinex – Departement Sterrekunde, Universiteit van Kaapstad

10:30 Tee

Sessie 2 (Voorsitter: Prof Beesham)

11:00 "Binary Stars with Special Reference to Centaurus X-3" – Mnr. H.J. Smit – Departement Biofisika, UOVS

11:30 Verslag deur die Voorsitter van die Okkultasie Seksie – Mnr. Danie Overbeek – Johannesburg

12:00 Verslag deur die Voorsitter van die komeet en Meteoriet Seksie: "The Rate Profile of the Eta Aquarid Meteor Shower" – Mnr T.P. Cooper – Kemptonpark

12:30 Middagete

Sessie 3 (Voorsitter: Mnr. Cooper)

14:00 Spogsessie vir Amateurtakke van AVSA – Natal, Rhodes, Johannesburg, Pretoria, Kaapstad en Bloemfontein

15:30 Tee

DONDERDAG 28 SEPTEMBER

Sessie 1 (Voorsitter: Dr. P. Martinez)

09:00 "Schoemaker-Levy 9 and Jupiter"

Lesing 1: Dr R. S. Stobie – Direkteur: SAAO

Lesing 2: Dr. D. P. Smits – Hartrao

10:30 Tee (Groepfoto word geneem)

Sessie 2 (Voorsitter: Dr. D. P. Smits)

14:00 "Recent Comet Observations from Southern Africa" Mnr. T.P. Cooper – Kemptonpark

- 14:30 "Famous South African Astronomers" Mnr. R. F. Hurly – Kaapstad
 15:00 Boyden Observatory: Past, Present and Future?"
 Die Verlede: Mnr. C. De Coning – Departement Geskiedenis, Vista Universiteit
 Die Hede en die Toekoms: Mnr. M. J. H. Hoffman – Departement Fisika, UOVS
 15:30 Tee

VRYDAG 29 SEPTEMBER

Sessie 1 (Voorsitter: Mnr. D. Steyn)

- 09:00 "Eclipses" – Mnr. R. F. Hurly – Kaapstad
 09:30 "Ancient Indian Religious Astronomy of the Stone Ruins of Komatiland" – Dr. C. Hromnik – Kaapstad
 10:00 Toer van Departement Sterrekunde (insluitende sterrewag), Onderwysentrum – Mev Schoch –
 Onderwysentrum, Bloemfontein
 10:30 Tee
 12:50 Afsluitingsete

AANDGELEENTHEDE PROGRAM

27 SEPTEMBER: LAMONT HUSSEY

- 17:30 Bus vertrek vanaf Onderwysentrum
 18:30 Aankoms by Lamont Hussey (Sterrewagteater). Sjerrie word bedien
 18:45 Die Burgermeester van Bloemfontein arriveer
 19:00 Verwelkoming: Mnr. P. Vorster – Die Burgermeester van Bloemfontein
 19:10 Lamont Hussey, 'n Geskiedkundige Terugblik: Mnr. C. De Coning – Departement Geskiedenis, Vista Universiteit
 19:30 Gasspreker: Dr. R.S. Stobie – Direkteur, SAAO – Toeligtig oor die voorgenome "South African Large Telescope" (SALT)

Vingerete

28 SEPTEMBER: BOYDEN STERREWAG

- 17:30 Bus vertrek vanaf Onderwysentrum
 18:00 Aankoms by Boyden Sterrewag. Besigtiging van die Fasiliteite. Drankies word geniet
 19:00 Verwelkoming: Prof F.P. Retief – Rektor – UOVS
 19:15 Braaivleis
 20:15 Toeligtig van Boyden: Mnr. M.J.H. Hoffman – Departement Fisika, UOVS. Sterrekysessie
 21:15 Koffie
 22:00 Bus vertrek vanaf Boyden Sterrewag

Oktober die 12de, 1995, Boyden Sterrewag om 7nm

Barnie Fourie het ons alles van teleskope en die bou daarvan vertel. Die maonlike gebruik van een van die geboue op Boyden vir 'n klubhuis is met graat geesdrif aanvaar en 'n brief vir goedkeuring sal aan die Fisika Departement, UOVS, gestuur word. Daar is ook werkgroepe vir die verskillende aspekte van sterrekunde voorgestel. Ons het ook 'n lekker koppie tee geniet en toe weer 'n paar sterre opgesoek.

November die 13de, 1995, Boyden Sterrewag om 7nm

Chris de Coning het vir ons meer vertel oor die geskiedenis van sterre en tyd en hoe die twee ook bymekaar kom. Observasies.

Desember 2de, 1995, Boyden Sterrewag om 7nm.

Afsluitingsfunksie bestaande uit 'n bring en braai. Ongelukkig was daar slegs van die bestuurslede wat opgedaag het, maar die wat daar was het die aand baie geniet. Observasies.

1996

Januarie 22ste, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Radio astronomie is bespreek. Observasies deur 13 en 60 duim teleskope.

Februarie 15de, 1996, Bestuursvergadering, om 7nm.

Mnr. Barnie Fourie kan weens werksverpligtinge nie meer as voorsitter optree nie. Mnr. Braam Van Zyl sê hy is bereidwillig om as tydelike voorsitter op te tree tot die volgende verkiesing. Die aansoek om die 16 duim teleskoop gebou te gerbuik vir 'n klubhuis is goedgekeur deur Matie Hoffman van Fisika Departement. As ons die plek wil opknop, is ons welkom om dit te doen. Mnr. Hannes Calitz vra of hy sy teleskoop Boyden toe kan skuif.

Februarie 26ste, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

'n Praatjie oor Radio astronomie word deur Mnr. Deon Steyn gegee. Observasies deur 13 en 60 duim teleskope.

Maart 4de-5de, 1996, Onderwyssentrum, Dealweg, om 7nm.

'n Sterrekunde kursus word aangebied deur Mev. Schoch. Inhoud: Maak en lees van planisfeer. Basiese terme en beginsels word verduidelik. Afstand en grootte skale, ons plek in die heelal. Die ontwikkeling van sterre, geboorte, volwassenheid en sterfte. Elke sessie word afgesluit met 'n sterkyk sessie om dit wat geleer is te ervaar.

Maart 8ste, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Deirdre Van Jaarsveldt gee 'n praatjie oor die maan. Observasies na verskeie voorwerpe deur 13 en 60 duim teleskope

April 3de, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Die maansverduistering word observeer en bespreek asook die komeet Yuji Hyakutake.

Mei 17ste, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Deon Steyn gee 'n praatjie oor die verskillende soorte sateliete en die bane wat hulle volg. Observasies deur 13 en 60 duim teleskope

Junie 14de, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Gesellige braai en observasies deur 13 en 60 duim teleskope

Augustus 23ste, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Jaarvergadering. Die voorsitter Braam Van Zyl lees die jaarverslag waarna die bestuur verkies word:

Voorsitter: Braam Van Zyl

Onder Voorsitter: Deon Steyn

Sekretaresse: Grietjie Erasmus

Tesourier: Elna Pienaar

Adisionele lede: Hannes Calitz

Deirdre Van Jaarsveldt

Dawie Van Jaarsveldt

Verteenwoordiger by die Raad: Chris De Coning

Observasies deur 13 duim teleskoop

September, 26ste 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm

Maansverduistering word observeer en bespreek.

Oktober, 4de 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Praatjie deur Dawie Van Jaarsveldt oor die geskiedenis van die Metcalf teleskoop.

Observasies deur 13 en 60 duim teleskope

Oktober 21ste, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Die Orionids Meteoriet reën word bespreek en observeer

Desember 12de, 1996, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Afsluiting en bring en braai. Observasies deur 13 en 60 duim teleskope.

1997

In 1997 het die vereniging se lede begin diens doen by die Vriende van Boyden se ope aande.

Februarie 21ste, 1997, Boyden Sterrewag om 7nm.

Hannes Calitz gee 'n praatjie oor die skokgolwe wat galaksies maak wat deur die hemelruim beweeg en die effek daarvan.

Observasies deur die 60 en 13 duim teleskope.

Maart 24ste, 1997, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die maansverduistering word observeer en bespreek.

April 18de, 1997, Boyden Sterrewag om 7nm.

Komeet Hale-Bop word observeer en bespreek. Wat 'n pragtige gesig!

Junie 27ste, 1997, Boyden Sterrewag om 7nm.

Braam Van Zyl gee 'n praatjie oor die ontstaan van sterre wat hy met projekter illustreer. Observasies deur die 60 en 13 duim teleskope.

Augustus 15de, 1997, Boyden Sterrewag om 7nm.

Jaarvergadering. Die voorsitter Braam Van Zyl lees die jaarverslag waarna die komitee gekies word:

Voorsitter: Braam Van Zyl

Onder Voorsitter: Hannes Calitz

Sekretaresse: Grietjie Erasmus

Tesourier: Elna Pienaar
Addisionele lede: Deirdre Van Jaarsveldt
Dawie Van Jaarsveldt
Verteenwoordiger by die raad: Chris de Coning.
Observasies.

September 16de, 1997, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die maansverduistering word observeer en bespreek.

Oktober 4de, 1997, Boyden Sterrewag om 7nm.

Braam van Zyl gee 'n praatjie oor asteroïdes. Observasies deur die 60 duim en die 13 duim.

Desember 12de, 1997, Boyden Sterrewag om 4nm.

Afluiting deur 'n bring en braai en observasies deur die 60 duim en die 13 duim.

1998

Februarie 14de, 1998, Boyden Sterrewag om 2nm.

Lede kom by Boyden byeen om die klubhuis skoon te maak wat aan ons gegee is.

Mei 16de, 1998, Boyden Sterrewag om 7nm.

Hannes Calitz gee 'n praatjie oor die natuur van galaksies.
Observasies deur die 13 en 60 duim teleskope.

Junie 27ste, 1998, Boyden Sterrewag om 7nm.

Dawie Van Jaarsveldt gee 'n praatjie oor die geskiedenis van Boyden Sterrewag.
Observasies deur die 13 en 60 duim teleskope.

Julie 25ste, 1998, Boyden Sterrewag om 7nm.

Algemene jaarvergadering. Die voorsitter Braam Van Zyl lewer die jaarverslag en finansiële verslag, en die nuwe komitee word verkies:

Voorsitter: Braam Van Zyl
Onder Voorsitter: Hannes Calitz
Sekretaresse: Grietjie Erasmus
Adisionele lede: Deirdre Van Jaarsveldt
Dawie Van Jaarsveldt
Deon Steyn

Augustus 8ste, 1998, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die maansverduistering word observeer en bespreek.

September 5, 1998, Boyden Sterrewag om 7nm.

Hannes Calitz gee 'n praatjie oor die afstande in die hemelruim.
Observasies deur die 13 en 60 duim teleskope.

Desember 5de, 1998, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die jaar se afsluiting word gehou deur 'n braai en lekker kuier.

1999

Februarie 27ste, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Dawie van Jaarsveldt lewer 'n praatjie oor "Metcalf - Amateur Astronoom van die eeu". Observasies.

Maart 27ste, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

25 lede was teenwoordig en dit was 'n baie lekker aand. Dawie gee 'n praatjie oor die ontdekking van die drie planete wat nie met die blote oog gesien kan word nie, naamlik Uranus, Neptunes en Pluto.

Lukas gesels oor die sterrebeeld Virgo en haar duisende galaksies. Daar is aandag gegee aan die Sombrero galaksie. Hannes Calitz het dit binne 'n paar minute opgespoor met die 13 duim. Dit was inderdaad iets om te sien.

Braam Van Zyl deel ons mee oor Mars wat nou die naaste is aan die aarde in 2 jaar. Ons het na Mars deur die teleskoop gekyk.

Verder het Matie Hofman ons die maan gewys deur die 60 duim teleskoop, en ons op 'n toer deur die kraters en berge geneem.

'n Groot verrassing was om Eta Carina met sy pragtige oranje wolk deur die 60 duim te sien. Dit het gelyk soos 'n foto geneem deur die Hubble teleskoop!!! Groot dank aan Matie wat die aand met ons kom deel het en die groot teleskoop vir ons hanteer het. Matie jy is 'n ster!!!

April 24ste, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Braam gee 'n toeligtig oor Mars en al die teleskope is op Mars gerig.

Pieter Meintjies laat ons almal baie klein voel toe hy 'n pragtige lesing oor die heelal gee met baie skyfies daarby.

Mei 29ste, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die eertse uitgawe van "Die Naghemel", ons tak se nuusbrieff, word uitgegee.

Hannes Calitz gee 'n baie interessante praatjie oor radio en liguitstalings uit galaksies, of anders genoem ontploffende melkweë! Gelukkig is ons Melkweg redelik stabiel. Ons wou met sterkaarte na die konstelasies kyk, maar dit was volmaan so dit het "uitgeskyn".

Junie 3de, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Jaarvergadering. Algemene jaarvergadering. Die voorsitter Braam Van Zyl lewer die jaarverslag en finansiële verslag, en die nuwe komitee word verkies:

<u>Voorsitter:</u>	Braam Van Zyl
<u>Onder Voorsitter:</u>	Hannes Calitz
<u>Sekretaresse:</u>	Grietjie Erasmus
<u>Klubhuis Kurator:</u>	Frans-Peter Botha
<u>Adisionele lede:</u>	Deirdre Van Jaarsveldt Dawie Van Jaarsveldt Deon Steyn

Julie 17de, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die opkoms was goed en die aand was vol interessantheide. Pine Pienaar, een van die land se voorste astro-fotografe wat op die oomblik by Boyden werk, lewer 'n praatjie oor die verskillende soorte kameras, films en toerusting wat hy gebruik, asook die metodes wat hy gebruik om die foto's te neem.

Hannes Calitz vertel ons van die verskillende UFO's wat in ons streek gesien is soos op die internet gerapporteer is. Dit klink of die UFO's deesdae 'n gevaar inhou vir die mens. Hulle maak die goed ook nie meer soos in die ou dae nie.

Hierna sien ons 'n video oor die maanlandings ter herdenking van hierdie gebeure 30 jaar gelede.

Louise Barendse, voorsitter van die ASSA Pretoriatak vertel ons meer oor die lasar projek wat op die oomblik by die 60 duim aan die gang is. Hiervoor tree hy as konsultant op.

Matie wys ons hoe om 'n sterkaart te gebruik.

Observasies.

Augustus 21ste, 1999, Boyden Sterrewag, om 7nm.

Die middag is die klubhuis skoongemaak en die aand is gedeel and die ope-aand. James Portman was die spreker en dit het gehandel oor die "Moonbeam Project".

September 4de, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Hannes Calitz vertel ons van sy Australië avonture. Die res van die aand is gewy aan sterrekyk, iets waarvoor almal uitgehonger was.

Oktober 2de, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Daar is 'n bring en braai gehou en gekyk na 'n video wat Thinus van der Merwe gebring het oor Meteore. Dit is nogal skrikwekkend! Hierna is 'n bespreking gehou en 'n paar angstige vrae is beantwoord.

November 17de, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die vergadering het gehandel oor die Leoniede Meteoriet reën observasie en was 'n belewenis. Braam Van Zyl gee 'n praatjie oor meteoriete en Prof Schoch bring een saam. Daarna is gewag vir die reën om te begin. Dit het eers in die vroeë oggend ure uitgesak en 'n paar brawes het tot dan gewag om te kyk. Daar is 1400 per uur getel wat 80 grade deur die lug getrek het.

Desember 4de, 1999, Boyden Sterrewag om 7nm.

Thinus Van der Merwe gee 'n praatjie oor NASA se beplanning om mense Mars toe te neem. Alles word "recycle", selfs die koolstofdioksied wat jy uitasem!

Observasies en braai.

2000

Februarie 18de, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

Dr. Pieter Meintjies gee 'n baie interessante praatjie oor die navorsings projekte wat vir Boyden beplan word, asook 'n inleiding oor die kataklismiese veranderlikes wat deel vorm van die navorsing.

Maart 11de, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

Die eerste verskyning van die jeug nuusbrieff "Astro-Vontuur Rubriek" maak sy verskyning saam met die nuusbrieff.

Dr. Pieter Meintjies demonstreer die gebruik van die CCD kamera op die 13 duim, asook die proses om veranderlike sterre te bestudeer.

April 8ste, 2000, Fisika gebou, UOVS, om 3nm.

Hannes stel die son teleskoop op. Die swart kolle en vlamme was goed sigbaar. Braam gee 'n praatjie oor die son.

Mei 13de, 2000, Boyden Sterrewag, UOVS om 7nm.

Braam gee 'n praatjie oor meteoriete, hulle ontstaan, verskillende soorte, die observasie en bestudering daarvan. Observasies.

Junie 3de, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

Jaarvergadering. Ons voorsitter Braam Van Zyl lewer die voorsitters verslag asook die finansiële verslag.

Die komitee word verkies en lyk soos volg:

Voorsitter en Nuusbrieff: Dawie Van Jaarsveldt

Tesourier: Braam Van Zyl

Observasie Direkteur: Hannes Calitz

Sekretaresse: Grietjie Erasmus

Klubhuis Kurator: Thinus Van Der Merwe

Addisionele lid: Deon Steyn

Jeugprogram: Deirdre Van Jaarsveldt

Anrew Crichton stel ons vereniging se eie webblad bekend.

Elizma Koen spreek ons toe oor die moontlikheid van lewe op Mars.

Op die jaarvergadering is die vereniging se logo bekend gestel. Dit bevat die beroemde Metcalf teleskoop en eer sy maker, Joel Hastings Metcalf as amateur astronoom van die vorige eeu.

Observasies.

Julie 8ste, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

Neels Raath lewer 'n praatjie oor die misterie van Orion.

Hannes Calitz neem ons weer op 'n toer deur die konstelasies.

Observasies.

Augustus 5de, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

Jacques Berner gee 'n praatjie oor die misterie van die Krap Newel, en dat die Chinese astronome die ontploffing die eerste waargeneem het. As hulle iets gemis het, is hulle koppe afgekap!!

Hannes Calitz het verder gegaan met die konstelasies en aan elkeen 'n sterkaart gegee wat ons vergelyk met die sterre bo Boyden.

Observasies.

September 9de, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

Hannes Calitz verduidelik hoe die verskillende spektrums van liggolwe werk en hoe ons die hemelruim daarvolgens waarneem. Observasies.

Oktober 7de, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

Pieter Meintjies gee 'n praatjie oor radio sterrekunde en vergelyk vir ons foto's wat visueel gesien kan word en die wat met die radio teleskope "gesien" word. Wat 'n verskil. Daar is baie wat ons nie met die blote oog gesien kan word nie. Hy vertel ook van die verskillende radio teleskope wat daar is en wys ons 'n klomp foto's daarvan.

Grietjie Erasmus vertel ons van die verskillende konstelasies en die mitologie daaragter.

November 4de, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

Daar word in twee groepe gedeel en 'n vasvra word gehou. Pieter Meintjies vra die vrae en dit ly tot 'n groot kopkrap en skaterlag. Hy het sommer op die vrae uitgebrei en ons het baie geleer.

Observasies.

Desember 2de, 2000, Boyden Sterrewag om 7nm.

'n Braai word gehou en daarna lewer Dawie van Jaarsveldt 'n praatjie oor Edwin Hubble.

Observasies.

2001

Meetings during the year:

February 24, 2001: Physics Department (UFS), 19:00

Welcoming by the Chairman. The first meeting for 2001 saw members informing the Centre on a variety of topics. Braam van Zyl guided us through the ASSA Handbook of 2001 and told us how to effectively use it throughout the year. He also

re-established the need for the observation group activities for the year. Members Pieter Roodt and Neels Raath informed us on the latest developments in the world of astronomy and space studies.

Member Gerrit Penning informed the Centre of his pilot project called SpaceTides – a weekly space newsletter via e-mail – that he wanted to start. Coffee and tea was served afterwards in the Physics Building's tearoom, in time for the Star Trek Voyager episode at 21:15!

March 24, 2001: Physics Department (UFS), 19:00

Welcoming by the Chairman. The meeting's central focus was a lecture on Edwin Hubble given by the chairman, Mr. Dawie van Jaarsveldt. Dr. Matie Hoffman informed us on the latest developments at Boyden Observatory and how we as amateur astronomers can assist with it. Coffee and tea afterwards.

April 21, 2001: Physics Department (UFS), 19:00

Meeting started by the Chairman and everyone present welcomed. Attended by about 15 members.

The evening's focus was a digital slide presentation about the Planet Mars by member Gerrit Penning. It covered the topics of past and current Martian exploration, Martian geography and climate and future missions to the planet. Coffee and tea afterwards.

26 May, 2001, Physics Department (UFS), 19:00

Opening of the meeting by the Chairman. Two informative topics were presented this evening. Firstly Pieter Laubscher talked on the fascinating theme of variable stars and showed some impressive digital images. Secondly we had a practical lecture on astrophotography by Surina Hohne, which concentrated on what is astrophotography, equipment used (e.g. different cameras, films, exposure times), how to start, errors made by photographers etc.

23 June, 2001, Physics Department, 19:00

42nd Annual General Meeting. Dr. Matie Hoffman presented to the members an interesting lecture concerning the Sun and its activities.

After the lecture, the Chairman, Mr. Dawie van Jaarsveldt, presented to Dr. Matie Hoffman a Certificate of Honour.

Hereby, Dr. Hoffman became the fourth Honourary member of our Centre (a position not bestowed easily and only upon non-members). It was made in recognition of his continuous and outstanding support of our Centre through the years and his willingness to always help.

The new committee members for 2001/2002 were chosen:

Chairman: Dawie van Jaarsveldt (and newsletter)

Treasurer: Braam van Zyl

Secretary: Grietjie Erasmus

Additional Members: Thinus van der Merwe (clubhouse), Hannes Calitz (observations), Gerrit Penning (website), Deidre van Jaarsveldt (children's program), Surina Hohne (Astrophotography)

Council Rep: Chris de Coning (Cape Town)

21 July, 2001, Physics Department, 19:00

Member Jacques Berner gave the members a lecture on the topic of *Astrobiology* – with some fascinating facts about life on Earth as well and its adaptability in harsh conditions. This makes the chances for life on other planets and moons a greater possibility.

25 August, 2001, Physics Department, 19:00

The meetings point of focus was the lecture by member James Ross, who is also an optometrist, on the workings and functions of the human eye. He made clear many questions on how the eye process images. We also did some eye exercises to much fascination! It was a very informative and professional lecture, equipping members to a great extent with facts about the eyes.

22 September, 2001, Boyden Observatory, 19:00

At 16:00, a bring-and-braai was held for interested members. The meeting started at 19:00 and Dr. Pieter Meintjies gave members a talk on the upgrading procedures of the 60 inch Boyden-UFS telescope, and also gave us some demonstrations on its workings! It was interesting to see that the telescope, always used to manual operations, is now fully automated with just the simple click of a mouse button.

We also inspected Hannes Calitz 16 inch reflector in the process of being installed.

27 October, 2001, Physics Department (UFS), 19:00

Jacques Berner gave members a talk on Genesis and Creation, and how the Bible and Science can be brought together.

17 November, 2001, Boyden Observatory, 19:00

This more informal meeting was scheduled to fall together with the Leonid meteor shower. Braam van Zyl gave the members a talk on the meteor shower. Unfortunately observation efforts were hampered by the presence of clouds.

8 December, 2001, Boyden Observatory, 19:00

A bring-and-braai was held prior to the evening's meeting, which was also the Centre's year-end event. It was a rainy and cloudy day, but still much enjoyed. The evening Gerrit Penning hosted a question competition where the club was divided into two groups and had to answer questions obtained from the year's SpaceTides newsletters!

Practical and other activities during the year:

27 February 2001 – Appearance of the first SpaceTides email newsletter. Later in the year to become the Centre's official internet newsletter to the public.

27 February 2001, Boyden Observatory, 18:00 – Deep Sky evening at the 13 inch refractor. Attended by about 12 members. General observations of deep sky objects, though it was hampered by scattered clouds. A long evening nevertheless!

9 March 2001, Boyden Observatory, 18:00 – Lecture by Pieter Laubscher and Shaun Twigge on stars and meteor impacts. Attended by 9 members. Informal observations through the 13 inch telescope. Clear sky.

26 March 2001, Physics Building (UFS), 18:00 – Start of the 2001 astronomy course presented by Mr. Hannes Calitz to interested persons (until August 01). Well attended by amateur astronomers from the Centre.

11 April 2001, Boyden Observatory, 19:00 – Observation evening. Deep sky objects through the 13 inch refractor. Small lecture by Pieter Laubscher in the hall.

9 May 2001, Boyden Observatory, 18:00 – General observation evening. Observation through the 13 inch refractor. Hannes Calitz brought his computer and connected it with the 13 inch by means of a CCD camera. Some members had a "picnic" outside and also saw Orion and Scorpius at the same time together in the sky! Thinus van der Merwe found a very interesting object while sweeping through the Southern Milky Way region with the 13 inch. The CCD displayed it with the characteristics of a planetary nebula, though it is still not certain exactly what this object was. We had to reposition the telescope on the Moon to see if we could spot the predicted occultation of a star, unfortunately with no luck.

21 June 2001, Bloemfontein Waterfront, 12:30 – In association with the Friends of Boyden and Boyden Observatory, our Centre took part in the partial solar eclipse activities of the day by assisting with solar displays through Boyden's mobile telescope for the public, providing information to queries, handing out solar filters and pamphlets etc. The eclipse was also photographed by Surina Hohne and other members at the Waterfront, putting up a truly professional display for the public!

10 September 2001, Boyden Observatory, 18:30 – General Observation evening. Possible observation of a star occultation by Antares (without success however). Visit to the 60 inch reflecting telescope where the DFM engineers upgrading the telescope gave us a tour of their work.

2002

February 16, 2002: Boyden Observatory, 19:00

The meeting held on 16 February 2002 was a very pleasant evening, with clear skies and almost 35 people. (Many of whom were visitors and interested persons who also decided to join the Centre).

Chairman Dawie van Jaarsveldt started the year by welcoming all, gave some Centre detail and told us of the fascinating research being done into the Lamont-Hussey observatory, in association with Willie Koorts at SAAO and Dr. Patrick Seitzer in the USA at the University of Michigan.

Thinus van der Merwe then gave us an interesting lecture on "Why the Earth is so Special" - a fascinating look at the geology of Mars, Venus and especially Earth during their early periods of existence.

Braam then gave us a quick tour through the 2002 ASSA Handbook, with all the technical info any amateur in Southern Africa needs to know. Dr. Matie Hoffman also told us about the installation of the CCD camera on the 1.5 meter Boyden-UFS reflector. Though the telescope will be relatively out of bounds from now on, plans are being made to make it also accessible to the public at open evenings/special group visits.

We were fortunate to be at Boyden when the famous astrophotographer, Pine Pienaar and his students were there from Port Elizabeth. He gave us a inspirational talk on how they go about taking stunning pictures of the stars and deep sky objects. Informal observations through the 13 inch telescope was done afterwards.

March 16, 2002: General Meeting, Boyden Observatory, 19:00

The afternoon started with an introductory session at the solar telescope at 15:30. The telescope became operational again during that time. Sunspots were easily seen on the image projected on the wall.

A Bring-en-Braai was held after the solar session and again the members enjoyed the peaceful atmosphere of Boyden. At 19:00 Mr. Gerrit Penning gave a lecture entitled "A Zoom Journey to the Stars" (part of the educational lectures of Boyden Observatory).

The presentation focused especially on the great distances and sizes in the Universe. The meeting was well attended.

After the main lecture, the members heard a short news lecture on the latest developments of the history group's Lamont-Hussey Observatory research.

Mr. Hannes Calitz then gave a constellation tour through the heavens. Informal deep sky observations through the 13 inch also took place.

Some members stayed on and observed some of the Virgo galaxies and also a few open star clusters in the constellation of Puppis.

April 13, 2002: General Meeting, Boyden Observatory, 19:00

At 15:00, the Solar Group members gathered at the Solar Telescope at Boyden for briefings.

At 17:00, a social bring-en-braai was held.

A lecture on astrophotography techniques was given by Miss Surina Hohne at 19:00. It included a demonstration of when to use what camera equipment and how to use it.

It was followed by informal discussions by the remaining members.

May 18, 2002: Workshop, 12:00

"Workshop on Comets and Meteors" - The May meeting, which was also a Boyden Open Evening, started off a workshop on Comets and Meteors early afternoon, presented by Tim Cooper, ASSA Director: Comet and Meteor Section. It was attended by about 20 members.

That evening, Tim Cooper gave the public a lecture on Comets and Meteors. Members of the Centre assisted the Friends of Boyden by manning observation points. A hired, inflatable planetarium was also used during the evening as well as the solar telescope late afternoon.

June 15, 2002: General Meeting, Boyden Observatory, 19:00

"Astrobiology"; a lecture was presented by Miss Juan-Marie Bower on aspects relating to biology and astronomy, with specific reference to the chances of life on other planets and moons in our solar system like Europa and Mars. An interesting aspect noted was the extreme conditions in which life can survive, found here on Earth.

July 13, 2002: Annual General Meeting, Boyden Observatory, 19:00

A social bring-en-braai was held from 16:00. The meeting started at 19:00.

Mr. Dawie van Jaarsveldt, who were chairman for 2 years, was thanked for his dedication and effort.

The new committee members for 2002/2003 were as follows:

Chairman: Mr. Thinus van der Merwe

Vice chairman: Gerrit Penning (and webmaster)

Treasurer: Braam van Zyl

Secretary: Grietjie Erasmus

Additional members: Johan Koekemoer (clubhouse), Hannes Calitz, Dawie van Jaarsveldt (newsletter)

Council Rep: Chris de Coning (Cape Town)

Member astrophotographer Miss Surina Hohne was bid farewell after she took up a job in Pretoria.

Informal observations of objects in the constellations of Sagittarius and Scutum were done after the meeting on the 13 inch refractor.

September 07, 2002: General Meeting, Boyden Observatory, 19:00

Mr. Gerrit Penning gave members and a group from the public a Boyden created presentation on the solar eclipse of 4 December 2002. It contained information regarding the definition of an eclipse, how it works, interesting stories from history and other aspects. Later the evening, some members stayed for informal discussions.

October 05, 2002: General Meeting, Boyden Observatory, 19:00

"Solar Experiments" - Presentation by Mr. Jacques van Delft concerning the Sun and research projects surrounding solar activities.

November 09, 2002: General Meeting, Boyden Observatory, 19:00

"Geology and Planet Earth." - (Invited speaker) Mr. Johan Loock of the Geology Society of our area presented a lecture on Geology and Planet Earth, well attended by members of the club. Afterwards, members enjoyed tea and coffee.

November 30, 2002: General Meeting, Boyden Observatory, 16:00

Year-end function of ASSA Bloemfontein with an "alien-dress" theme. Late afternoon a picnic was held on the grass in front of the main building at Boyden. Afterwards, an informal meeting was held, followed by a presentation by Miss Juan-Marié Bower and Miss Jeanine Nel given to the other members. Mr. Hannes Calitz was the winner of the dress-up competition.

2003

Meetings during the year:

February 8, 2003, Boyden Observatory, 19:00

First meeting for 2003. The practical activities in the Centre was discussed by some of the group co-ordinators, followed by tea and coffee.

March 21 2003, Boyden Observatory, 14:00

Workshop on comets, meteors and occultations. The Centre was privileged to have a visit from Tim Cooper (ASSA PTA) and Brian Fraser (ASSA JHB), which came to Boyden to initiate the A.W. Roberts Archives project (processing of variable star research by Roberts done in previous century). Tim (ASSA Comet and Meteor Section director) presented a workshop on Comets and Meteors. In many respects, this event was seen as the starting point of our Centre's Comet and Meteor efforts. A talk on occultations was given by Brian (ASSA Occultations Section director). In the evening, Boyden Observatory hosted an open evening to the public, where members of the club also assisted with telescope observations.

May 24, 2003, Boyden Observatory, 19:00

Quarterly Meeting. : "Video techniques in astrophotography". Saar Ben-Attar presented to the members a lecture on how to use digital video equipment like webcams and video cameras when doing astrophotography. He also displayed the wonders of image "stacking" and image integration to increase the quality of your captured images.

August 30, 2003, Boyden Observatory, 19:00

Annual General Meeting.

A bring-and-braai was held at 16:30. The evening, Jeanine Nel presented a lecture on Greek Mythology and handed out exercises to test our knowledge! It was followed by a talk by Annegret Lombard of the Geology Department of the UFS on possible meteorite excursions into the field and how to identify meteorites when found.

The new committee for 2003/2004 was chosen and consisted of the following members:

Chairman: Gerrit Penning

Vice-chairman: Juan-Marie Bower

Treasurer: Braam van Zyl

Secretary: Jeanine Nel (replaced by Mia Zeelie end of 2003 when Jeanine moved to Newcastle)

Additional Members: Dawie van Jaarsveldt (History and clubhouse), Alfred Jenkinson, Warren Akerman.

Council rep: Chris de Coning (Cape Town)

November 15, 2003, Boyden Observatory, 19:00

Quarterly meeting. A presentation regarding the Moon was given by Mia Zeelie.

November 29, 2003, Boyden Observatory, 19:00

Year end function for ASSA Bloemfontein Centre.

Practical and other activities during the year:

March 29 and April 5, 2003, Boyden Observatory, 15:00

On March 29, Hannes Calitz presented to the members a workshop in star chart coordinate systems, and other astronomical terms used in night sky navigation. It was repeated on April 5 when Gerrit Penning presented the event. Both days were well attended by members of the club. A document was also compiled setting out the terms and activities. From 18:30 informal observations through the 13 inch telescope took place.

April 23, 2003, City of Bloemfontein and surroundings, evening

Members participated for the first time in many years in the count of a meteor shower (Pi Puppids), early evening.

May 1, 2003, Boyden Observatory, afternoon

The Solar group, led by Braam van Zyl, received a practical info session and workshop at Boyden and at the 20 cm solar telescope, on solar observation techniques.

May 7, 2003, Boyden Observatory, 7:00 – 12:30

The Mercury transit was observed through the 20 cm solar telescope at Boyden Observatory. Photos and videos were taken. Jacques van Delft took pictures from Welbedacht (FS), which was also placed on the website.

May 16, 2003, Boyden Observatory and City of Bloemfontein, 4:00-6:00

Informal observations of the total lunar eclipse.

May 22, 2003, Observatory Theatre, Bloemfontein, 19:00

A talk was presented by Gerrit Penning on behalf of the Centre's History Group, on the history and story behind the Lamont-Hussey Observatory on Naval Hill. The event was opened by Dawie van Jaarsveldt and attended by about 20 persons, mainly amateurs astronomers and Friends of Boyden.

June 5 and 6, 2003, Boyden Observatory, 18:30 - Observation evening of winter deep sky objects and constellations.

June 21-22, 2003, Welbedacht, Free State

7 members went along for an overnight at the Welbedacht where member Jacques van Delft works and also took the members on a guided tour of the surrounding area, the dam and the water plant.

July 24 and 26, 2003, Boyden Observatory, 18:30

Observation evening – winter deep sky and constellations

August 23, 2003, Observatory Theatre (17:00) and Boyden Observatory (19:00) – “Stars and Planets” day with the focus on Mars. The event was organized by the Centre in association with Boyden Observatory. The first group of visitors received a presentation on Mars in the Observatory Theatre in the afternoon by Louis Barendse of RSG. They went per bus to Boyden Observatory, where a second group attended the presentation. Observation and info points on Boyden was manned by the amateurs. 180 of the public attended!

August 26, 2003, Sand du Plessis High School, BFN, 18:00

With the focus on the near approach of planet Mars, the public was given a presentation by Gerrit Penning about Mars and afterwards, Thinus, Warren and Alfred presented deep sky observations on the rugby field through Alfred's 10 inch and Boyden's mobile 8 inch.

August 27, 2003, Boyden Observatory, 18:00. Mars Close Approach

Attended by amateur astronomers, Friends of Boyden and a small amount of the public, Mars was observed through the 13 inch refractor at Boyden.

September 13, 2003, Fire Station Museum, Bloemfontein, 19:00

The Centre's history group, in association with the Friends of Boyden (it was a reserved meeting for the Friends), presented a talk on the 75th year of commemoration of the Lamont-Hussey Observatory on Naval Hill, Bloemfontein, since it was opened. The lecture was begun by a tribute message from Dr. Patrick Seitzer of the University of Michigan. The large 27 inch telescope components and various information pieces were on display, as well as the Fire Station Museum vehicles and pieces, organized by Braam van Zyl. Gerrit Penning presented the talk on the Observatory, followed by a talk by Dr. Lyzette Hoffman about the life and works of Henrietta Leavitt. Braam then showed the audience two fascinating films made as marketing tools for the City of Bloemfontein in the 1950's-60's.

September 19, 2003, Boyden Observatory, afternoon - Astrophotography group – all historical photographic plate collection at Boyden identified.

September 23, 2003, Langenhovenpark, Bloemfontein, 18:00 – Spring constellations and planet observations on the eastern hill, hosted by Jean and Mia Zeelie.

2004

Meetings during the year

January 31, 2004, Boyden Observatory, 19:00

The first Quarterly meeting of the club for the year was preceded by a bring-and-braai at 16:30 for those members interested. It was followed at 19:00 by the meeting in the kitchen hall of the main building, where administrative matters were discussed and lectures were presented to members by Gerrit Penning on Basic Relativity, Ernie Halberg on the Mars Rovers, Dr. Matie Hoffman on Boyden and a summary of his American visit overseas. Ernie also informed members of the latest arrangement for the Sutherland tour of March 2004. Braam van Zyl informed members of the new Sky Guide handbook of ASSA. It was attended by over 30 people. It was decided after this meeting that future meeting will have to be more exclusive for club members and will have to deal more with Amateur Astronomy and that persons from the public must make an appointment before attending the club meetings.

May 22, 2004, Boyden Observatory, 19:00

Quarterly meeting. The agenda consisted of a talk by member Phillip Coetzer on telescope making, which also encouraged members to take part in the club's telescope making project. Braam van Zyl discussed the Venus transit and how the Centre would participate with other clubs around the world and with Boyden Observatory on 8 June 2004. Informal astronomy discussions were held and afterwards informal observations outside the main building at Boyden. Members were also alerted to increased meteor activity in the sky and fireballs were also reported by some members present.

July 31, 2004, Boyden Observatory, 19:00 - AGM

Administrative and club matters were discussed during the AGM and the Chairman's report for 2003/2004 was read. The new committee for 2004/2005 was chosen. The new committee consisted of:

Chairman: Gerrit Penning

Vice-chairman: Juan-Marié Bower

Treasurer: Phillip Coetzer

Secretary: Mia Zeelie

Additional members:

Warren Akerman, Werner Coetzee, Alfred Jenkinson, Jacques van Delftz

Council Rep: Chris de Coning

Juan-Marié Bower gave members a talk on Astrobiology afterwards.

October 9, 2004, Boyden Observatory, 19:00

Quarterly meeting. The agenda consisted of various administrative points. A lecture titled "Hyperspace" was presented by members Mia Zeelie and Werner Coetzee. The concept was well explained and gave off an interesting discussion. Afterwards, members were taken to the new Clubhouse of the Centre situated near the Observation platform on Boyden. Members Hannes and Pieter Pieterse and Neels Raath displayed their telescopes and deep sky objects were observed, including the venerable Andromeda galaxy.

November 27, 2004, Boyden Observatory, 17:30

The social year-end function took place at Boyden and 9 members were present. It consisted of a bring-and-braai, discussions on the Auditorium while watching the sunset and a relaxed atmosphere during the meal.

Practical activities during the year

January 17, 2004, Boyden Observatory, 17:00

About 10 members attended a small workshop where they made their own planispheres, from a template designed by the Friends of Boyden. No observations could take place due to cloudy weather. Some members stayed behind and talked until the evening.

February 11, 2004, Paul Kruger Ave 190, City, 19:00

Introduction of the Deep Sky observation programme for the year. Attended by almost 15 members at Gerrit Penning's house. Gerrit explained how the Deep Sky observations will be structured during the year, by using pre-compiled observation log sheets with Deep Sky objects of the Messier and Dunlop I catalogues. Basic observation tips were also discussed, and the use of optical instrumentation for the year, which will consist mostly of binoculars. Unfortunately cloudy weather prevented any observations. Many members nevertheless stayed until 21:00.

February 28, 2004, Boyden Observatory, 15:00 and 17:00

Amateur Astronomy Day course for beginners and advanced members at Boyden. A tremendously successful day where new members were taught

the basics of amateur astronomy. Two sessions were held:

15:00 -17:00 - beginners

17:00 - beginners and advanced members

During the evening Braam van Zyl gave a step-by-step course on the Sky Guide 2004 for all members. It was followed by introductory lectures and then observations on the observation platform at Boyden, where Alfred Jenkinson and Warren Akerman also enchanted us with their astrophotography!

[Special material](#) was prepared for the day.

March 19-22, 2004, Sutherland Tour (ASSA BFN & Friends of Boyden)

A memorable 4 day tour was undertaken by 19 persons which included 5 European students. The tour took place as follows:

- **19 March 2004:** Depart from Physical Building, UFS, 11:00. Lunch at the Vanderkloof dam. Arrival at the town of Williston in the evening where a traditional Karoo dinner was served by a caterer. Some tour members watched the exquisite Karoo sky from the rugbyfield later at night.

- **20 March 2004:** Depart from Williston in the morning, arrival at the town of Sutherland late morning. Visit to the SAAO Observation facilities early afternoon. A video of the facility's history was shown, a tour of the science exhibition centre was undertaken, and a visit to the 20 inch telescope took place as well as the SALT 10 m telescope. In the evening a braai was held, at the hostel where the tour members slept.

- **21 March 2004:** Depart from Sutherland in the morning, lunch in the town of Laingsburg. Arrival at the Klein Karoo National Park in the afternoon. A game ride was undertaken. Camp was set up and dinner (braai) was served at the chalets.

- **22 March 2004:** Depart from KKNP in the morning. Lunch at the 1-stop station at Colesberg. Arrival in Bloemfontein late afternoon.

April 17, 2004, Boyden Observatory, Solar and Comet day, 15:00/19:00

A Solar day was organized in order to expose members to the solar activities of the Centre. The workshop included a visit to the solar telescope and a lecture by member Jacques van Delft on sunspot counts.

In the evening more members arrived and Brian Fraser from ASSA JHB gave the Centre a talk on occultations and how to measure this phenomena. It was followed by a talk by Jacques van Delft on solar observations. The comets in the sky was observed afterwards through the 13 inch Boyden refractor.

April 24, 2004, War Museum Johannesburg (Scope-X), day-event

12 members from our Centre made the one-day journey to the Scope-X event organized by ASSA JHB, filled with presentations, self-made telescope exhibitions, telescope making demonstrations and much more. It was also seen as the starting point for our own Centre's telescope making endeavours, which took off in June 2004. A lecture ("Zoom Journey to the Stars") was also presented by Gerrit Penning in his Boyden-presenter capacity during the morning. It was an inspiring day and members came back loaded with new ideas and enthusiasm.

May 4, 2004, Paul Kruger Ave 190, Universitas, BFN - Total Lunar Eclipse

3 members took recordings of the total lunar eclipse in the evening. The useable data subsequently appeared in MNASSA. Various other members took photos of the event. Member Jacques van Delft had his sequence photo placed on the international astronomy website SpaceWeather.com and a request from the BBC was received for the use thereof.

June 8, 2004, Boyden Observatory, 7h00, The Venus Transit of 2004

The Centre participated with national ASSA, other astronomy clubs around the world as well as with Boyden Observatory to observe and measure the historic Transit of Venus. Members already arrived early morning and set up positions on the observation platform. The 20 cm Coelostat at Boyden was also manned by amateurs and Boyden personnel. Various members took photos throughout the morning and member Jacques van Delft took official measurements. Amateurs also assisted in the public programme ran by Boyden. Many members stayed up to the end of the transit and others stayed at Boyden for conversation on this very memorable event.

June 30, 2004, Paul Kruger Ave 190, Universitas, BFN - telescope makers' initiation

The Centre was privileged to have a visit from Mr. Jack van Ellickhuyzen, a founder-member of our Centre and previous Chairman. He started building telescopes at age 16 and was willing to give the telescope making members a briefing on how to begin. Under the auspices of member Phillip Coetzer, the Centre started with an active telescope making group after many years of inactivity. At that stage, some members had already started grinding and polishing their 8 inch reflecting mirrors.

November 19-20, 2004, Mabula Game Lodge, Eastern Free State

Six members of the club and 6 friends/family members went to the eastern Free State for an evening out. The goal was to observe some last Leonid meteors, but clouds intervened. The evening was nevertheless very pleasant and relaxing.

Other events:

In addition to the many Friends of Boyden evenings where members of the Centre were also present, mention must be made of 5 October 2004 when the Boyden Celebration took place (to celebrate the developments at Boyden). Amateurs provided help and assistance. The clubhouse was also used for the first time where members of the public were briefly informed about the activities of the Centre.

2005

Meetings during the year

29 January 2005: Boyden Observatory, Roberts archives and Boyden instrument cleaning at 14h00 and Quarterly Meeting at 19h00.

The afternoon started where a team of amateur astronomers, assisted by Dr. Matie Hoffman of Boyden Observatory, when through some of the notes left at Boyden by the prolific amateur variable star observer, Senator A.W. Roberts. They specifically searched for hand written notes made by him which may throw some light on the recorded data.

Afterwards, during the afternoon, the members started cleaning some of the Boyden telescopes and its optics (13 inch and 10 inch Metcalf).

The first quarterly meeting for 2005 started at 19h00 at Boyden. About 15 members attended. Braam van Zyl gave members a guided tour through the 2005 Sky Guide booklet. Afterwards a discussion was led by the chairman, Gerrit Penning, on the plans and activities for 2005. Valuable ideas and tips from members were received.

28 May 2005: Boyden Observatory, ASSA Bloemfontein Quarterly Meeting

The meeting started at 19h00. The theme of the meeting was "Astrophotography" in general, with Gerrit Penning and Shaun Twigge giving short presentations on the subject. Phillip Coetzer also showed us the interesting video of SpaceShipOne's voyage to orbit. Members gathered in the clubhouse afterwards for general discussions.

6 August 2005: Boyden Observatory, ASSA Bloemfontein Annual General Meeting.

A successful meeting was held at Boyden at 19h00 where the new committee for 2005/2006 was chosen and the [chairman's report](#) for 2004/2005 was read. Various topics of an astronomical nature were "thrown open" on the table and the coming few month's format of activities were discussed. The committee chosen were as follows:

Chairman and webmaster: Gerrit Penning

Vice-chairman and treasurer: Phillip Coetzer

Secretary: Mia Zeelie

Members:

Pat van Heerden

Jacques van Delft

15 October 2005: Erlichpark Fire Station Museum, ASSA Bloemfontein Annual General Meeting with Friends reserved meeting

A presentation by Braam van Zyl on fire forensics were the central theme of the evening. The event was attended by members of ASSA Bloemfontein Centre as well as the Friends of Boyden.

Practical activities during the year

12 February 2005: Boyden Observatory open-day, presented by ASSA Bloemfontein Centre

A successful public open-day was presented by the club at Boyden, in association with Boyden Observatory. About 80 people of the public attended.

The day started at 15h30 with the "Zoom Journey to the Stars" presentation, given by Gerrit Penning. Visitors thereafter went to the 20 cm Boyden solar telescope and looked at the sun. They also looked at the sun through telescopes on the platform set up by members of the club (Jacques van Delft, Hannes Pieterse and his son Pieter Pieterse). This was followed by various shorter presentations in the auditorium by club members, including Phillip Coetzer and Gerrit.

After an evening meal supplied to the visitors, an open-sky lecture was given on the roof of the auditorium and an Iridium Flare was observed to the joy of the onlookers. About 20h00, visitors rotated between the 60-, 13- and 10 inch telescopes manned by various amateur astronomers and Boyden personnel. Members also showed deep sky objects and planets through their telescopes on the platform. Pictures of the was taken by Hannes Pieterse.

A lot of planning went into the evening by Phillip, Gerrit and Juan-Marié Bower, but it definitely paid off.

26 February 2005: Boyden Observatory open-day, presented by ASSA Bloemfontein Centre

Due to the great demand of the previous open day on 12 February 2005, it was decided to repeat the day, with a scaled-down program. About 30 members of the public attended. The format was the same as 12 February's, although visitors brought their own picnic baskets this time. Both days saw clear open skies. The members should be commended for their undaunted spirit in assisting during open evenings, the help received was remarkable.

12 March 2005—Amateur astronomy workshop for ASSA Bloemfontein members

9 members of the club, mainly beginners, attended the day where an overview was given by Gerrit Penning on how to begin with amateur astronomy, more specifically with night sky observations. It was presented in the library of the main building at Boyden. During the evening some of the advanced members joined the group. Observations were done from the roof of the auditorium and constellations and deep sky objects through binoculars and telescopes of members were observed.

4 June 2005: Barkly-West, Northern Cape, Astronomy show for the WESSA nature group.

Phillip Coetzer, Gerrit Penning en Gideon Steyl presented an astronomy show and night sky observations to about 30 visitors belonging to a nature group and a Voortrekker team. A constellation show was given and informal observations through various member telescopes, including telescopes by a local astronomy-show presenter, were performed. It was a very successful evening and it was decided to give more astronomy shows in rural areas or outside Bloemfontein. After the show when the visitors left, Gerrit, Phillip, Gideon as well as Paul & Mary Fanner of Kimberley continued doing observations and taking astrophotos of the milky way and constellations.

8 June 2005: De Oude Kraal Country Estate - observation evening

Deep Sky members of the club had the wonderful opportunity to visit the idyllic De Oude Kraal, about 40 km south of Bloemfontein. The owners, Marie and Gerhard Lombard and the manager, Melanie Moolman were great hosts and even gave the members a light meal before moving out into the veld for observations through binoculars and member's telescopes. About 12 members attended. Gerrit first told the members a few interesting observational facts about selected constellations. The dark skies were exquisite.

1 July 2005: Boyden Observatory - Observation evening

About 10 members braved mid-winter cold at Boyden and held an observation evening on the Maselspoort platform at Boyden. The focus lied on winter constellations and deep sky objects.

3 September 2005: Boyden Observatory, tree-plant day and Clubhouse cleaning.

Members of the Friends of Boyden, ASSA Bloemfontein and Boyden Observatory staff participated in a tree-plant exercise in the afternoon and club members then proceeded to clean the clubhouse at Boyden, albeit in a social manner! Mia Zeelie also brought her completed 8 inch dobsonian telescope she recently completed. Photos of the event were taken by various members.

1 October 2005, Boyden Observatory - Observation evening

Members of the club came to a spring observation evening at Boyden on the Maselspoort platform. There were various member telescopes present.